

Projekt

z dnia 10 grudnia 2024 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W LEŚNEJ**

z dnia 10 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 i 1572) oraz art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) Rada Miejska w Leśnej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Leśnej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 został sporządzony zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278), uwzględniając wszystkie niezbędne elementy zarówno w sensie merytorycznym (zawartość poszczególnych rozdziałów), jak i organizacyjnym obejmującym proces partycypacji społecznej. Pierwszym etapem pracy, prowadzącym do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji było przeprowadzanie diagnozy delimitacyjnej, która pozwoliła wyodrębnić obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Leśna. Potwierdzeniem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest Uchwała nr V/25/2024 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Leśna (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2024 r. Poz. 3925). Uchwała zgodnie z wymogami ustawowymi została poddana konsultacjom społecznym. Kolejnym krokiem było przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 (Uchwała nr VI/29/2024 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 2 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031). Dokument został opracowany przy zastosowaniu szerokiej partycypacji: przeprowadzono otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych (21.08.2024 r. – 27.09.2024 r.) oraz otwarte spotkania dla interesariuszy rewitalizacji. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 poddany został konsultacjom społecznym w terminie od 1.11.2024 r. do 5.12.2024 r., a także procedurze opiniowania zgodnie z art. 17 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Wynikłe w trakcie procesów uwagi oraz opinie zostały uwzględnione w dokumencie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 będzie realizowany w szerokim konsensusie społecznym. Interesariusze będą włączani w proces rewitalizacji zarówno pośrednio jak i bezpośrednio (strona internetowa, prasa, spotkania z mieszkańcami oraz pozostałymi interesariuszami procesu rewitalizacji). Interesariuszami procesu rewitalizacji, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji są: mieszkańcy miasta, a zwłaszcza mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), lokalni przedsiębiorcy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkańców, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031

Leśna, 2024

Opracowanie:

www.deltapartner.org.pl

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	5
2. Podstawa prawna.....	6
2.1 Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu.....	7
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	10
3.1 Spójność dokumentu GPR z dokumentami strategicznymi skali makro	10
3.2 Komplementarność z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej	13
3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami w skali mikro	19
3.4 Zgodność z prawem wodnym	22
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	22
Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry	23
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	25
4. Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	27
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	27
4.2 Wyróżnione obszary statystyczne	28
4.3 Dobór kryteriów delimitacji.....	30
4.4. Podsumowanie analizy	33
4.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	39
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	46
5.1. Rys historyczny i charakterystyka gminy	46
5.2. Podobszar Pobiedna	48
Sfera społeczna.....	49
Sfera gospodarcza	52
Sfera środowiskowa	52
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	53
Sfera techniczna	54
5.3. Podobszar Miłoszów	55
Sfera społeczna.....	56
Sfera gospodarcza	58
Sfera środowiskowa	59
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	59
Sfera techniczna	61
5.4. Podobszar Leśna	61
Sfera społeczna.....	63
Sfera gospodarcza	64
Sfera środowiskowa	65
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	65
Sfera techniczna	68
5.5 Potencjały obszaru rewitalizacji.....	69
5.6. Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji	70

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	71
7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	72
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	75
8.1 Projekty podstawowe	76
8.2 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	84
9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych.....	86
9.1 Komplementarność przestrzenna	86
9.2 Komplementarność problemowa	87
9.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	87
9.4 Komplementarność międzyokresowa	88
9.5 Komplementarność źródeł finansowania	91
9.6 Podsumowanie komplementarności	94
9.7 Mechanizmy integracji.....	96
9.8 Dostępność	97
10. Indykatywne ramy finansowe	99
11. Opis struktury zarządzania	100
12. System monitoringu.....	104
12.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	104
12.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	105
12.3 Aktualizacja GPR	106
12.4 Harmonogram realizacji.....	107
12.5 Koszty zarządzania	107
13. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	108
13.1 Upowszechnienie opracowania GPR	108
13.2 Upowszechnienie wdrażania GPR.....	112
14. GPR jako strategia IIT	114
15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	117
16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	117
17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	118
17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	118
17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	118
Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	118
Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	118
Spis grafik i tabel	120
Załącznik graficzny: podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	121

1. Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 (dalej GPR, Program) jest elementem polityki rozwojowej, który określa główne cele i kierunki działań planowane w obszarze rewitalizacji w perspektywie najbliższych lat przez samorząd lokalny. Określone w dokumencie cele rewitalizacji, będą stanowiły drogowskaz dla podejmowanych działań przez gminę, co w perspektywie wieloletniej powinno przyczynić się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a także stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju. Należy podkreślić, że GPR stanowić będzie narzędzie planowania, koordynowania oraz wdrażania inicjatyw, na realizację których Gmina Leśna będzie mogła ubiegać się z różnego rodzaju zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia (krajowych, unijnych, itp.). Realizacja przez gminę zadań z zakresu rewitalizacji stanowi jej zadania własne (art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji).

W Gminie Leśna w skład obszaru rewitalizacji wchodzi trzy podobszary: fragment jednostki Leśna, fragment jednostki Pobiedna, fragment jednostki Miłoszów. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, znajdujące się w granicach administracyjnych Gminy Leśna, zostały wyodrębnione i scharakteryzowane w oparciu o wielokryterialną szczegółową diagnozę, której synteza została przedstawiona w niniejszym dokumencie.

Przedmiotowy Program Rewitalizacji jest kontynuacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2016 – 2023 (z przedłużeniem do końca 2024 roku) stanowiący załącznik do uchwały nr XXIV/165/2016 z dnia 5 sierpnia 2016 r. Proces przygotowania GPR Gminy Leśna został poprzedzony został podjęciem uchwały nr V/25/24 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 04 lipca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Leśna, stanowiącej akt prawa miejscowego. Kolejnym etapem było podjęcie Uchwały nr VI/29/2024 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 2 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031.

Proces rewitalizacji opiera się głównie na stworzeniu warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Dlatego skuteczność procesu rewitalizacji jest uzależniona od partycypacji społecznej, w związku z tym niniejszy dokument był opracowywany przy współudziale mieszkańców, środowisk społecznych, przedsiębiorców oraz wszystkich interesariuszy rewitalizacji.

2. Podstawa prawna

Podstawą opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 i prowadzenia procesu rewitalizacji jest ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Niniejszy dokument został sporządzony zgodnie z jej wymogami, uwzględniając wszystkie obligatoryjne elementy, zarówno merytoryczne (zawartość poszczególnych rozdziałów), jak i organizacyjne, obejmujące proces partycypacji społecznej. Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany również w oparciu o akty prawne regulujące proces rewitalizacji tj.:

- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130);
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145. 1222.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2024 r. poz. 1026, 1089.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112);
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1151.);
- Ustawa z dnia z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. 2022 poz. 1079).

W dokumencie zostały uwzględnione również wymogi zawarte w *Umowie Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na 2021-2027*, przyjętej dnia 30.06.2022 r. oraz opublikowanymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*.

Podczas opracowywania Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 wspomagano się następującymi publikacjami:

- „Rewitalizacja. Inspiracje i doświadczenia dla zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki“, Opole, 2022 r.,
- Ekspertyza pn. „Ocena realizacji gminnego programu rewitalizacji. Praktyczny podręcznik dla samorządów lokalnych“. Ekspertyza współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w ramach projektu Regiony Rewitalizacji, Warszawa, 2022 r.,
- W. Jarczewski (red.), Delimitacja krok po kroku, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa, 2017 r.,
- Jadach-Sepioło (red.), Gminny Program Rewitalizacji. Praktyczny poradnik dla mieszkańców i władz lokalnych, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Departament Polityki Przestrzennej i Gospodarki Nieruchomościami, Warszawa, 2018 r.,
- Jadach-Sepioło, K. Spadło, A. Kułaczowska (red.), Monitorowanie procesów rozwoju na poziomie wewnątrzmiejskim, Warszawa 2020 r.,
- Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Ustawa o rewitalizacji. Praktyczny komentarz, Warszawa, 2016 r.

2.1 Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Wskazane poniżej pojęcia należą do nomenklatury dotyczącej rewitalizacji i pochodzą z ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278):

REWITALIZACJA

To proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

OBSZAR ZDEGRADOWANY (OZ)

To część gminy znajdująca się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie *o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami*¹, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, który można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z pozaspołecznych negatywnych zjawisk. Co więcej, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, ale

¹Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

tylko pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych

OBSZAR REWITALIZACJI (OR)

To obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (tj. społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ważne jest, że obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

STAN KRYZYSOWY

Spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz przynajmniej jednej ze sfer pozaspołecznych:

- a) gospodarczej – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- b) środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
- c) przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami², niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
- d) d) technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

INTERESARIUSZ REWITALIZACJI

To grupa osób i podmiotów, o której mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, a stanowią ją w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej

² Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm.);

- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

PROCEDURA SPORZĄDZENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Składa się z następujących etapów:

- podjęcie Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR;
- ogłoszenie informacji o podjęciu Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR;
- sporządzenie projektu GPR;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu GPR;
- wystąpienie o zaopiniowanie projektu GPR przez podmioty wskazane w ustawie;
- wystąpienie o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), wprowadzenie zmian do projektu GPR wynikających z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii;
- przedstawienie Radzie Gminy do uchwalenia projektu GPR.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 przeanalizowano pod kątem zgodności i spójności z kluczowymi dokumentami planistycznymi i operacyjnymi. Warto podkreślić, że proces rewitalizacji, zasadniczo ma charakter lokalny i powinien sprzyjać rozwojowi na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, pośrednio jednak przyczynia się do realizacji i osiągnięcia celów oraz założeń programów na poziomie regionalnym i krajowym.

Poniżej został przedstawiony schemat celów i kierunków działań GPR Gminy Leśna. W kolejnych podrozdziałach wykazano zgodność dokumentów programowych z GPR w zakresie celów z dokumentami strategicznymi w skali krajowej, regionalnej oraz gminnej

Tabela 1 Schemat celów strategicznych i operacyjnych GPR Gminy Leśna

Cel strategiczny	Kierunki działań
Silnie zintegrowana wspólnota lokalna	Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją (osób starszych, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych)
	Wzrost poziomu przedsiębiorczości i rozwój rynku pracy na obszarze rewitalizacji
Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym	Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców
	Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów
	Rozwój i przywrócenie funkcji obiektom przemysłowym

Źródło: opracowanie własne

3.1 Spójność dokumentu GPR z dokumentami strategicznymi skali makro

Gminny Program Rewitalizacji to dokument planujący rozwój jednostki samorządu terytorialnego w obszarze: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-infrastrukturalnym oraz środowiskowym. Niniejszy dokument jest spójny z celami i kierunkami działań przedstawionymi w dokumentach strategicznych w skali makro (na poziomie krajowym), zaprezentowanych poniżej w ujęciu tabelarycznym.

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowymi
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) [SOR]
<p>Przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. SOR jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020. oraz obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r. Zgodnie z zapisami Strategii efektem jej realizacji w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie: <i>wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.</i> Dążenie do osiągnięcia tego celu, odbywać się będzie poprzez skoncentrowanie działań o charakterze prawnym, instytucjonalnym i inwestycyjnym w trzech celach strategicznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony; 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. <p>Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na zbieżność z ww. celami, zawartymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 [KSRR 2030]
<p>Strategia ta, to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Stanowi zbiór wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Głównym celem Strategii jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągania zrównoważonego kraju, co stworzy warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym,</p>

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowymi

gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny realizowany jest poprzez cele strategiczne:

Cel 1 Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

Cel 2 Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Cel 3 Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na zbieżność z ww. celami, zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności [KPO]

Głównym celem tego dokumentu programowego jest odbudowa potencjału rozwojowego osłabionego kryzysem wywołanym pandemią COVID-19 oraz wsparcie gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższej perspektywie czasowej. KPO stanowi podstawę do ubiegania się o wsparcie z europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Do realizacji misji dokumentu przyczyni się realizacja sześciu komponentów oraz działań, stanowiących obszary koncentracji reform i inwestycji:

1. Odporność i konkurencyjność gospodarki;
2. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
3. Transformacja cyfrowa;
4. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
5. Zielona, inteligentna mobilność;
6. Poprawa jakości instytucji i warunków realizacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na zbieżność z ww. sześcioma komponentami, zawartymi w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

Celem głównym tego dokumentu strategicznego jest wzrost kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. W dokumencie uwzględniono również zapobieganie zjawiskom takim jak: bezrobocie, bieda, nierówności dochodowe, wykluczenie społeczne i wykluczenie cyfrowe oraz osłabienie społeczeństwa obywatelskiego, które zagrażają spójności społecznej w Polsce. Wyznaczono cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na zbieżność z ww. celami, zawartymi w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS2030)

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) stanowi kontynuację i aktualizację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 i jest jednym z instrumentów realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Cel główny SRKS2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;

Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na zbieżność z ww. celami, zawartymi w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

3.2 Komplementarność z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej

W poniższej tabeli zaprezentowano zgodność (komplementarność) Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w skali regionalnej (na poziomie województwa) i w skali ponadlokalnej (na poziomie powiatu). Spójność założeń GPR z tymi dokumentami jest kluczowa ze względu na odpowiednie przygotowywanie programu wydatkowania środków dla samorządów terytorialnych w ramach funduszy europejskich, których główna część przypada na program regionalny.

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa**Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku**

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku ma charakter zintegrowany, wywierający wpływ na kształtowanie się ścieżki przyszłego rozwoju regionu. Strategia została przyjęta Uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 20 września 2018 r. Nakreślona długoterminowa perspektywa rozwoju, wykorzystuje w optymalnym zakresie możliwości i szanse rozwojowe oraz oczekiwania regionalnej społeczności. Wizja przedstawiona

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa

w dokumencie to: Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym, zostanie osiągnięta poprzez realizację celu nadrzędnego oraz celów strategicznych, celów operacyjnych i przypisanych do nich kierunków działań.

Opracowywany dokument GPR jest spójny z celami strategicznymi i działaniami operacyjnymi wymienionymi poniżej:

Cel strategiczny 1. Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.

Cel operacyjny 1.1. Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów;

Cel operacyjny 1.4 Wspieranie rozwoju i rewitalizacja zdegradowanych obszarów wiejskich i miejskich;

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.

Cel operacyjny 2.1. Poprawa stanu i dostępności regionalnej infrastruktury technicznej;

Cel operacyjny 2.2. Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych;

Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych;

Cel strategiczny 3. Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.

Cel operacyjny 3.1. Kształtowanie postaw obywatelskich;

Cel operacyjny 3.2. Wzrost społecznej integracji;

Cel operacyjny 3.3. Doskonalenie regionalnego i lokalnych rynków pracy;

Cel operacyjny 3.5. Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami ;

Cel strategiczny 4. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

Cel operacyjny 4.1. Poprawa stanu środowiska;

Cel operacyjny 4.2. Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska;

Cel operacyjny 4.4. Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego, Ochrona obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (PZPWM) został przyjęty Uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r. (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 30 czerwca 2020 r. poz. 4036) i stanowi podstawowy dokument planistyczny, przedstawiający uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju województwa oraz zasady i kierunki kształtowania struktury przestrzennej województwa. Zgodnie z wyznaczoną w dokumencie wizją, wykorzystanie zróżnicowanych obszarów i potencjałów do osiągnięcia spójnego rozwoju regionu jest realizowane poprzez cele i przypisane do nich kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa dolnośląskiego. **Poniżej wymienione zostały te, które wprost dotyczą gminy Leśna:**

Cel 1. Zapewnienie warunków zrównoważonego i równomiernego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez funkcjonalne kształtowanie hierarchicznej sieci osadniczej gwarantującej dostęp do usług i rynku pracy

Kierunek 1.2 Zapobieganie peryferyzacji ośrodków i obszarów zagrożonych marginalizacją.

Ustalenia obowiązujące dla gmin przy sporządzaniu Studium, w zakresie zasad zagospodarowania przygranicznego obszaru funkcjonalnego:

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa

Utrzymanie rezerw terenowych na cele transportowe po zlikwidowanych liniach kolejowych, w celu zapewnienia możliwości realizacji inwestycji transportowych w pasie terenu o dogodnej geometrii oraz pochyleniach podłużnych, głównie z myślą o możliwości realizacji na tych odcinkach inwestycji takich jak: Kolej Dużych Prędkości Wrocław – Praga, odbudowa linii kolejowych, budowa dróg rowerowych, budowa dróg. Zasada dotyczy inwestycji: dawna linia kolejowa nr 284 odcinek Mirsk – Pobiedna granica państwa.

Cel 2. Racjonalny i zrównoważony sposób wykorzystania zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu

Kierunek 2.1 Stworzenie spójnego regionalnego systemu ochrony przyrody, funkcjonującego w ramach struktur krajowych i europejskich.

Postulat kierowany do gminy:

- Wyłączenie obszarów chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2018 r. poz. 2389 z późn. zm.).

Kierunek 2.2 Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i krajobrazu.

Postulaty kierowane do gminy:

- Obejmowanie ochroną w formie parku kulturowego obszarów o wysokich walorach historycznych, artystycznych i krajobrazowych. Proponuje się utworzenie następujących parków kulturowych: Zespół zamku Czochoa;
- Integracja szlaków wodnych ze szlakami pieszymi, rowerowymi i konnymi w ich otoczeniu (wzdłuż rzek o sezonowej zmienności poziomu wód).

Cel 3. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka

Kierunek 3.3 Zapewnienie warunków dla rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej.

Postulat kierowany do gminy:

- Wspieranie rozwoju sieci teleinformatycznych na obszarach problemowych, w których nie występuje infrastruktura telekomunikacyjna umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o wymaganej przepustowości.

Kierunek 3.5 Ograniczanie negatywnych skutków ekstremalnych zjawisk naturalnych powodzi i suszy.

Ustalenia obowiązujące dla gminy przy sporządzaniu Studium, w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- Uwzględnienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ustalonych w dokumentach krajowych, wskazanych w pozycjach od K31 do K143 w aneksie nr 1 i na rysunku Planu nr 9, w tym zabezpieczenie lokalizacji suchych zbiorników przeciwpowodziowych: Świecie (Leśna), Jurków (Leśna).

Cel 4. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom przez struktury przestrzenne odporne na zmiany klimatu, zagrożenia naturalne i pochodzące z działalności człowieka

Kierunek 4.1 Zwiększenie dostępności zewnętrznej w ramach sieci tent.

Postulat kierowany do gminy:

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa

- Uwzględnienie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego możliwości realizacji inwestycji: budowa kolei dużych prędkości (KDP) tzn. „Y” relacji Warszawa – Łódź – Poznań/Wrocław oraz jego wydłużenie w kierunku Pragi.

Zgodnie z zapisami Planu na terenie gminy planuje się następujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- K66 — Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Świecie, potok Bruśnik.
- K68 — Budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego Jurków, potok Grabiszówka Leśna.
- K69 — Udrożnienie i odtworzenie zabudowy regulacyjnej Czarnego Potoku na odcinku od 0+000 do 12+500 wraz ze zlewnią w m. Mirsk, Czerniawa, Wolimierz, Pobiedna.
- K95 — Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego zlewni górnej Kwisy ze szczególnym uwzględnieniem m. Mirsk - Gryfów Śląski - Leśna - Lubań - Nowogrodzic. Opracowanie w I cyklu planistycznym wielowariantowej koncepcji zabezpieczenia obszaru problemowego wraz z wykonaniem dokumentacji projektowej dla wariantu rekomendowanego.
- K162 Budowa gazociągu Jeleniów – Dziwiszów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego (w ramach inwestycji realizowane będą włączenia do gazociągu w miejscowości: Gryfów Śląski, Leśna, Lwówek Śląski).
- K214* Rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie Gminy Leśna.

Dodatkowo postuluje się inwestycje zawarte w Zestawieniu inwestycji ponadlokalnych zaplanowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne oraz inwestycje drogowe.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030 (DSIS)

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2021-2030 (przyjęta uchwałą nr XXXVII/734/21 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 września 2021 r.) jest dokumentem o charakterze operacyjnowdrożeniowym, który wyznacza cele polityki społecznej województwa dolnośląskiego do 2030 roku. Stanowi część integralną Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne określone w GPR są zgodnie ze Strategią w zakresie poniżej przywołanego celu głównego i celów strategicznych, które posiadają rozwinięcie w postaci celów operacyjnych:

Cel główny: Dążenie do zapewnienia dolnoślązacom wysokiej jakości życia opartej na integracji społecznej, lepszym dopasowaniu usług społecznych do potrzeb mieszkańców województwa oraz tworzeniu warunków do harmonijnego rozwoju w życiu indywidualnym i społecznym

Cel strategiczny 1 Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej

Cel operacyjny 1.3 Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niewydolnych wychowawczo

Cel operacyjny 1.4 Wsparcie działań na rzecz dzieci i młodzieży, w tym pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym

Cel strategiczny 3 Przeciwdziałanie pauperyzacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców Dolnego Śląska

Cel operacyjny 3.1 Wspieranie działań na rzecz osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego
Cel operacyjny 3.2 Promocja aktywnej polityki społecznej jako narzędzia integracji społecznej

Cel strategiczny 4 Znoszenie nierówności wynikających ze zróżnicowanego dostępu do edukacji i różnic w kapitale społecznym poprzez diagnozę i realizację projektów oraz wsparcie systemowe

Cel operacyjny 4.1 Wzrost społecznej integracji

Cel strategiczny 5 Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego

Cel operacyjny 5.1 Kształtowanie postaw obywatelskich

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa

Cel strategiczny 6 Upowszechnianie i rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i o ograniczonej sprawności w życiu codziennym i społeczności lokalnej

Cel operacyjny 6.1 Wspieranie i rozwój usług na rzecz osób starszych i osób o ograniczonej sprawności ukierunkowanych na wspomaganie ich samodzielności i zapewnienie im opieki

Cel strategiczny 7 Pobudzanie i wspieranie aktywności seniorów w perspektywie indywidualnej i społecznej

Cel operacyjny 7.2 Wspieranie i popularyzacja oferty spędzania czasu wolnego, rozwoju intelektualnego, aktywności fizycznej

Cel strategiczny 8 Wzmocnienie autonomii i prawa do samostanowienia osób z niepełnosprawnościami;

Cel operacyjny 8.2 Minimalizowanie barier osobom z niepełnosprawnościami w dostępie do usług.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 – WPOŚ Województwa Dolnośląskiego

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 (przyjęty Uchwałą nr XLVII/939/22 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 14 lipca 2022 r.) stanowi główne narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie województwa dolnośląskiego. Zaproponowane działania w Programie mają na celu poprawę stanu środowiska naturalnego oraz racjonalny sposób gospodarowania zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Zastosowanie skutecznych mechanizmów zapobiegnie degradacji środowiska, wspomogą jego ochronę i rozwój jego walorów. W WPOŚ Województwa Dolnośląskiego przedstawiono 11 obszarów interwencji wraz z przypisanymi do nich celami. Celem nadrzędnym Programu jest poprawa jakości środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego.

GPR Gminy Leśna na lata 2025-2031 wykazuje zgodność z ww. dokumentem w zakresie celu nadrzędnego oraz wymienionych poniżej celów:

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

Obszar interwencji Zasoby przyrodnicze

CEL: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Strategia Rozwoju Sudety 2030

Strategia Rozwoju Sudety 2030 stanowi narzędzie w procesie kształtowania polityki rozwoju społeczno-gospodarczego południa i zachodu województwa dolnośląskiego. Ukierunkowana jest na kreowanie spójności terytorialnej, uwzględniając przy tym specyfikę danego obszaru. Dodatkowo ma na celu wzmocnić tożsamość lokalną poprzez aktywizację społeczności lokalnej.

Opracowywany dokument GPR jest spójny z celami strategicznymi i działaniami operacyjnymi wymienionymi poniżej:

Cel główny: Długookresowa współpraca, wysoka jakość życia i środowiska, konkurencyjna i innowacyjna gospodarka.

Cel strategiczny 2. Terytorium bliżej obywateli .

Cel operacyjny 2.4 Aktywizacja społeczna osób starszych.

Cel operacyjny 2.5 Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2.5.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Komplementarność z dokumentami na poziomie województwa

2.5.2. Promowanie modelowych rozwiązań w zakresie organizacji opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych .

2.5.3. Animacja wielosektorowej współpracy (instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, podmioty prywatne) w działaniach wzmacniających integrację społeczną.

Cel strategiczny 4. Terytorium przyjazne dla środowiska, wykorzystujące swój potencjał.

Cel operacyjny 4.2. Ochrona, rewitalizacja i udostępnianie walorów kulturowych.

4.2.1. Rewitalizacja zabytkowych układów urbanistycznych, założeń uzdrowiskowych oraz rewaloryzacja obiektów zabytkowych.

4.2.2. Modernizacja infrastruktury instytucji kultury i muzeów (zwiększenie bezpieczeństwa i dostępności do zasobów dziedzictwa kulturowego).

4.2.3. Wykreowanie programu wsparcia dla miejscowości z obszaru Porozumienia Sudety 2030 o wysokich walorach kulturowych, niebędących siedzibami gmin.

4.2.4. Wsparcie działań z zakresu kultury budujących/wzmacniających wspólną tożsamość terytorium Porozumienia Sudety 2030.

Cel operacyjny 4.3 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych i produkcji energii ze źródeł odnawialnych.

4.3.1. Wsparcie finansowe dla programów konwersji źródeł grzewczych i likwidacji niskiej emisji.

4.3.2. Termomodernizacja obiektów publicznych i zasobów komunalnych.

Cel operacyjny 4.4 Rozwój infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej.

4.4.1. Wsparcie współpracy na rzecz tworzenia infrastruktury turystycznej (duża i mała architektura, punkty widokowe, parkingi, parki miejskie, strefy odpoczynku itp.).

4.4.3. Współpraca na rzecz rozwoju zintegrowanej sieci ścieżek rowerowych i tras spacerowych.

4.4.4. Rozwój dopasowanej do uwarunkowań i potrzeb infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Komplementarność z dokumentami na poziomie powiatu

Strategia Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030

Strategia ta jest drogowskazem rozwojowym, ukierunkowującym działania, lokalne aktywności, zadania do realizacji w nadchodzących latach. Strategia została przyjęta uchwałą Rady Powiatu Lubańskiego Nr LIV/403/2022 z dnia 30 listopada 2022 roku.

Celem horyzontalnym jest wyższą jakość życia mieszkańców powiatu Lubańskiego przy poszanowaniu zasad zróżnicowanego rozwoju. Cel ten będzie realizowany poprzez poniższe cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości świadczenia usług w sferze społecznej, zdrowia i edukacji.

Cel strategiczny 2. Wspieranie aktywności gospodarczej, w tym rozwój turystyki, promocja powiatu.

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości środowiska naturalnego.

Komplementarność z dokumentami na poziomie powiatu

Cel strategiczny 4. Wielofunkcyjny rozwój przestrzeni, w tym obszarów wiejskich oraz infrastruktury.

Cel strategiczny 5. Efektywne zarządzanie publiczne.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym, co wykazuje na bezpośrednią zbieżność z ww. celami, zawartymi w Strategii Rozwoju Powiatu Lubańskiego do roku 2030.

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2020 – 2024

Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2020 – 2024 jest dokumentem służącym do realizacji lokalnej polityki społecznej. Stanowi on podstawę do opracowania i realizacji programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych i pozyskania dodatkowych środków. Jako główny cel przyjęto w programie wyrównanie szans osób niepełnosprawnych umożliwiającą funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Realizacji tego celu mają służyć planowane działania w zakresie trzech Obszarów:

Obszar I Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

Obszar II Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Obszar III Przestrzeganie Praw Osób Niepełnosprawnych.

Gminny Program Rewitalizacji zakłada rozwój w wymiarze społecznym, infrastrukturalnym oraz przestrzennym. Jednymi z najważniejszych interesariuszy procesu rewitalizacji są osoby z niepełnosprawnościami, dla których dostosowane zostaną wszystkie zaplanowane w GPR przedsięwzięcia. Oznacza to, że niniejszy dokument jest zbieżny z Programem Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2020 – 2024.

Źródło: opracowanie własne

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 wykazuje zgodność z przedstawioną interwencją wynikającą z dokumentów krajowych i regionalnych. W powyżej wymienionych dokumentach odnaleźć można cele strategiczne i kierunki działań związane z poprawą efektywności energetycznej budynków, jakości powietrza oraz polepszeniem stanu technicznego zabytków, jak również zwiększeniem poziomu integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców.

3.3 Opis powiązań GPR z dokumentami w skali mikro

Spójność Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy (poziom lokalny) przedstawiona została w poniższej tabeli. Podobnie, jak w przypadku pozostałych podrozdziałów, komplementarność wykazana została na poziomie celów strategicznych w skali mikro.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym
Strategia Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014-2025
<p>Strategia Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014-2025 to długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju Gminy i przyjmujący takie kierunki oraz priorytety działania (cele operacyjne i zadania), które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ustalenia zawarte w „Strategii Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014-2025” stanowią podstawę do prowadzenia przez władze Gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Wokół jej ustaleń muszą koncentrować się działania władz samorządowych, zmierzające do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców Gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla dalszego rozwoju.</p> <p>Wizja Strategii to: <i>„Gmina Leśna to gmina turystyczna i przedsiębiorcza, dążąca do wykorzystania potencjału przyrodniczo – krajobrazowego i kulturowego oraz potencjału swojego położenia. Siłą napędową lokalnej gospodarki są kreatywni i przedsiębiorczy mieszkańcy. Gmina Leśna to także integrująca się ciągle wspólnota mieszkańców”</i>.</p> <p>Misja Strategii to: <i>„Misją Gminy Leśna jest zwiększanie kapitału ludzkiego, wspieranie przedsiębiorczości, otwartości, serdeczności i zrównoważonego rozwoju. Inwestycja w kapitał ludzki jest gwarantem rozwoju społeczno-gospodarczego i turystycznego Gminy Leśna”</i>.</p> <p>Strategia będzie dążyć do spełnienia wizji oraz misji za pomocą celów strategicznych:</p> <p>Cel I Gmina Turystycznorekreacyjna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Budowa i zarządzanie marką turystyczną Gminy Leśna; 1.2. Budowa i rozwój produktów turystycznych; 1.3. Modernizacja i rozwój infrastruktury turystycznej. <p>Cel II Gmina Przedsiębiorcza:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości; 2.2. Poprawa atrakcyjności inwestowania. <p>Cel III Gmina Zintegrowana Przestrzennie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz społecznej Gminy; 3.2. Poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej; 3.3. Bezpieczna, ekologiczna i czysta Gmina. <p>Cel IV Gmina Zintegrowana Społecznie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Wsparcie aktywności społecznej poprzez wsparcie działalności organizacji pozarządowych; 4.2. Wykorzystanie mechanizmów ekonomii społecznej;

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

4.3. Budowanie lokalnej tożsamości;

4.4. Wsparcie działań i inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 zakłada rozwój w wymiarze społecznym (poprzez stworzenie warunków do aktywizacji, włączenia i integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją oraz wzrost poziomu przedsiębiorczości i rozwój rynku pracy) wymiarze infrastrukturalnym oraz przestrzennym (poprzez zagospodarowanie i uporządkowanie przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz tworzenie oferty turystycznej wraz z bazą gastronomiczną), co wykazuje na bezpośrednią zbieżność z ww. celami, zawartymi w Strategii Rozwoju Gminy Leśna na lata 2014-2025.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Leśna³

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa politykę przestrzenną w odniesieniu do obszaru gminy. Problematyka studium odnosi się więc do najważniejszych problemów rozwoju przestrzennego, których rozwiązywanie należy do zadań samorządu lokalnego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest instrumentem zarządzania rozwojem przestrzennym Gminy Leśna dla zapewnienia optymalnych warunków życia mieszkańców, w myśl zasad zrównoważonego rozwoju oraz kształtowania ładu przestrzennego i wysokiej jakości funkcjonalno-estetycznej otoczenia.

Generalną zasadą kształtowania zagospodarowania Gminy Leśna jest zrównoważony rozwój uznany za priorytet gospodarki przestrzennej w Polsce. Rozwój ten rozumiany jest jako rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych.

Podstawowym celem rozwoju przestrzennego gminy jest uzyskanie takiej jej struktury funkcjonalnoprzestrzennej, która w harmonijny i zrównoważony sposób wykorzysta walory przyrodnicze i kulturowe oraz własne zasoby dla potrzeb rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Na jego realizację składają się następujące cele cząstkowe:

- ochrona wartości przyrodniczych krajobrazowych i kulturowych,
- ochrona wartości kulturowych oraz obiektów dziedzictwa kulturowego,
- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie jej zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy i wypoczynku,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- dalszy rozwój funkcji turystycznej,
- rozwój wyspecjalizowanych typów produkcji rolniczej,
- aktywizację gospodarczą i rozwój przedsiębiorczości lokalnej,
- rozwój sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Z uwagi na istniejące uwarunkowania, przewiduje się, że główną funkcją gminy Leśna będzie:

- funkcja rekreacyjno- turystyczna (w związku z atrakcyjnymi terenami leśnymi, wodnymi i cennymi przyrodniczo oraz dogodnymi połączeniami komunikacyjnymi z regionem),

³ UCHWAŁA NR XLII/277/2017 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

- funkcja mieszkaniowa, w oparciu o istniejące i planowane zainwestowanie,
- funkcja rolnicza, uwzględniająca także działalność agroturystyczną,
- funkcja usługowo - produkcyjna,

Natomiast głównymi funkcjami miasta: funkcja mieszkalna i usługowa (w tym: obsługa administracyjna w mieście stanowiącym ośrodek centrotwórczy gminy).

Projekty przeznaczone do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględniają uwarunkowania i kierunki zagospodarowania zawarte w Studium Gminy. Natomiast wszystkie cele SUiKZP pokrywają się z celami i kierunkami działań zawartymi w GPR..

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z powyższą analizą stwierdzono zbieżność celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Proces rewitalizacji został zaplanowany w sposób spójny z założeniami rozwojowymi, a także stanowi ich uzupełnienie oraz wzbogacenie. Należy jednak wziąć pod uwagę, że działania zaplanowane w GPR koncentrują się na rozwiązaniu konkretnych problemów, dotyczących różnych grup mieszkańców, zamieszkujących obszar rewitalizacji. Realizacja spójnych działań wzmocni zamierzenia zawarte w ww. dokumentach strategicznych, a także stanowić będzie dodatkowy bodziec dla rozwoju gminy i jej społeczności.

3.4 Zgodność z prawem wodnym

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Podstawą do podejmowania decyzji mających wpływ na kształtowanie zasobów wodnych i zasad gospodarowania stanowią plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Według II aktualizacji Planu, tereny Gminy Leśna leżą w obszarze dorzecza Odry, regionie wodnym Środkowej Odry, a podlegają kontroli Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu oraz Zarządowi Zlewni w Lwówku Śląskim. Głównym ciekim wodnym gminy jest rzeka Kwisa. Płyne ona przez Pogórze Izerskie i kompleks leśny Borów Dolnośląskich. Zasila Bóbr w okolicach Żagania, a w okolicach Świętoszowa, na 5,5 km odcinku, stanowi granicę między województwami dolnośląskim i lubuskim. Na rzece utworzono dwa jeziora zaporowe (zbiorniki zaporowe): zbiornik Leśna oraz zbiornik Złotniki, które powstały w wyniku przegrodzenia rzeki zaporami. Zbiorniki te poza funkcją retencyjną, spełniają również istotną rolę rekreacyjną i krajobrazową. Rzekę Kwisa zasila szereg mniejszych cieków wodnych w tym potoki: Bruśnik, Potok Miłoszewski (zwany potocznie Czarnym Strumieniem) oraz Grabiszówka.

W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. We wskazanych dokumentach zostały określone cele

środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), jak również zawarto w nich ocenę stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego.

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zlokalizowane są na terenie gminy Leśna.

Tabela 2 Charakterystyka JCWP oraz JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Leśna

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Stan ogólny
RW600011166999	Kwisa od zb. Leśna do ujścia	zły stan wód
RW6000031665159	Kwisa do zb. Leśna	brak danych
RW6000031667299	Siekierka	zły stan wód
RW600003166549	Miłoszowski Potok	zły stan wód
RW6000221665159	Zb. Leśna	zły stan wód
RW60000316652	Bruśnik	zły stan wód
RW600022166513	Zb. Złotniki	zły stan wód
RW600003166699	Olszówka	zły stan wód
RW60000317429	Witka od granicy państwa do ujścia	zły stan wód
RW600003166569	Grabiszówka	zły stan wód
Numer JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Stan ogólny
GW600093	niezagrożona	dobry
GW6000105	zagrożona ilościowo	słaby

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>.

Powyżej wymienione JCWPd przeznaczona są do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, ale jedną z nich charakteryzuje słaby stan ogólny, a co za tym idzie występuje ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego ze względu na zagrożenie ilościowe.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne⁴ za nadrzędny cel wskazuje ograniczenie negatywnych skutków powodzi. dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art. 173 ust. 19 Prawa wodnego i w dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie dokument przyjęty rozporządzeniem Ministra infrastruktury z dnia 26 października 2022 r. i ogłoszony w dniu 22 grudnia 2022 r. (Dz. U. 2022 r. poz. 2714), który stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP. W dokumencie wyznaczono trzy cele główne (oraz 13 szczegółowych):

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963, 2029.

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

W gminie Leśna występują tzw. obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Cały obszar gminy leży w dorzeczu górnego odcinka rzeki Kwisy. *„Zarówno Kwisa, jak i jej dopływy, mają charakter rzek górskich. Cechuje je duża zmienność przepływu wód związana z gwałtownymi i długotrwałymi opadami latem oraz szybkim topnieniem śniegów wiosną, co stwarza niebezpieczeństwo powodzi. Podczas gwałtownych wezbrań zalewane bywają tereny obrębu: Leśna, Miłoszów, Szyszkowa, Smolnik oraz Kościelniki Średnie i Górne”*⁵. Dla zapobieżenia powodziom wybudowano na Kwisie dwa zbiorniki retencyjne (Leśna i Złotniki). Wzdłuż rzeki istnieją także obwałowania⁶ (o łącznej długości ok 2 km), jednak są one w złym stanie technicznym (wyeksploatowane, za niskie, poprzerywane i przestarzałe), a ich stan nie zapewnia ochrony przed nagłymi wezbrańmi wody w rzece i podtopieniami miejscowości.

Spośród trzech podobszarów rewitalizacji, podobszar Pobiedna jest całkowicie bezpieczny, a zagrożenie i ryzyko powodzi tam nie występuje. Podobszar Miłoszów jest częściowo bezpieczny, a częściowo zagraża mu Potok Miłoszewski, na co wskazują mapy zagrożenia powodziowego oraz ryzyka powodzią (10%, 1% i 0,2%), które oznaczyły tereny zalewowe wzdłuż granicy OR, jednak nie przekraczające jej w znacznej mierze. Najniekorzystniej przedstawia się sytuacja podobszaru Leśna, gdzie występuje duże zagrożenie i ryzyko powodziowe, a także gdzie zlokalizowany jest obszar zabytkowy ceny kulturowo⁷. Terenom tym zagraża głównie rzeka Kwisa, ale także wspomniany wcześniej Miłoszewski potok czy potok Bruśnik (stanowiący lewy dopływ Kwisy). Poniżej wynotowano, jakie tereny są bezpośrednio zagrożone według map:

- mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego 0,2% (raz na 500 lat) wskazuje cały podobszar Leśna na północ od ulicy H. Sienkiewicza (w tym rynek);
- mapa ryzyka i zagrożenia powodziowego 1% (raz na 100 lat) wskazuje podobny j.w obszar, ale nieco mniejszy, wciąż obejmujący rynek;
- mapa ryzyka i zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat) wskazuje tereny bezpośrednio przylegające do rzeki Kwisy oraz potoku Bruśnik.

Podkreśla się, że na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy odrębne.

Warto wspomnieć, że Gmina Leśna w partnerstwie z firmą doradcą COWI z Norwegii, od grudnia 2021 r. do kwietnia 2024 r. realizowała projekt „Między suszą a powodzią – błękitno-zielona infrastruktura w gminie Leśna”. Jego celem było wypracowanie i wdrożenie rozwiązań opartych na przyrodzie, które

⁵ SUIKZ Gminy Leśna

⁶ Tamże.

⁷ Wg. mapy ryzyka powodziowego 1% i jej legendy (https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPDF)

pomagają radzić sobie z problemem suszy i powodzi. Nie tylko zaplanowanie skutecznych działań adaptacyjnych, ale również zwiększenie świadomości mieszkańców regionu, jak radzić sobie z tymi wyzwaniami. Dzięki projektowi na terenie gminy zastosowano między innymi: „zielone ściany i dachy, łąki kwietne, nasadzenia drzew, ogrody deszczowe, niecki i rowy infiltracyjne, rozszczelnienia powierzchni nieprzepuszczalnych i renaturyzacja otoczenia potoku Bruśnik”, co pozwoli zatrzymać wodę w miejscu opadu, zapobiegając lokalnym podtopieniom⁸.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (w skrócie PPSS) należy do podstawowych dokumentów planistycznych dotyczących gospodarowania wodami o zasięgu ogólnokrajowym. Najważniejszym elementem PPSS jest katalog działań, w którym znajdują się konkretne, mierzalne rozwiązania, które należy wdrożyć, aby ograniczyć skutki suszy. Głównym celem planu jest tytułowe „przeciwdziałanie skutkom suszy”, a jego realizację wspierają 4 cele szczegółowe:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W ramach opracowania GPR zanalizowano mapy PPSS w celu sprawdzenia do jakich klas zagrożenia zostały zaklasyfikowane według map PPSS tereny Gminy Leśna. Wnioski zapisano poniżej z podziałem na rodzaj suszy:

- a) Susza atmosferyczna – północno zachodnia część gminy zakwalifikowana do klasy IV - ekstremalnie zagrożone, a południowo-wschodnia do klasy III - silnie zagrożone;
- b) Susza rolnicza – większość terenów Gminy Leśna zakwalifikowało się do klasy I - słabo zagrożone, a małe obszary na południowo-zachodniej granicy do klasy II - umiarkowanie zagrożone;
- c) Susza hydrologiczna – większa i środkowa część gminy zakwalifikowana jako klasa II - umiarkowanie zagrożone, mniejsze tereny na południowych i zachodnich granicach jako klasa III - silnie zagrożone;
- d) Susza hydrogeologiczna – wschodnia część gminy klasa III - silnie zagrożone, mniejsza część na zachodzie klasa IV - ekstremalnie zagrożone.

⁸ <https://sendzimir.org.pl/projekty/miedzy-susza-a-powodzi/> [data dostępu: 08.10.2024 r.]

Łączne zagrożenia suszą zakwalifikowało tereny Gminy Leśna jako silnie zagrożone suszą oraz jako umiarkowanie zagrożone suszą, a mały fragment gminy na zachodniej granicy jako ekstremalnie zagrożone suszą.

4. Synteza diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W tym rozdziale Gminnego Programu Rewitalizacji przedstawiono syntezę diagnozy delimitacyjnej, która posłużyła do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji Gminy Leśna. Diagnozę delimitacyjną potwierdziło przyjęcie uchwały nr V/25/24 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Leśna.

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane i kompleksowe działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie opracowanego i przyjętego programu rewitalizacji. W związku z powyższym, obszar rewitalizacji powinien być wyłoniony na podstawie zbioru wskaźników, odzwierciedlających sytuację społeczno-gospodarczą.

W zakres przyjętej metodologii przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w gminie Leśna, zostały włączone mierzalne zmienne dotyczące sytuacji społecznej, demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej, rynku pracy oraz sytuacji gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej w gminie.

W niniejszym opracowaniu zastosowano dwie metody, które stanowią fundament dla procesu badawczego: statystyczną i przestrzenną. Obie metody opierają się na zgromadzeniu tzw. danych zastanych oraz ich odpowiedniej interpretacji. Analiza danych pod kątem statystycznym, realizowana poprzez zebranie rzetelnych i przydatnych danych, umożliwi ich późniejszą selekcję. Dzięki temu wyróżniono najistotniejsze informacje, które stanowiły podstawę dalszych analiz. Natomiast analiza danych w ujęciu przestrzennym, umożliwiła podzielenie terenu gminy na obszary (jednostki) porównawcze, uwzględniając jej miejsko-wiejski charakter.

Diagnoza delimitacyjna została podzielona na następujące etapy:

1. Podział obszaru Gminy Leśna na obszary (jednostki) porównawcze – obszar miejski oraz trzynaście obszarów wiejskich (sołectw) – w sumie 14 jednostek porównawczych.
2. Wybór kryteriów/zmiennych delimitacji.
3. Analiza wskaźnikowa w wyodrębnionych obszarach porównawczych – sfera społeczna (badanie ilościowe). Wykorzystano metodę danych zastanych, pozyskanych z Urzędu

Miejskiego w Leśnej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej, Powiatowego Urzędu Pracy w Lubaniu oraz Komendy Powiatowej Policji w Lubaniu.

4. Normalizacja danych zastanych i ich standaryzacja, umożliwiająca wyodrębnienie obszarów o szczególnym nasileniu problemów społecznych oraz opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
5. Analiza wskaźnikowa obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej – sfera pozaspołeczna (badanie ilościowe i jakościowe). Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031
6. Wyodrębnienie jednostek porównawczych z najwyższym stopniem zdegradowania w sferze społecznej i pozaspołecznej. Wskazanie obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, w celu wyodrębnienia obszaru rewitalizacji, mając na uwadze ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących gminę).

4.2 Wyróżnione obszary statystyczne

Do przeprowadzenia niniejszej diagnozy delimitacyjnej posłużono się podziałem gminy na sołectwa (sołectwo Stankowice połączono ze sołectwem Sucha), wraz z wydzieleniem jednego obszaru miejskiego. W skład czternastu wyróżnionych jednostek wchodzi jedna część miejska (miasto Leśna) oraz część wiejska jako trzynaście pozostałych obszarów. Poniższa tabela przedstawia wyróżnione obszary porównawcze wraz z uwzględnieniem ich powierzchni oraz liczby mieszkańców. Dane te odniesiono do wartości dla całej gminy.

Tabela 3 Zestawienie obszarów porównawczych w gminie Leśna

Lp.	Jednostka porównawcza	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni [%]	Ludność [os]	Udział ludności [%]
1	Bartoszkówka	167	1,6	54	0,6
2	Grabiszycy	1 972	18,9	697	7,6
3	Kościelniki Średnie i Górne	782	7,5	408	4,5
4	Leśna [miasto]	856	8,2	3 902	42,5
5	Miłoszów	1 056	10,1	667	7,3
6	Pobiedna	477	4,6	1 059	11,5
7	Smolnik	597	5,7	398	4,3
8	Stankowice-Sucha	1 198	11,5	328	3,6
9	Szyszkowa	824	7,9	455	5,0
10	Świecie	1 342	12,8	547	6,0
11	Wolimierz	466	4,5	267	2,9

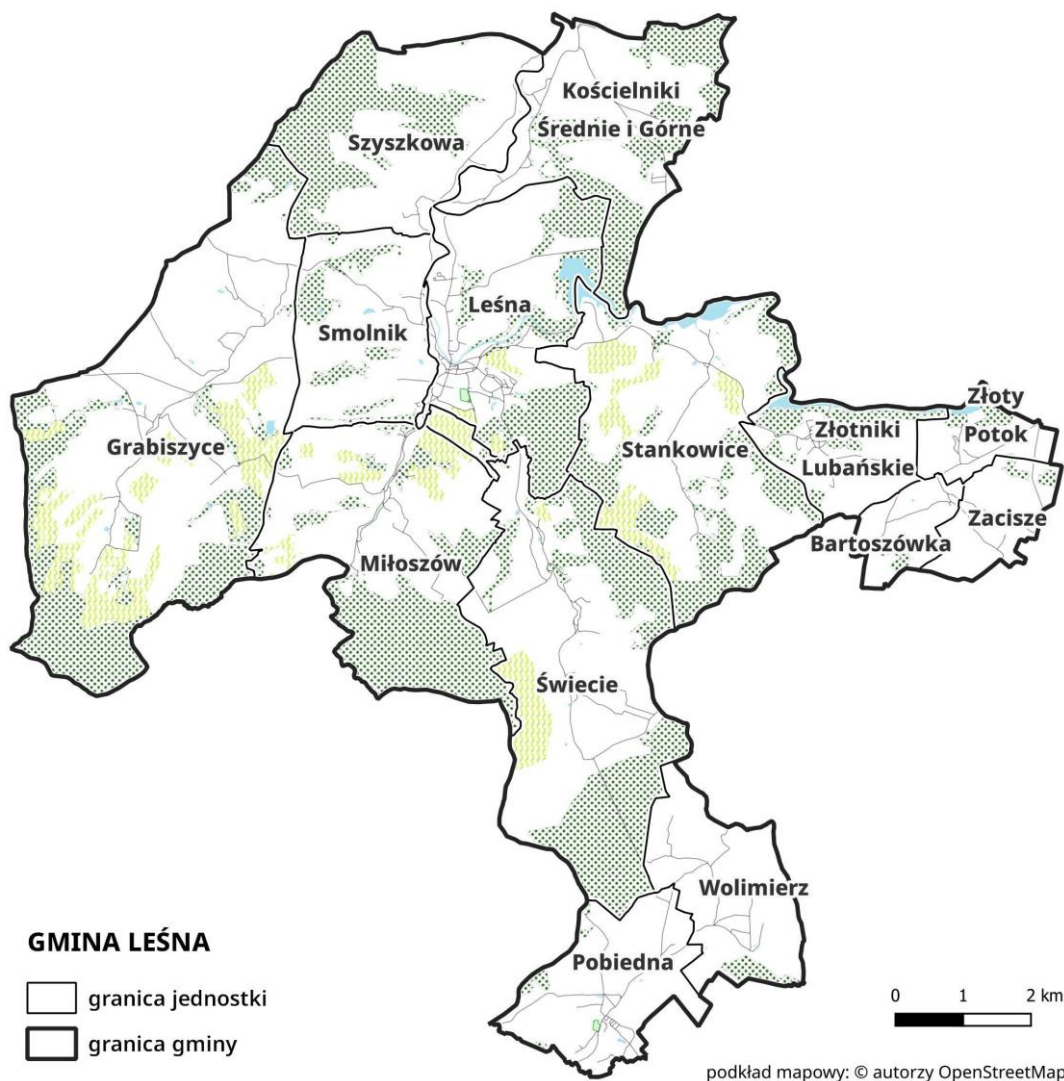
Lp.	Jednostka porównawcza	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni [%]	Ludność [os]	Udział ludności [%]
12	Zacisze	215	2,1	131	1,4
13	Złotniki Lubańskie	333	3,2	198	2,2
14	Złoty Potok	171	1,6	66	0,7
GMINA		10 455	100,0	9 177	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Leśnej.

Jako największy obszar porównawczy pod względem powierzchni należy wskazać Grabiszycę, natomiast najmniejszy Bartoszkówkę. Jednostkami z najwyższą liczbą mieszkańców stanowią Leśna oraz Pobiedna, z kolei najmniejszą liczbę ludności odnotowano w jednostce Bartoszkówka. Wartości przedstawione w powyższym zestawieniu są kluczowe, gdyż są brane pod uwagę przy analizie wskaźników omówionych w diagnozie, przez co wpływają na ich końcowy wynik.

Poniżej zaprezentowano podział gminy na obszary porównawcze w formie grafiki mapowej.

Grafika 1 Podział gminy na jednostki porównawcze

Źródło: opracowanie własne.

4.3 Dobór kryteriów delimitacji

Zgodnie z art. 4 ustawy o rewitalizacji „w celu opracowania diagnoz służących [...] wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji [...] wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań”.

Zgodnie z powyższym, aby właściwie i rzetelnie przeprowadzić analizę obszarów, konieczne było dobranie odpowiednich zmiennych, które znacząco różnicują te tereny. Ze względu na miejsko-wiejski charakter gminy, opracowano katalog 23 wskaźników, który został podzielony na odpowiednie sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną. W poniższej tabeli przedstawiono zmienne wykorzystane przy delimitacji, do których dołączono opis metodologiczny, źródło danych oraz określano wpływ wskaźnika na potencjał rozwoju gminy (destymulanta/stymulanta). Przy wskaźnikach określanych jako destymulanty, pożądane są niższe wartości, ponieważ wyższe wartości wskazują na negatywne zjawiska kryzysowe. Z kolei wysokie wartości wskaźników wyróżnionych jako stymulanty są korzystne i świadczą o lepszych warunkach do rozwoju.

Tabela 4 Katalog wskaźników - kryteria delimitacji

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
SFERA SPOŁECZNA		
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik odnoszący się do demografii. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej różnicę pomiędzy liczbą urodzeń a zgonów na 1000 mieszkańców w ciągu roku. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik odnoszący się do demografii.. Opisuje różnicę między zameldowaniami a wymeldowaniami ludności z danego obszaru, w ciągu roku. Wskaźnik wyrażony w formie przeliczeniowej na 1000 mieszkańców obszaru. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta
Obciążenie demograficzne	Wskaźnik odnoszący się do demografii. Wskaźnik wyrażony jako stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (wiek 0-17 lat oraz 60 lat i więcej w przypadku kobiet oraz 65 lat i więcej w przypadku mężczyzn) do liczby ludności w wieku produkcyjnym (18-59 lat w przypadku kobiet i 18-64 lata w przypadku mężczyzn). Jest wyrażany w procentach. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Destymulanta
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców.	Destymulanta

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
	Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu	
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określa liczę osób pozostających w rejestrze PUP przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców. Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu	Destymulanta
Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej	Destymulanta
Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący skalę pomocy społecznej udzielanej mieszkańcom, którzy nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej liczby osób pobierających dodatki mieszkaniowe na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej	Destymulanta
Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej	Destymulanta
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna przedstawiana jako liczba zdarzeń zakwalifikowanych jako przestępstwo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Lubaniu	Destymulanta
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącego się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Lubaniu	Destymulanta
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
SFERA GOSPODARCZA		
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażonej stosunkiem liczby zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta
Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców.	Wskaźnik obrazuje poziom rozwoju gospodarczego obszaru. Wartość wskaźnika wyrażona w formie odsetka. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta
ŚRODOWISKOWA		
Masa wyrobów azbestowych/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi wyliczony został w oparciu o dane zawarte w Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Leśna. Wartość wskaźnika wyrażona została w kg przypadających na 1 mieszkańca gminy. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Destymulanta
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków mieszkalnych w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Destymulanta
Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach, wyrażany jest w postaci wartości stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/	Destymulanta
STREFA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA		
Dostępność punktów usług publicznych (apteki, banki, biblioteki, instytucje kultury, poczta, świetlice, urzędy)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic przypadających na 1000 mieszkańców obszaru (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych w powierzchni jednostki ogółem. Źródło: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta
Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik obrazuje dostępność przystanków komunikacji publicznej w poszczególnych obszarach. Wyrażony jako wartość przeliczeniowa liczby przystanków w danym obszarze do ogólnej liczby przystanków w gminie. Źródło: Urząd Miejski w Leśnej	Stymulanta

ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	STYMULANTA / DESTYMULANTA
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną vegetację. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
SFERA TECHNICZNA		
Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik obrazujący zagęszczenie obiektów zabytków na danym obszarze (obiekty wpisane do rejestru zabytków). Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło: Urząd Miejski w Leśnej	Destymulanta
Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik odnoszący się do termomodernizacji budynków użyteczności publicznej. Został wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Destymulanta
Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Miejski w Leśnej	Destymulanta

Źródło: opracowanie własne.

4.4. Podsumowanie analizy

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk i problemów występujących w gminie Leśna umożliwiła zidentyfikowanie obszaru zdegradowanego, co z kolei pozwoliło na wyznaczenie obszaru rewitalizacji. W myśl ustawy o rewitalizacji⁹, obszar uznaje się za zdegradowany, gdy występuje na nim koncentracja negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Zgodnie z ww. ustawą, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, w momencie stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz pozaspółecznych.

Kluczowymi kryteriami, którymi należy się kierować przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego są czynniki w sferze społecznej. W związku z tym, w analizie skupiono się na kryteriach delimitacji, które

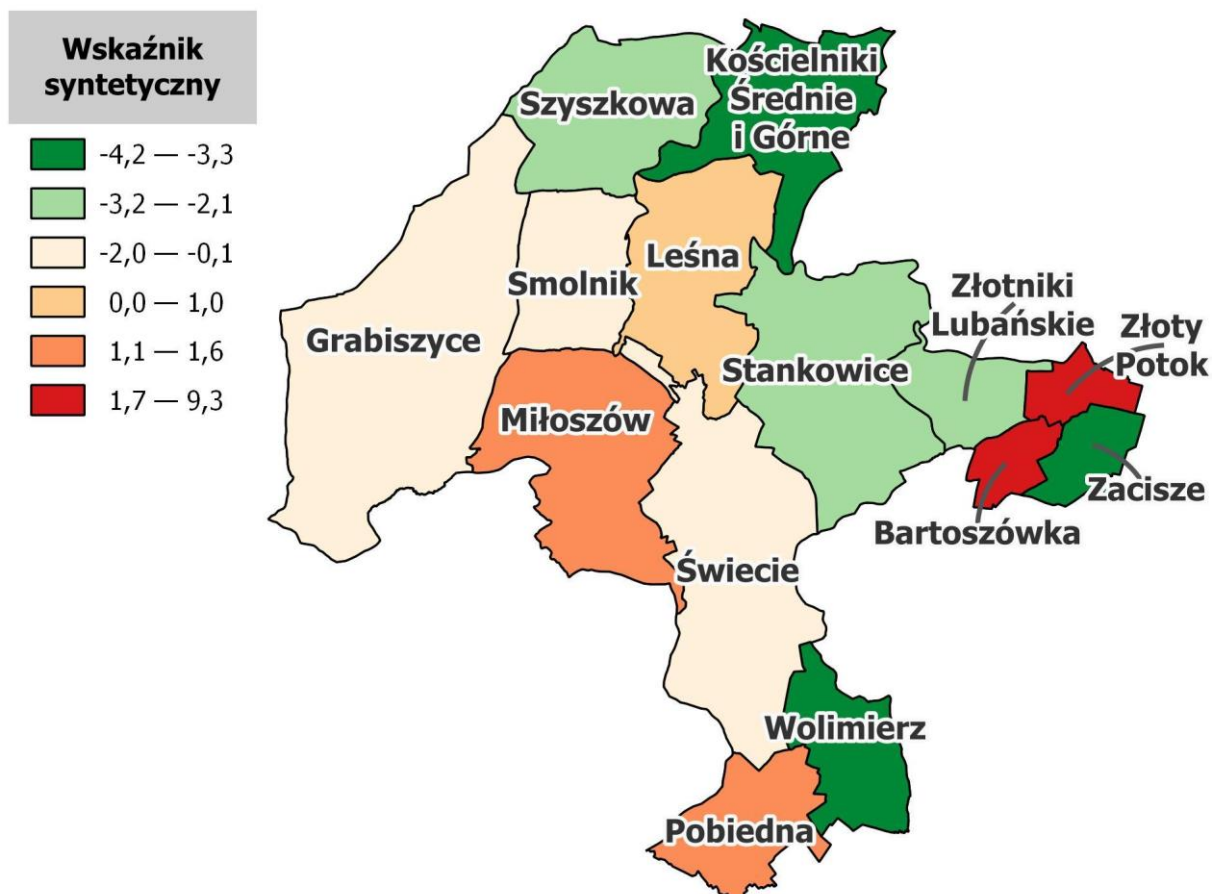
⁹ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r. poz.278)

związane są z sytuacją demograficzną, kapitałem społecznym, wsparciem społecznym, ogólnym bezpieczeństwem oraz problemem bezrobocia.

W celu dalszych analiz konieczne było uzyskanie jednolitego syntetycznego wskaźnika degradacji, który pozwolił porównać stopień degradacji poszczególnych obszarów w sferze społecznej. Syntetyczny wskaźnik degradacji uzyskano poprzez obliczenie średnich wartości dla każdego ze wskaźników, a następnie ich normalizację przy użyciu odchylenia standardowego. Wysoki wynik wskaźnika syntetycznego, przekraczający średnią wartość dla całej gminy, wskazuje na najwyższe natężenie negatywnych zjawisk społecznych.

Poniżej przedstawiono zbiorczo wartości analizowanych wskaźników w sferze społecznej, ich wartości zestandaryzowane oraz wartość syntetycznego wskaźnika degradacji dla każdego z obszarów porównawczych, również w formie kartogramu.

Grafika 2 Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników

Lp.	Jednostka porównawcza	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne [%]	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
1	Bartoszówka	-18,5	-55,6	35,9	18,5	0,0	0,0	18,5	0,0	55,6	111,1	0,0
2	Grabiszycy	5,7	-14,3	55,5	33,0	23,0	0,1	1800,6	96,1	8,6	0,0	7,2
3	Kościelniki Śr. i Górne	-4,9	9,8	64,1	27,0	7,4	0,0	73,5	29,4	14,7	9,8	4,9
4	Leśna	-6,4	-3,1	73,1	27,4	13,1	0,0	1310,9	0,0	25,4	4,4	4,1
5	Miłoszów	-3,0	-9,0	67,3	31,5	15,0	0,1	3289,4	4,5	12,0	0,0	4,5
6	Pobiedna	-11,3	-10,4	70,4	34,0	12,3	0,1	327,7	64,2	34,0	8,5	7,6
7	Smolnik	-12,6	-17,6	68,2	12,6	5,0	0,0	70,4	10,1	25,1	12,6	5,0
8	Stankowice-Sucha	-9,1	-3,0	66,0	12,2	3,0	0,0	39,6	969,5	18,3	6,1	18,3
9	Szyszkowa	-8,8	8,8	59,6	30,8	15,4	0,1	1298,9	0,0	15,4	4,4	11,0
10	Świecie	-3,7	0,0	60,6	34,7	16,5	0,1	265,1	80,4	32,9	1,8	9,1
11	Wolimierz	0,0	3,7	63,6	52,4	26,2	0,1	149,8	41,2	22,5	0,0	22,5
12	Zacisze	-7,6	-38,2	56,0	15,3	7,6	0,0	190,8	53,4	22,9	0,0	15,3
13	Złotniki Lubańskie	-15,2	10,1	51,5	30,3	15,2	0,0	70,7	0,0	15,2	15,2	5,1
14	Złoty Potok	-15,2	-15,2	71,8	90,9	30,3	0,2	984,8	181,8	30,3	30,3	15,2
GMINA LEŚNA		-6,2	-4,9	67,3	29,3	13,6	34,4	1074,8	5,6	23,2	5,6	6,8

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane

Lp.	Jednostka porównawcza	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Obciążenie demograficzne	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik syntetyczny
1	Bartoszkówka	1,63	2,47	-2,62	-0,68	-1,56	2,77	-0,73	-0,46	2,65	3,33	1,45	8,3
2	Grabiszycy	-2,09	0,26	-0,63	0,04	1,08	0,61	1,15	-0,07	-1,26	-0,50	0,33	-1,08
3	Kościelniki Śr. i Górne	-0,46	-1,04	0,25	-0,26	-0,71	-0,68	-0,67	-0,35	-0,76	-0,16	0,68	-4,2
4	Leśna	-0,23	-0,35	1,16	-0,24	-0,06	-0,05	0,64	-0,46	0,13	-0,35	0,81	1,0
5	Miłoszów	-0,75	-0,03	0,58	-0,03	0,16	0,04	2,72	-0,39	-0,98	-0,50	0,75	1,6
6	Pobiedna	0,53	0,04	0,88	0,09	-0,15	-0,10	-0,40	-0,20	0,85	-0,21	0,27	1,6
7	Smolnik	0,71	0,43	0,66	-0,98	-0,98	-0,61	-0,67	-0,23	0,11	-0,07	0,66	-1,0
8	Stankowice-Sucha	0,19	-0,35	0,44	-1,00	-1,21	-0,83	-0,70	3,41	-0,46	-0,29	-1,42	-2,2
9	Szyszkowa	0,14	-0,99	-0,21	-0,07	0,21	0,02	0,62	-0,46	-0,70	-0,35	-0,27	-2,1
10	Świecie	-0,65	-0,51	-0,11	0,13	0,33	-0,52	-0,47	-0,13	0,76	-0,44	0,02	-1,6
11	Wolimierz	-1,21	-0,71	0,19	1,01	1,45	-0,51	-0,59	-0,29	-0,11	-0,50	-2,08	-3,3
12	Zacisze	-0,04	1,54	-0,58	-0,85	-0,68	-0,60	-0,54	-0,12	-0,07	-0,50	-0,94	-3,4
13	Złotniki Lubańskie	1,11	-1,06	-1,03	-0,09	0,18	-0,86	-0,67	-0,46	-0,72	0,02	0,66	-2,9
14	Złoty Potok	1,11	0,30	1,03	2,94	1,92	1,32	0,29	0,23	0,54	0,54	-0,93	9,3

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Podsumowanie analizy pozostałych obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 1

Numer i nazwa jednostki porównawczej		Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo-zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca [kg/mieszkańca]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym [%]	Średnie roczne stężenie PM2.5	Dostępność punktów usług publicznych	Stosunek terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem
1	Bartoszkówka	111,1	0,0	83 611,1	20,0	16,6	0,0	0,0
2	Grabiszyce	24,4	1,4	419 139,2	0,9	12,2	1,4	2,9
3	Kościelniki Średnie i Górne	19,6	-9,8	140 294,1	61,2	16,1	0,0	4,9
4	Leśna	39,0	-1,0	64 297,8	33,5	16,5	1,5	1,3
5	Miłoszów	36,0	-3,0	162 683,7	0,0	13,0	1,5	3,0
6	Pobiedna	36,8	-5,7	173 682,7	35,3	11,4	2,8	1,9
7	Smolnik	27,6	0,0	413 819,1	12,5	15,8	0,0	0,0
8	Stankowice-Sucha	39,6	9,1	811 955,0	0,0	15,0	3,0	0,0
9	Szyszkowa	30,8	4,4	102 340,7	0,0	14,4	2,2	2,2
10	Świecie	40,2	3,7	379 760,5	43,2	12,8	1,8	1,8
11	Wolimierz	41,2	11,2	300 786,5	0,0	13,3	0,0	7,5
12	Zacisze	76,3	-7,6	67 900,8	0,0	17,1	7,6	0,0
13	Złotniki Lubańskie	30,3	-5,1	107 045,5	0,0	15,7	5,1	0,0
14	Złoty Potok	0,0	0,0	403 863,6	29,6	16,7	0,0	15,2
GMINA LEŚNA		36,3	-0,8	187 381,0	20,4	14,1	1,7	2,0

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8 Podsumowanie analizy pozostałych obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 2

Lp.	Jednostka porównawcza	Dostępność komunikacyjna [%]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem [%]	Liczba zabytków na km ²	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji [%]	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami [%]	Liczba problemów w sferach pozaspółecznych
1	Bartoszówka	0,0	96,1	0,00	—	—	4/12
2	Grabiszycze	14,3	96,6	0,61	100,0	100,0	5/12
3	Kościelniki Średnie i Górne	8,6	96,4	1,41	—	—	6/12
4	Leśna	11,4	89,3	3,62	75,0%	87,5	8/12
5	Miłoszów	0,0	96,6	0,00	100,0	0,0	5/12
6	Pobiedna	5,7	90,8	1,68	100,0	0,0	7/12
7	Smolnik	11,4	96,0	0,00	100,0	50,0	6/12
8	Stankowice-Sucha	5,7	97,9	0,92	100,0	0,0	6/12
9	Szyszkowa	8,6	97,9	0,49	100,0	0,0	3/12
10	Świecie	20,0	97,5	0,45	0,0	100,0	4/12
11	Wolimierz	8,6	94,9	0,43	—	—	3/12
12	Zacisze	0,0	96,3	0,00	0,0	0,0	4/12
13	Złotniki Lubańskie	2,9	97,3	1,80	100,0	0,0	7/12
14	Złoty Potok	2,9	95,0	0,00	—	—	7/12
GMINA LEŚNA		7,1	96,0	0,87	77,8	55,6	

Źródło: opracowanie własne.

4.5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

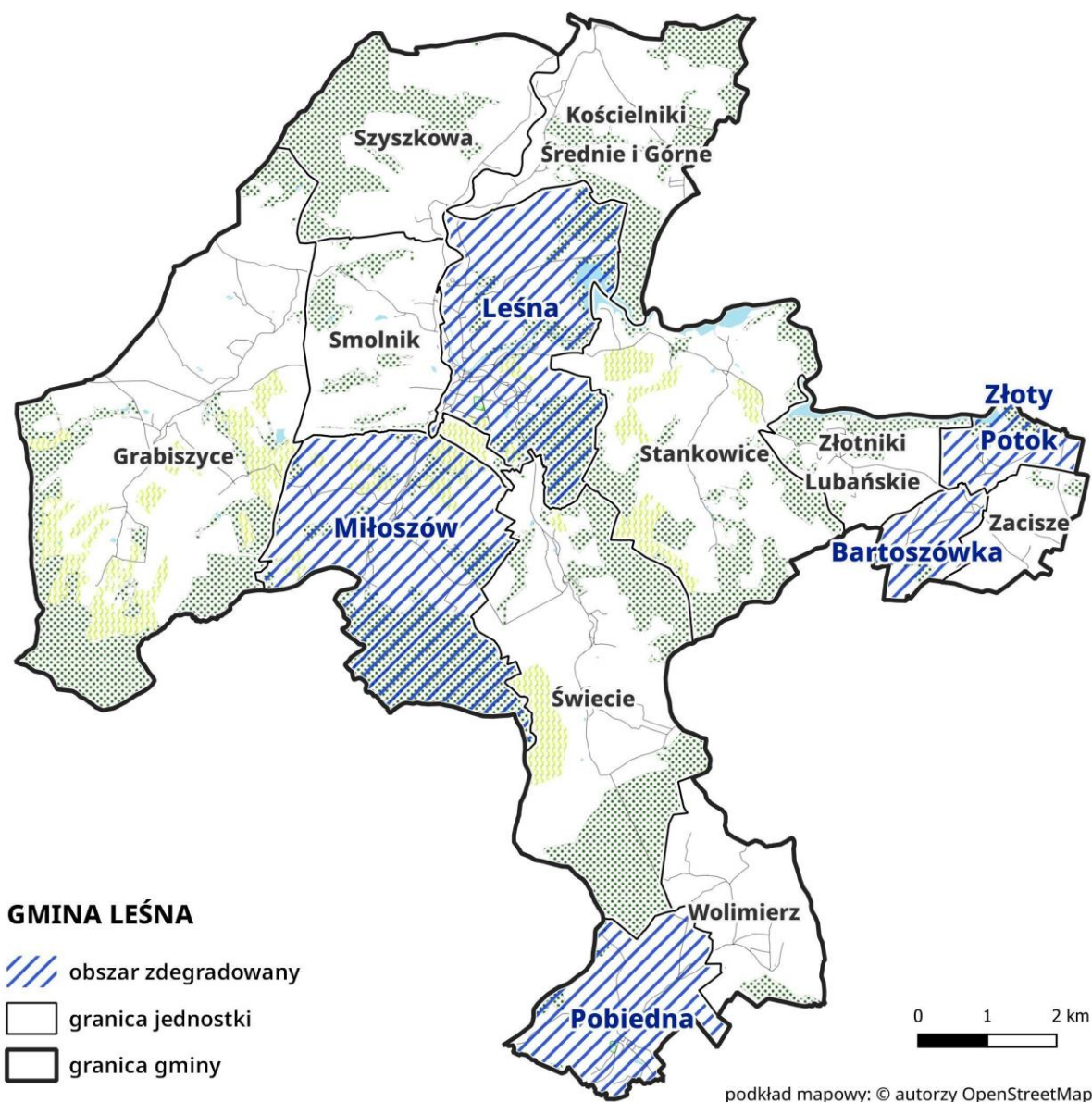
Zgodnie z art. 9. ust. 1. ustawy o rewitalizacji: „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”.

W wyniku przeprowadzonej analizy zmiennych w gminie Leśna, stwierdzono wysokie natężenie zjawisk kryzysowych zarówno w sferze społecznej, jak i pozaspołecznej w 5 jednostkach porównawczych, które zostały wskazane jako obszar zdegradowany: Bartoszkówka, miasto Leśna, Miłoszów, Pobiedna oraz Złoty Potok.

Na poniższej grafice został przedstawiony wyznaczony obszar zdegradowany, który łącznie zajmuje 2727 ha (26,1% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 5748 osób (62,6 % mieszkańców gminy).

Grafika 3 Obszar zdegradowany Gminy Leśna

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnim etapem diagnozy delimitacyjnej jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji, który zgodnie z poniższymi zapisami ustawy o rewitalizacji charakteryzuje się następująco:

- „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji”,
- „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

Czynnikiem mającym decydujący wpływ na wyznaczony kształt obszaru rewitalizacji miała silna koncentracja negatywnych zjawisk oraz istotne znaczenie danego obszaru dla rozwoju lokalnego. Uwzględnieniu również podlegał aktualny stan zagospodarowania terenu, który może mieć znaczenie przy planowaniu i wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W gminie Leśna w skład obszaru rewitalizacji wchodzi trzy podobszary:

- fragment jednostki porównawczej Leśna,
- fragment jednostki porównawczej Pobiedna,
- fragment jednostki porównawczej Miłoszów.

Wskazane powyżej podobszary zostały włączone do obszaru rewitalizacji ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, współwystępowanie zjawisk kryzysowych w pozostałych sferach a także istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy Leśna.

Na wymienionych terenach zdiagnozowano szczególną koncentrację problemów społecznych (syntetyczny wskaźnik degradacji osiągnął najmniej korzystną, czyli najwyższą wartość), a jednocześnie odnotowano wysoką skalę negatywnych zjawisk o charakterze pozaspółecznym.

Tabela 9 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych

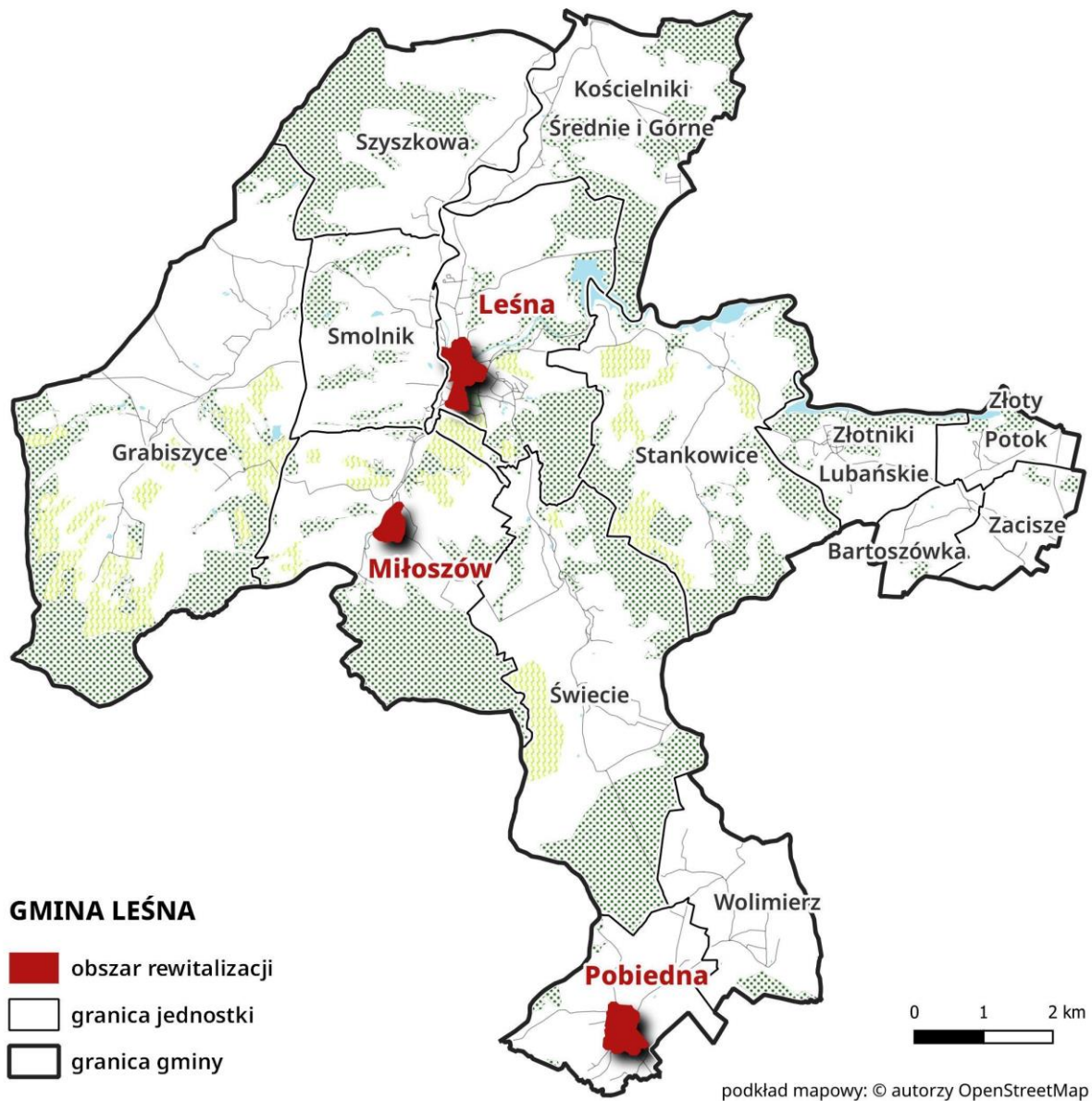
Obszar	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni [%]	Ludność [os]	Udział ludności [%]
Gmina	10 455	100	9 177	100
Obszar zdegradowany	2 727	26,1	5 748	62,6
Obszar rewitalizacji	64	0,6	2 138	23,3
OR Pobiedna	25	0,2	513	5,6
OR Miłoszów	11	0,1	145	1,6
OR Leśna	28	0,3	1480	16,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Leśnej.

Zgodnie z powyższą tabelą, łącznie obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 64 ha (0,6% powierzchni gminy) oraz jest zamieszkały przez 2 138 osób (23,3% mieszkańców gminy). Oznacza to, że wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie o rewitalizacji odnośnie do powierzchni oraz liczby ludności obszaru.

Na poniższej grafice przedstawiony został obszar rewitalizacji.

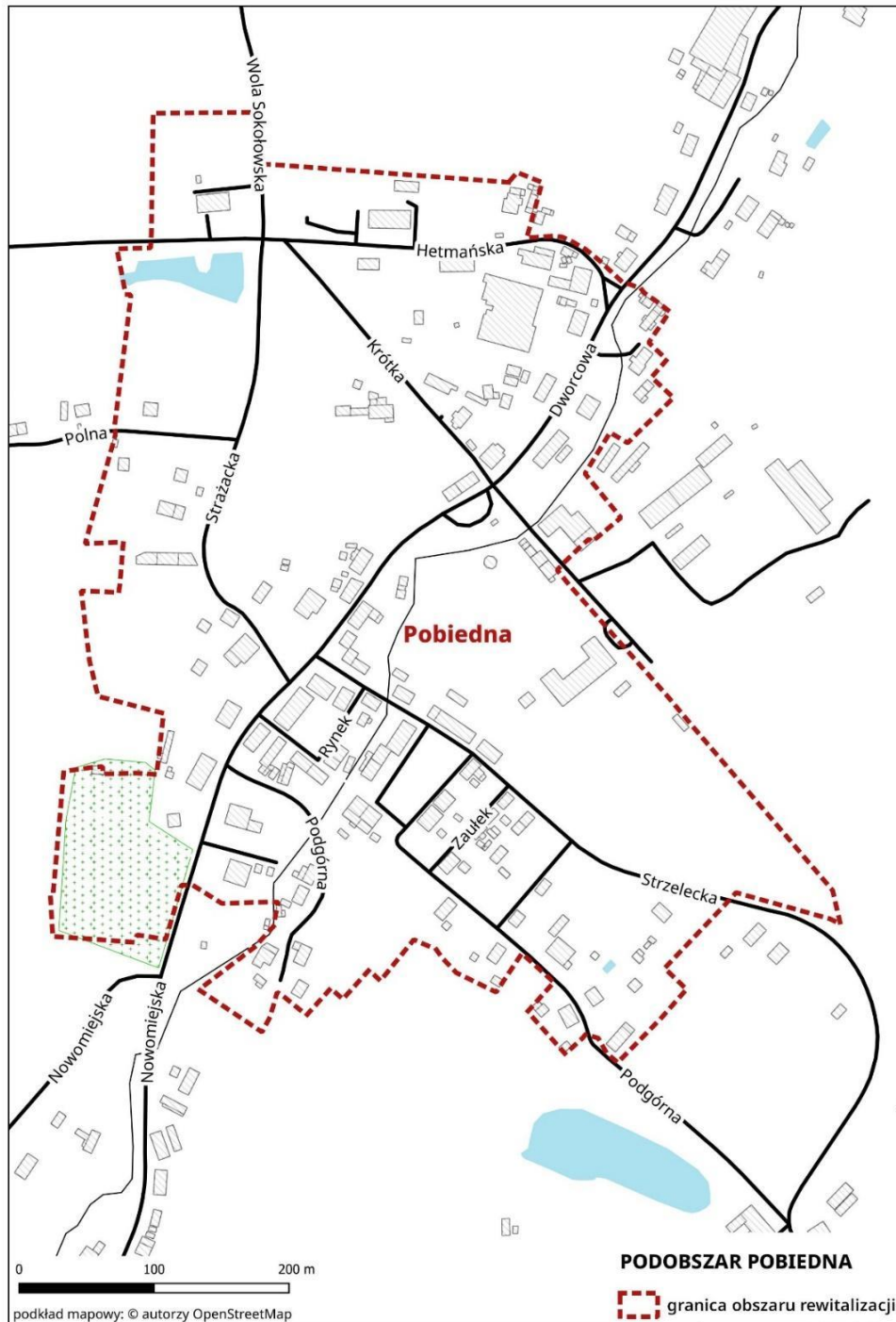
Grafika 4 Obszar rewitalizacji Gminy Leśna na tle jednostek porównawczych

Źródło: opracowanie własne.

Pobiedna powstała jako osada górnicza o charakterze miejskim. Podobszar rewitalizacji Pobiedna obejmuje swoim zasięgiem zwartą zabudowę mieszkaniową, punkty-handlowo usługowe, plac targowy, przedszkole oraz pozostałości cmentarza ewangelickiego. W północnej części podobszaru obecny jest staw strażacki.

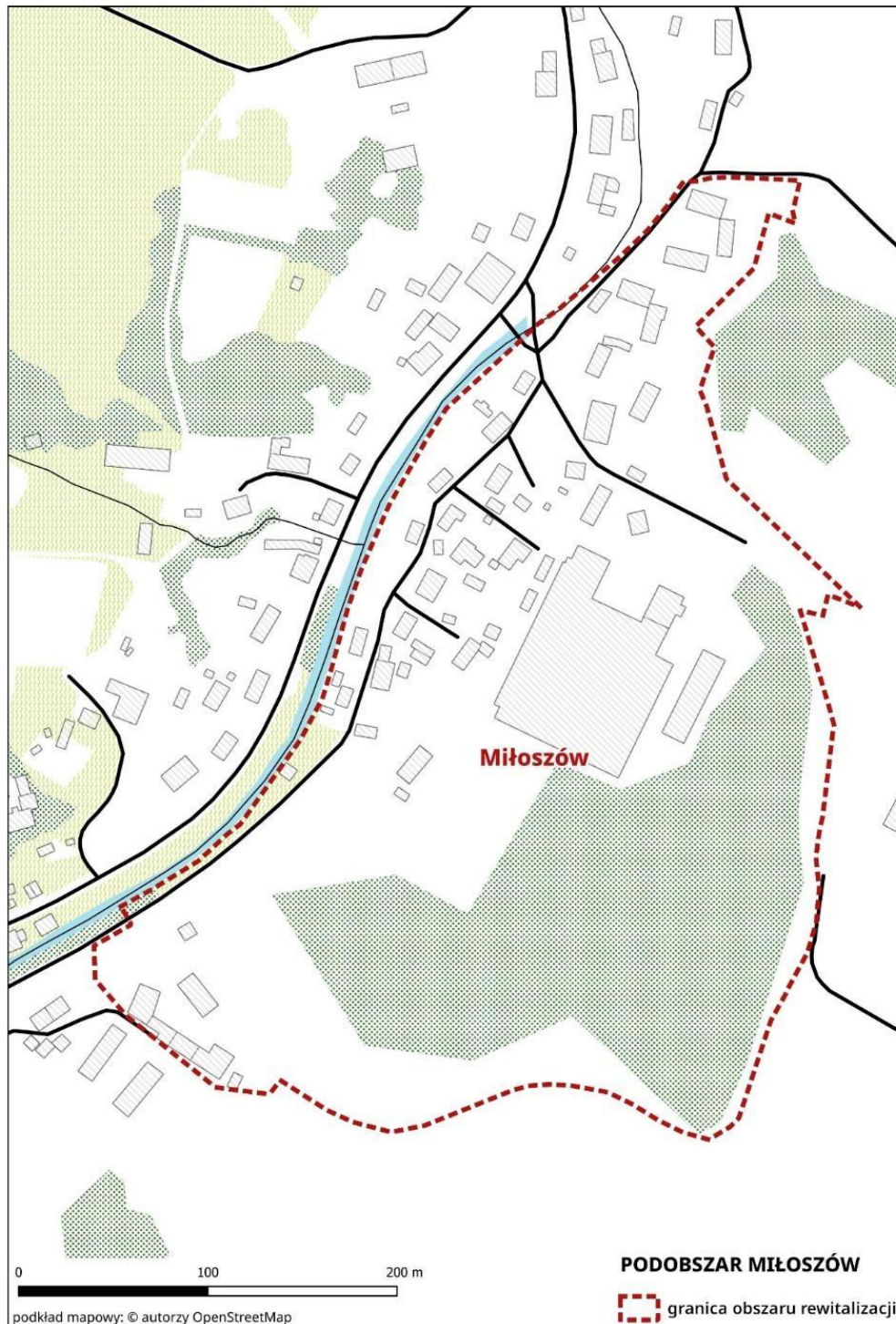
Grafika 5 Obszar rewitalizacji - podobszar Pobiedna

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Miłoszów obejmuje swoim zasięgiem zabudowę mieszkaniową, ale również teren filii po niefunkcjonującej już fabryce Dolwisu S.A. producenta tkanin wiskozowych i syntetycznych. Obecne są tu również tereny zalesione.

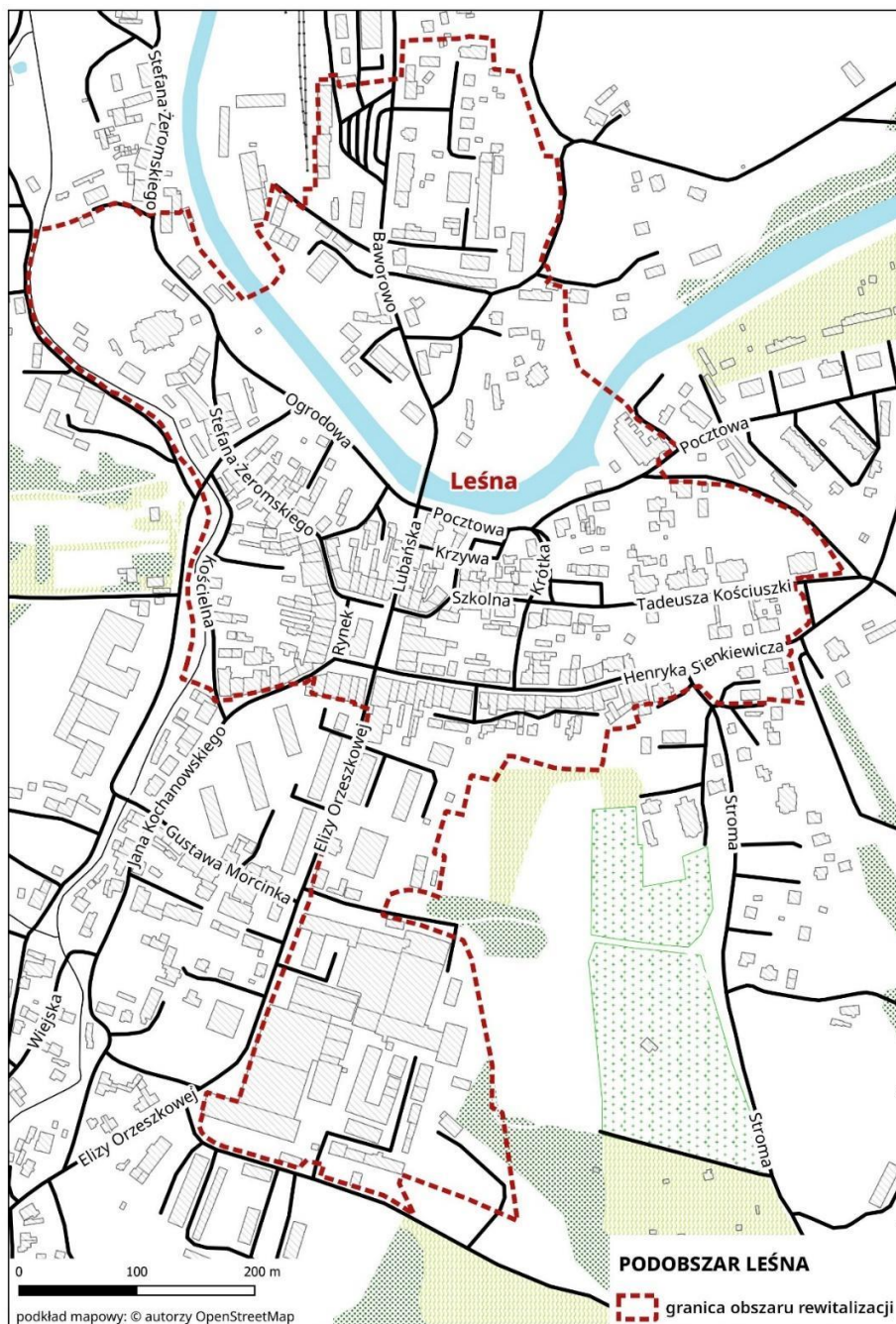
Grafika 6 Obszar rewitalizacji - podobszar Miłoszów

Źródło: opracowanie własne.

Podobszar rewitalizacji Leśna obejmuje swoim zasięgiem funkcjonalne centrum miasta oraz gminy. Odgrywa bardzo ważną rolę dla funkcjonowania całej gminy, zarówno pod kątem administracyjnym, jak i handlowo-usługowym oraz rynku pracy. Ponadto charakteryzuje się wysokim potencjałem dla lokalizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podobszar rewitalizacji obejmuje: zabudowę mieszkaniową, punkty użyteczności publicznej, usługowej oraz administracyjnej. Przez wyznaczony podobszar rewitalizacji Leśna przebiega rzeka Kwisa.

Grafika 7 Obszar rewitalizacji - podobszar Leśna

Źródło: opracowanie własne.

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Rys historyczny i charakterystyka gminy

Gmina Leśna znajduje się na południowo-zachodnich obrzeżach Polski, sąsiadując od południa z Republiką Czeską. Po 1945 roku doszło tu do niemal całkowitej wymiany tkanki społecznej – dominujących tu Niemców zastąpili głównie Polacy, pochodzący z tzw. Kresów Wschodnich. Teren był zasiedlany stopniowo, niemal przez cały okres Polski Ludowej, a ludzie sprowadzali się do Leśnej i okolic ze względu na dostępną pracę w przemyśle – przede wszystkim włókienniczym. Od lat dziewięćdziesiątych nastąpił tu gwałtowny proces wygaszania przemysłu, poprzez prywatyzowanie i zamykanie największych zakładów pracy. Od tego czasu gmina Leśna nie zdołała odpowiedzieć skutecznie na problemy, związane ze skutkami transformacji, a pojawiło się ich niemało. Najpoważniejsze zjawiska, z którymi zderzyła się miejscowa społeczność, to ogromny wzrost bezrobocia, który skutkował masowym odpływem młodych mieszkańców do innych ośrodków za pracę. Ci, którzy pozostali, byli zmuszeni do funkcjonowania w obszarze zdegradowanym, pełnym negatywnych zjawisk o charakterze społecznym. Zgodnie z informacjami, pozyskanymi od dyrektor Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na terenie gminy występują niemal wszystkie negatywne zjawiska, charakteryzujące obszar zdegradowany. Mowa o problemach z uzależnieniami, dużym odsetkiem mieszkańców, cierpiących na problemy psychiczne, chroniczną niezaradność i pasywność oraz alkoholizm. Dużym wyzwaniem dla pracowników wspomnianej placówki są samotni mieszkańcy, pozostający bez wsparcia najbliższych – dość powiedzieć, że co czwarty mieszkaniec Leśnej jest seniorem. Gmina wydaje również 1,6 miliona złotych rocznie na miejsca w Domach Pomocy Społecznej. Znajduje się też na niechlubnym czwartym miejscu od końca w całym województwie dolnośląskim pod względem średniej zamożności mieszkańców.

Od czasu upadku największych zakładów przemysłowych w gminie nie powstała oferta, która zaspokoiłaby potrzeby mieszkańców gminy. Poza niewielkimi zakładami przemysłowymi, mikro-przedsiębiorstwami, trudno zauważyć jakąkolwiek inicjatywę prywatną. Mieszkańcy, którzy nie znajdują pracy na terenie gminy, najczęściej zatrudniają się w branży automotive w Republice Czeskiej, wyjeżdżają również za pracę (wliczając prace sezonowe) do Niemiec. Część osób – w tym przypadku mowa głównie o kobietach – znajduje zatrudnienie w sąsiednich, bardziej rozwiniętych turystycznie gminach, pracując jako pomoc kuchenna, serwis sprzątający, kelnerka, lub barmanka.

Mieszkańcy z pełnym przekonaniem stwierdzają wyraźną intensyfikację ruchu turystycznego w gminie i okolicy. Najbardziej rozpoznawalne hasła, powiązane z gminą, to:

1. Zamek Czocha,
2. Wolimierz,

3. Dolwis.

Faktem jest, że zamek Czocho odwiedza (według szacunkowych informacji, podanych przez burmistrza Szymona Surmacza) około 100 tysięcy turystów rocznie. Wolimierz jest niewielką osadą, w której organizowane są imprezy i festiwale punk-rockowe (w tym festiwal Izerbejdżan), mającą status oddalonej od świata anarchistycznej osady. Dolwis to nazwa nieistniejących Zakładów Przemysłu Jedwabniczego, zamkniętych ostatecznie w 2011 roku. Te trzy nazwy-hasła mogą stanowić zaczyn kapitału, na którym można budować rozpoznawalność i markę turystyczną okolicy. Faktem jest, że w niektórych miejscowościach zauważono zwiększającą się liczbę nowych domów – nie są to jednak potencjalni nowi mieszkańcy. Nowe posesje pełnią najczęściej funkcje domków letniskowych, część nieruchomości powstaje również z myślą o najmie krótkoterminowym. W okolicy (głównie część południowa gminy, przylegająca do Świeradowa-Zdroju) powstały już pierwsze agroturystyki. Na terenie gminy znajduje się obecnie około tysiąca miejsc noclegowych. Niewątpliwie wielu turystów dociera już do gminy – mowa tu o odwiedzających zamek Czocho, lub też wczasowiczach z sąsiednich gmin. Na terenie Leśnej i okolic nie powstała jeszcze stricte turystyczna infrastruktura, która zachęciłaby ich do zatrzymania się chociażby na chwilę – choć baza noclegowa stopniowo się powiększa. Wykorzystanie obecności tranzytowych turystów i stworzenie pretekstu, do zainteresowania się atrakcjami gminy Leśna, może stanowić ważne zadanie zarówno dla władarzy, jak i mieszkańców.

Problemem gminy jest z pewnością spore oddalenie od głównych szlaków komunikacyjnych. Dostępność komunikacyjna stanowi największą przeszkodę w przekonaniu potencjalnych inwestorów do inwestycji na terenie gminy. Ze względu na likwidację połączenia kolejowego Leśna-Lubań (miasto powiatowe), łączące te miasta tory służą do transportu towarowego. Gmina, według zarówno mieszkańców, jak i przyjezdnych, znajduje się „na końcu świata” – a to położenie jest atrakcyjne jedynie dla uczestników punk-rockowych festiwali oraz mieszkańców większych miast, uciekających w objęcia ciszy i spokoju przed zgiełkiem metropolii.

5.2. Podobszar Pobiedna

Liczba ludności: 513

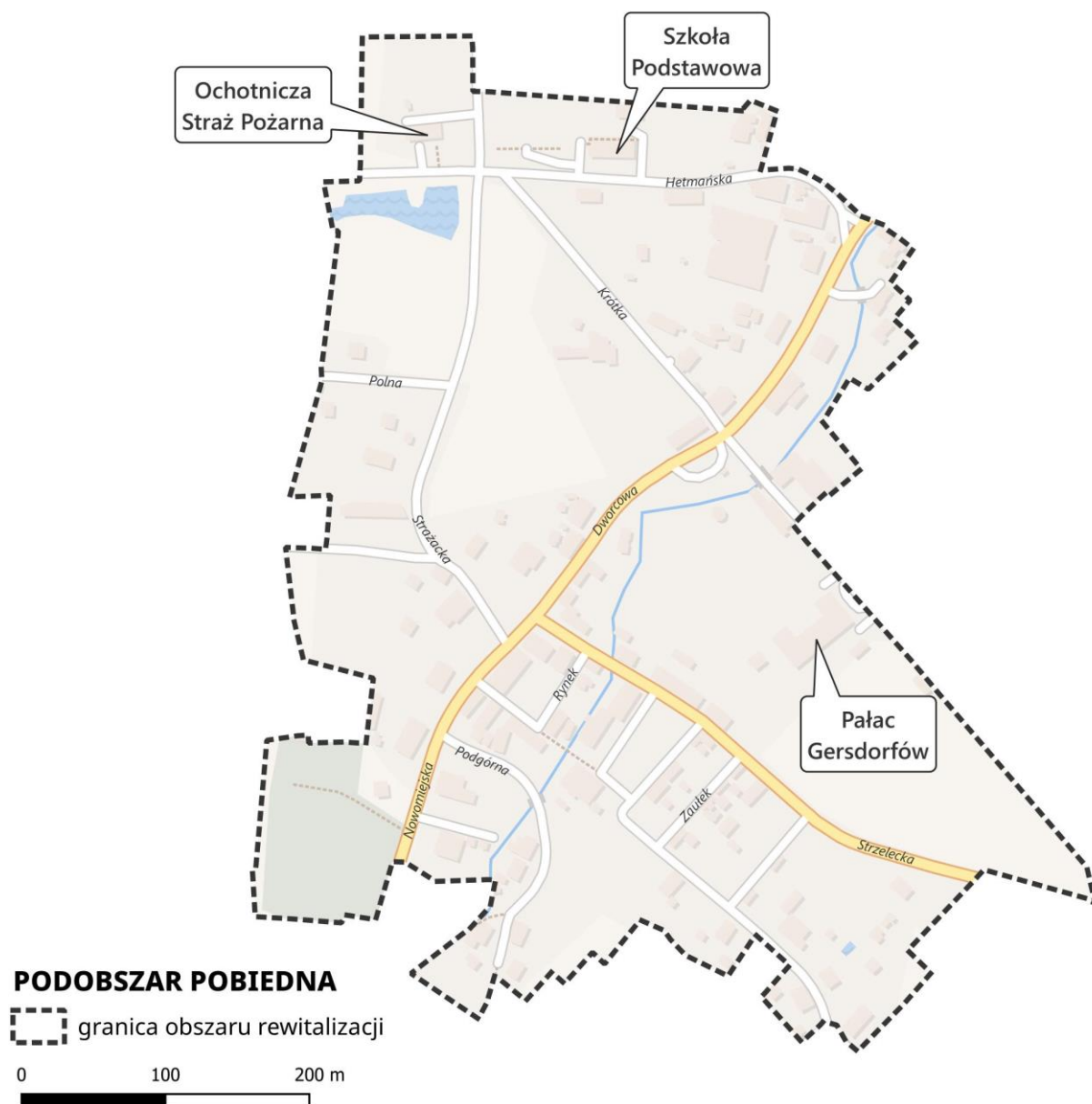
Udział ludności w ogólnej liczbie mieszkańców gminy: 5,6%

Powierzchnia: 25 ha

Udział w ogólnej powierzchni gminy: 0,2%

Podobszar zlokalizowany jest w południowej części gminy Leśna, w sołectwie Pobiedna, które bezpośrednio graniczy z Republiką Czeską. Pobiedna jest największą (poza miastem Leśna) miejscowością gminy. Jeszcze w latach osiemdziesiątych była prężnie działającą wsią, w której, poza zakładem produkcji tkanin meblowych FATMA, znajdowały się trzy zakłady przemysłowe, oddział Państwowych Gospodarstw Rolnych, Kółko Rolnicze oraz zabytkowy pałac, będący w inwentarzu placówek oświatowych. Była to typowa wieś robotniczo-chłopska (znajdowało się tu 46 niewielkich gospodarstw wiejskich), obecnie jednak stała się miejscowością bez perspektyw. Zamieszkała jest głównie przez emerytów – jedynie na rozlokowanej ponad wsią ulicy Hetmańskiej, ze względu na dostępne działki, pojawia się nieco nowych, mieszkańców. Warto również dodać, iż ze względu na wcześniejsze lokowanie tu dużych zakładów pracy, sołectwo posiada wiele atrybutów miejskości, takich jak rynek i punkty świadczenia usług publicznych.

Grafika 8 Mapa topograficzna podobszaru Pobiedna

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Jednym z poważniejszych diagnozowanych problemów są występujące negatywne tendencje w sferze demograficznej. Notuje się tu niski przyrost naturalny. Wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosi -11,9 przy średniej dla całej Gminy Leśna, wynoszącej -6,2. Przyczyną tego stanu rzeczy jest starzenie się społeczeństwa, niska dzietność i brak atrakcyjnych miejsc pracy. Na uwagę zasługuje również konkurencja dużych miast, które ze względu na występujące braki skutecznie przyciągają młodych mieszkańców. To natomiast ma przełożenie, w pewnym stopniu, na niekorzystne saldo migracji. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wynosi ono -10,9, przy średniej gminnej wynoszącej -4,9.

Tabela 10 Demografia – podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-6,2	-11,9
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-4,9	-10,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

W związku z historią gminy i likwidacją dużych zakładów pracy po transformacji ustrojowej Leśna wciąż boryka z ponadnormatywnym poziomem bezrobocia. W 2023 roku stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie polski wyniosła 5,1%, w województwie dolnośląskim 4,4% natomiast w powiecie lubańskim, gdzie leży gmina Leśna poziom ten wyniósł 6,8%¹⁰. Porównując poziom bezrobocia na poszczególnych podobszarach sytuacja na podobszarze Pobiedna wydaje się najbardziej korzystna, choć liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa niż średnia gminna (29,3) i wynosi 35,8. Do atutów podobszaru można zaliczyć niższą niż w gminie liczbę osób długotrwale bezrobotnych, co może być związane z bliskim usytuowaniem podobszaru względem uzdrowiska Świeradów-Zdrój, gdzie wiele osób znajduje zatrudnienie (choćby sezonowe).

Tabela 11 Rynek pracy – podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	29,3	35,8
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	13,6	12,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lubaniu

Podwyższony poziom bezrobocia często implikuje inne problemy natury społecznej – takie jak ubóstwo, niską jakość życia czy w skrajnych przypadkach łączy się z uzależnieniami. Zgromadzone dane dotyczące form pomocy społecznej wskazują na większą niż w gminie liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, a także większą liczbę wypłacanych zasiłków stałych. Fakty te mogą świadczyć o trudniejszej sytuacji życiowej mieszkańców.

Ponadto zwraca się uwagę na zwiększoną liczbę udzielanych świadczeń ze względu na niepełnosprawność – głównie jest to efekt starzenia się społeczności lokalnej. Występowanie na podobszarze zwiększonej liczby osób z niepełnosprawnością, a więc osób o szczególnych potrzebach

¹⁰ Dane GUS za 2023 r.

wskazuje na konieczność projektowania wszelkich usług społecznych tak, aby były dostępne dla wszystkich mieszkańców.

Tabela 12 Świadczenia pomocy społecznej - podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	34,4	36,8
Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	1074,8	345
Liczba udzielonych świadczeń stałych na 1000 mieszkańców	66,7	67,6
Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	59,5	67,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Leśna

Pod względem bezpieczeństwa na podobszarze w 2023 roku odnotowano 18 przestępstw oraz 5 zdarzeń w ruchu drogowym. Wskaźnik liczby zdarzeń drogowych jest zbliżony do wartości gminnej. Do problemów podobszaru można zaliczyć stosunkowo wysoki wskaźnik przestępstw, który może wynikać ze wcześniej wspomnianych problemów społecznych podobszaru.

Tabela 13 Bezpieczeństwo publiczne – podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	5,6	6
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	23,2	35,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Lubań

W zakresie aktywności społecznej podobszar cechuje stosunkowo niska liczba organizacji pozarządowych i społecznych w stosunku do liczby mieszkańców. W 2023 roku funkcjonowały tu zaledwie dwie organizacje. Działania rewitalizacyjne mogą być katalizatorem dla wspólnych działań oddolnych i skupiać ludzi wokół wspólnego celu, jakim jest ogólne podniesienie jakości życia mieszkańców – zarówno OR jak i całej gminy.

Tabela 14 Aktywność społeczna – podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	6,8	3,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Do prężnie działających organizacji należy zaliczyć Ludowy Związek Sportowy, Ochotniczą Straż Pożarną, Zespół Ludowy „Łuzyczanki” jest również grono aktywnych osób, zainteresowanych

funkcjonowaniem i rozwojem gminy, pasjonujących się lokalną historią. Są to jednak jednostki, mierzące się ze sporymi ograniczeniami infrastrukturalnymi – najważniejszym miejscem działań i aktywizacji społecznej jest obecnie siedziba remizy, której pojemność nie pozwala na organizację większych i ambitniejszych inicjatyw.

Sfera gospodarcza

Ze względu na miejski charakter sołectwa oraz przemysłową historię sytuacja gospodarcza na podobszarze, mierzona liczbą podmiotów gospodarczych jest stosunkowo dobra (wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych jest nieco wyższy, niż średnio w gminie Leśna). Na podobszarze istnieją niewielkie firmy budowlane, zatrudniające śladową liczbę osób, a największym zakładem pracy jest miejscowy zespół szkolno-przedszkolny. Niepokojąca jest wysoka liczba wyrejestrowywanych działalności gospodarczych – w 2023 roku wyrejestrowano 5 podmiotów gospodarczych, przy nowo zarejestrowanych zaledwie dwóch. Taki stan rzeczy może wskazywać na małą atrakcyjność lokalnego rynku, czy niekorzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 15 Sfera gospodarcza – Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	36,3	38,8
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,8	-6,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sfera środowiskowa

Jedynym zdiagnozowanym deficytem w zakresie sfery środowiskowej jest potencjalna możliwość obciążenia podobszaru hałasem komunikacyjnym, ponieważ wiele obiektów mieszkalnych zlokalizowanych jest wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych. Odnotowano także występowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest, co może stanowić bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

Tabela 16 Sfera środowiskowa – Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Masa wyrobów azbestowych/mieszkańca [kg/mieszkańca]	187 381,0	82 631,6
Średnie roczne stężenie PM2.5	14,1	10,8

Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	20,4%	33,8%
---	-------	-------

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Poniższa grafika wskazuje na liczne funkcje pełnione przez podobszar. Do głównych kierunków zagospodarowania przestrzennego należy zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo-usługowa oraz zagrodowa. W północnej i południowej części podobszaru znajdują się enklawy zieleni, a także tereny rekreacyjne.

Grafika 9 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Pobiedna

Źródło: opracowanie własne

Odzwierciedleniem kierunków zagospodarowania przestrzennego są zgromadzone dane liczbowe. Ze względu na miejski charakter sołectwa odnotowuje się tu stosunkowo wysoką liczbę punktów świadczących usługi publiczne. Jako deficyt podobszaru można wskazać wysoki poziom zasklepienia gruntów – udział powierzchni biologicznie czynnej na podobszarze jest o ponad 10% niższy niż przeciętnie w gminie Leśna. Działania rewitalizacyjne powinny dążyć do rozszczelniania gruntów, stosowania przepuszczalnych nawierzchni, a także poszerzania enklaw zieleni i dbania o ich odpowiednią jakość.

Tabela 17 Sfera przestrzenno-funkcjonalna – porównanie, podobszar Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Dostępność do punktów usług publicznych	1,7	5,8
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	96%	85,5%
Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	2,0%	3,9%

Źródło: opracowanie własne

Sfera techniczna

Na podobszarze zlokalizowanych jest wiele obiektów zabytkowych, których stan często uniemożliwia ich pełne wykorzystanie. Przykładem takiego obiektu jest budynek zlokalizowany przy ul. Dworcowej 18. Budynek dawnego „Klubu Ruchu”, miejsca niegdyś tętniącego życiem, w którym odbywały się imprezy okolicznościowe, wydarzenia kulturalne, potańcówki. „Takich budynków było więcej, teraz boimy się, że ten ostatni się rozleci, albo pójdzie do rozbiórki i nie będziemy mieli już kompletnie nic” – tłumaczy jedna z mieszkank. Równie ważnymi obiektami, z punktu widzenia mieszkańców Pobiednej, jest teren wokół zrujnowanego już kościoła ewangelickiego oraz Plac Wolności, znajdujący się w samym centrum wsi.

Ponadto dostrzega się konieczność przeprowadzenia modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej, co może przyczynić się do zmniejszenia kosztów utrzymania infrastruktury, a także pozytywnie oddziaływać na sferę środowiskową podobszaru.

Tabela 18 Sfera techniczna – Pobiedna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Pobiedna
Liczba zabytków na km ²	0,87	32,00
Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	77,8%	100%
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	55,6%	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

5.3. Podobszar Miłoszów

Liczba ludności: 145

Udział ludności w ogólnej liczbie mieszkańców gminy: 1,6%

Powierzchnia: 11 ha

Udział w ogólnej powierzchni gminy: 0,1%

Miłoszów jest wsią, bezpośrednio przylegającą do Leśnej, z którą sąsiaduje od południa. Charakteryzuje ją dość gęsta, przyuliczna zabudowa wzdłuż doliny, w której się znajduje. Zamieszkiwana jest przez około 700 mieszkańców, z czego 145 osób zamieszkuje wyznaczony obszar rewitalizacji. Z pośród wszystkich porównywanych podobszarów w zakresie demografii, kondycja Miłoszowa jest najlepsza, choć mimo wszystko przyrost naturalny przyjmuje tu wartości ujemne. W miejscowości znajduje się sklep spożywczy, ścieżka rowerowa, boisko piłkarskie i przejście graniczne z Republiką Czeską. Największym problemem mieszkańców, poza deficytem miejsc sprzyjających integracji społecznej, jest z pewnością sąsiedztwo byłej filii Zakładów Przemysłu Jedwabniczego Dolwis – obecnie przestrzeni, mającej charakter ruiny. To właśnie ze względu na ten teren, stanowiący ogromną uciążliwość dla mieszkańców, został on włączony do obszaru rewitalizacji

Grafika 10 Mapa topograficzna podobszaru Miłoszów

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Sytuacja społeczna podobszaru nie jest zadowalająca. Podobnie jak na terenie całej gminy Leśna odnotowuje się tu ujemny przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji, które to procesy prowadzą do wyludniania się podobszaru. Tylko w ostatnich 5 latach (2019-2023) liczba ludności w gminie Leśna spadała o około 7%¹¹. Ubytek mieszkańców to nie tylko zubożenie kapitału ludzkiego ale także

¹¹ Wg danych GUS

negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z obniżaniem zdolności gminy do inwestowania i świadczenia usług publicznych odpowiedniej jakości.

Tabela 19 Demografia – podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-6,2	-3,4
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-4,9	-10,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Wyższy niż przeciętnie w gminie Leśna poziom bezrobocia jest konsekwencją okresu po transformacji ustrojowej i upadku dużych zakładów produkcyjnych – między innymi filii Zakładów Przemysłu Jedwabniczego Dolwis. Peryferyjne położenie, a także zmniejszenie zatrudnienia lub zamknięcie zakładów to dwa zjawiska, których konsekwencje są odczuwalne na terenie podobszaru (i także gminy) do dziś.

Tabela 20 Rynek pracy – podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	29,3	36,2
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	13,6	17,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lubaniu

Zwiększony poziom bezrobocia odbija się na statusie materialnym mieszkańców podobszaru. Odnotowuje się tu zwiększone zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej jednak, co pozytywne mieszkańcy podobszaru rzadziej potrzebują wsparcia w postaci świadczeń stałych.

Tabela 21 Świadczenia pomocy społecznej - podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	34,4	46,6
Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	1074,8	3782,8
Liczba udzielonych świadczeń stałych na 1000 mieszkańców	66,7	5,2
Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	59,5	5,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Leśna

W zakresie bezpieczeństwa publicznego zgromadzone dane wskazują na pozytywne tendencje – w 2023 roku odnotowano tu zaledwie dwa przestępstwa. Z drugiej strony funkcjonowanie dużego

obiekty – terenu pofabrycznego Dolwis sprawia, iż teren ten często jest odwiedzany przez miłośników Urbexu lub innych poszukiwaczy wrażeń, co nie rzadko prowadzi do zaproszenia ognia.

Tabela 22 Bezpieczeństwo publiczne – podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	5,6	0,0
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	23,2	13,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Lubań

Na przedmiotowym podobszarze nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa, co może świadczyć o niskiej aktywności społecznej mieszkańców. Taki stan rzeczy może być podyktowany brakiem możliwości rozwija się form współpracy pomiędzy mieszkańcami, brakiem odpowiedniej infrastruktury służącej integracji i aktywizacji.

Tabela 23 Aktywność społeczna – podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	6,8	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sfera gospodarcza

W 2023 roku na podobszarze funkcjonowało 6 podmiotów gospodarczych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ukształtowało wartość wskaźnika na wyższym poziomie (41,4) niż średnio w gminie Leśna (36,3). Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi podmiotami a wyrejestrowanymi przybiera wartości ujemne, co oznacza, iż więcej podmiotów się wyrejestrowało niż zarejestrowało, co może świadczyć o ograniczonym rynku zbytu podobszaru lub też niekorzystnych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 24 Sfera gospodarcza – Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	36,3	41,4
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,8	-3,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sfera środowiskowa

W związku z peryferyjnym ulokowaniem podobszaru na podobszarze nie zidentyfikowano zagrożenia mieszkańców uciążliwym hałasem komunikacyjnym. Do deficytów obszaru można natomiast zaliczyć przekroczenia norm jakości powietrza jak i występowanie azbestu i wyrobów zawierających azbest. Wprawdzie masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca jest niższa niż średnio w gminie Leśna, jednak już samo występowanie tej niebezpiecznej substancji może prowadzić do zagrożenia zdrowia mieszkańców podobszaru.

Tabela 25 Sfera środowiskowa – Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Masa wyrobów azbestowych/ mieszkańca [kg/mieszkańca]	187 381,0	78 931,0
Średnie roczne stężenie PM2.5	14,1	15,7
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	20,4%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Dominantą przestrzenną podobszaru jest obiekt dawnej filii zakładów Dolwis, poza tym na podobszarze dominują funkcje rolnicze oraz tereny leśne z dodatkiem funkcji mieszkaniowo-usługowych.

„Dolwis”, położony pomiędzy główną drogą miejscowości, a zalesionym zboczem. Sam kompleks budynków powstał na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Zgodnie z miejskim planem zagospodarowania przestrzennego z 2014 roku, teren ten miał być przeznaczony pod zabudowę jednorodziną – obecnie jednak decyzja ta jest kwestionowana przez zarówno władarzy gminy, jak i mieszkańców.

Obszar ten jest niemal w całości własnością gminy. Na opisywanym kompleksie znajdują się cztery obiekty: budynek mieszkalny (wyposażony w 12 mieszkań – z których część należy do gminy, część jest własnością prywatną), dwie całkowicie zrujnowane i przeznaczone do rozbiórki hale produkcyjne oraz zabytkowy komin, stanowiący część dziedzictwa kulturowego. Jak wskazano wcześniej brak tu typowych przestrzeni integracji, takich jak place czy rynek, czy choć realnego centrum wsi. Stan ten rzutuje niekorzystnie na sferę społeczną, jak i gospodarczą, ponieważ ze względu na obecność ruin ceny nieruchomości są tu zdecydowanie niższe.

Grafika 11 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Miłoszów

PODOBSZAR MIŁOSZÓW

--- granica obszaru rewitalizacji

uproszczone kierunki zagospodarowania:

- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- tereny zabudowy zagrodowej
- tereny rolnicze
- tereny aktywności gospodarczej i przemysłu
- tereny lasów i zadrzewień
- tereny zieleni

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26 Sfera przestrzenno-funkcjonalna – porównanie, podobszar Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Dostępność do punktów usług publicznych	1,7	6,9
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	96%	91,5%
Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	2,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Sfera techniczna

Pozyskane dane liczbowe mogą mylnie wskazywać na względnie dobrą techniczną kondycję podobszaru. Na podobszarze nie ma zlokalizowanych zabytków, i znajduje się zaledwie jeden obiekt użyteczności publicznej, który wymaga prac termomodernizacyjnych.

Tabela 27 Sfera techniczna – Miłoszów

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Miłoszów
Liczba zabytków na km ²	0,87	0,00
Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	77,8%	100%
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	55,6%	0,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Z drugiej strony ruiny fabryki, jak i budynków towarzyszących, są w bardzo złym stanie technicznym. Całość kompleksu, poza budynkiem mieszkalnym, znajduje się w stanie zaawansowanej degradacji. Dojście do obiektów jest znacznie utrudnione. W najgorszym stanie jest większa hala produkcyjna – zawaleniu uległa większa część dachu, jego fragmenty podtrzymywane są przez zabytkowe słupy.

5.4. Podobszar Leśna

Liczba ludności: 1480

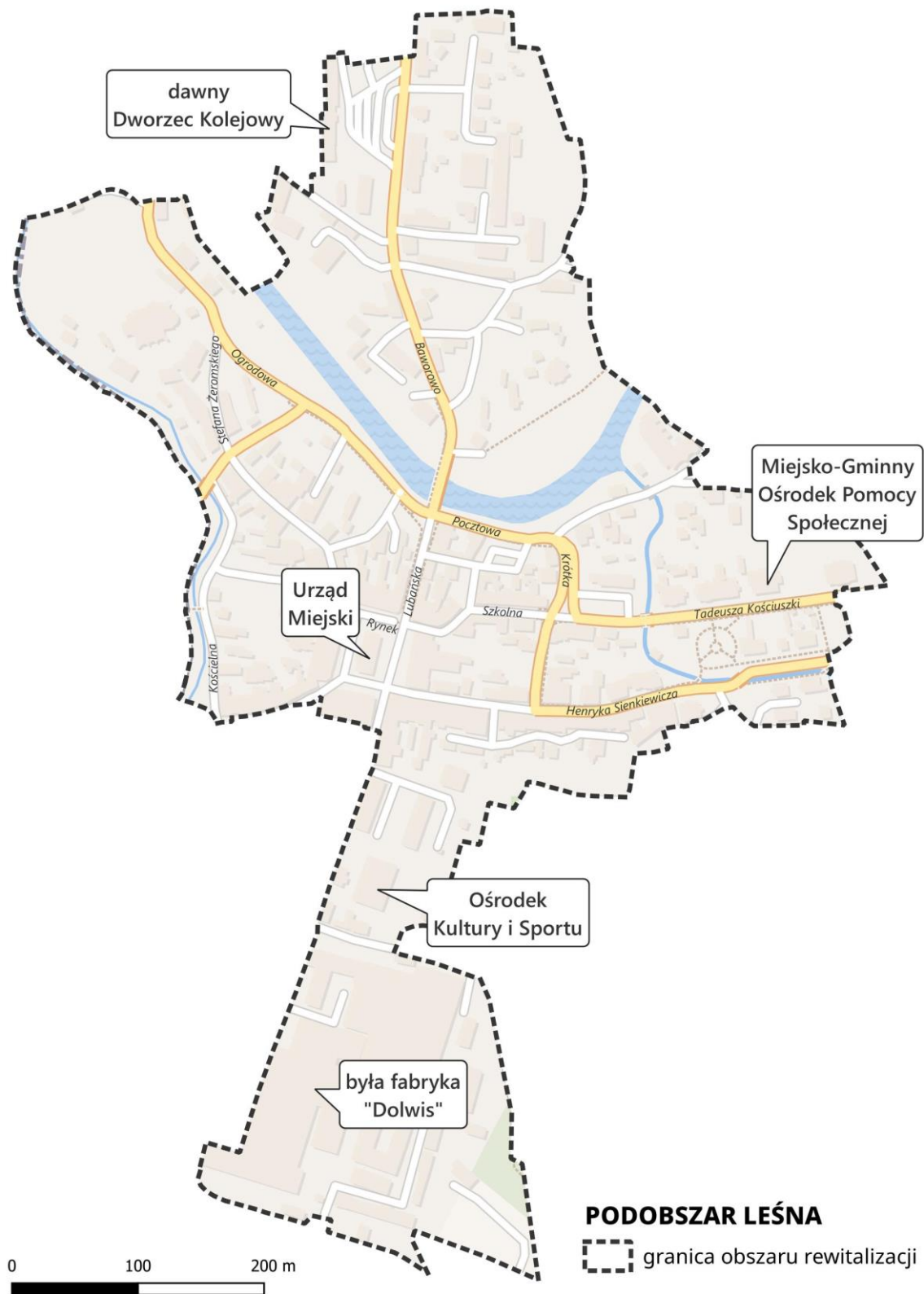
Udział ludności w ogólnej liczbie mieszkańców gminy: 16,1%

Powierzchnia: 28 ha

Udział w ogólnej powierzchni gminy: 0,3%

Miasto Leśna i wyznaczony obszar rewitalizacji pełni funkcje realnego centrum zarówno dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, mieszkańców miasta jak i gminy. Skoncentrowane są tu usługi publiczne, przedsiębiorstwa, zakłady rzemieślnicze, punkty gastronomiczne i noclegowe. Oś podobszaru stanowią ul. Lubańska oraz Baworowo. Przez centralny fragment podobszaru przepływa rzeka Kwisa oddzielająca jego północną i południową część.

Grafika 12 Mapa topograficzna podobszaru Leśna

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna podobszaru jest niekorzystna. Odnotowuje się tu ujemny przyrost naturalny (najwyższy z spośród wszystkich podobszarów). W 2023 roku na podobszarze urodziło 13 dzieci natomiast zmarło 38 osób. Problemy demograficzne pogłębiane są przez wysokie, ujemne saldo migracji – w 2023 roku 103 mieszkańców się wymeldowało, a 88 zameldowało w granicach podobszaru.

Tabela 28 Demografia – podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-6,2	-16,9
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-4,9	-10,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sytuacja społeczna podobszaru mierzona skalą udzielania świadczeń pomocy społecznej jest bardzo trudna. Porównanie poszczególnych kategorii świadczeń, jak i liczby klientów pomocy społecznej do średniej gminnej wskazuje, iż na podobszarze Leśna wartości wskaźników są blisko trzykrotnie wyższe niż w gminie Leśna.

Tabela 29 Świadczenia pomocy społecznej - podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	34,4	86,5
Liczba udzielonych świadczeń na 1000 mieszkańców	1074,8	3356,1
Liczba udzielonych świadczeń stałych na 1000 mieszkańców	66,7	193,2
Liczba udzielonych świadczeń ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	59,5	158,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Leśna

Niekorzystna sytuacja społeczna najpewniej powiązana jest z brakiem zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. W 2023 roku 95 mieszkańców podobszaru pozostawało bez zatrudnienia, a blisko połowa z nich nie pracowała przez ponad 12 miesięcy (osoby długotrwale bezrobotne). Przyczyną takiego stanu rzeczy bezsprzecznie jest brak większych zakładów produkcyjnych, a także skromna oferta usługowa, która mogłaby generować potencjalne miejsca pracy.

Tabela 30 Rynek pracy – podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	29,3	64,2
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	13,6	29,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Lubaniu

W zakresie bezpieczeństwa publicznego na podobszarze odnotowuje się zwiększoną liczbę zdarzeń drogowych i przestępstw, przy czym wydaje się to konsekwencją usytuowania podobszaru w ścisłym centrum miasta i gminy leśna. Obszary centralne miast w sposób naturalny generują większe obciążenie zarówno ruchem kołowym, jak i pieszym, co przyczynia się do częstszych naruszeń prawa. Nie mniej jednak poprawa bezpieczeństwa między innymi poprzez monitoring wizyjny, jak i odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni może przynieść wymierne, pozytywne efekty w kontekście bezpieczeństwa.

Tabela 31 Bezpieczeństwo publiczne – podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	5,6	8,1
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	23,2	47,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KPP Lubań

Podobszar Leśna charakteryzuje największa aktywność społeczna mierzona liczbą organizacji pozarządowych i społecznych. Niewątpliwie fakt ten należy uznać za potencjał podobszaru. Mogą stanowić one potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych i stanowić pomost pomiędzy poszczególnymi interesariuszami i operatorem rewitalizacji – gminą Leśna.

Tabela 32 Aktywność społeczna – podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	6,8	6,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sfera gospodarcza

Podobszar wyróżnia się wysoką liczbą podmiotów gospodarczych. W ramach prac diagnostycznych zidentyfikowano tu 128 przedsiębiorstw, które stanowią blisko 40% wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie Leśna. Zastrzeżenia może budzić fakt, iż więcej podmiotów wyrejestrowuje się z analizowanego podobszaru niż na nim rejestruje. Może być to spowodowane złymi warunkami do

prowadzenia działalności gospodarczej (brakiem zachęt dla przedsiębiorców, ograniczonym rynkiem zbytu lub złymi warunkami infrastrukturalnymi).

Tabela 33 Sfera gospodarcza – Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	36,3	86,5
Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,8	-1,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

Sfera środowiskowa

Do zjawisk wskazujących na występowanie kryzysu w sferze środowiskowej należą:

- występowanie azbestu,
- narażenie podobszaru na hałas komunikacyjny,
- przekroczenia norma jakości powietrza.

Ze względu na gęstą zabudowę i częste korzystanie ze źródeł ciepła na paliwa stałe na podobszarze odnotowuje się obniżoną jakość powietrza – średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM2.5 wynosi 17,7 µg/m³ natomiast norma rekomendowana przez WHO¹² to 10 µg/m³.

Tabela 34 Sfera środowiskowa – Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Masa wyrobów azbestowych/mieszkańca [kg/mieszkańca]	187 381,0	29 422,3
Średnie roczne stężenie PM2.5	14,1	17,7
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	20,4%	43,0%

Źródło: opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie z przedstawioną grafiką poniżej główne funkcje, jakie pełni podobszar to funkcje usługowo-mieszaniowe wraz z terenami zieleni urządzonej wzdłuż rzeki Kwisa, a także strefą produkcyjną i gospodarczą w południowej części podobszaru.

¹² Światowa Organizacja Zdrowia

Dominantę przestrzenną niewątpliwie stanowią dawne zabudowania Zakładów Przemysłu Jedwabniczego Dolwis, znajdujące się w ścisłym centrum miasta zaledwie 300 metrów od Rynku. Obecnie na terenie byłej fabryki funkcjonuje kilka mniejszych zakładów przemysłowych, swoją siedzibę ma kilka placówek administracyjnych (PSZOK). Miejsce to przyciąga miłośników fotografii, urbexu i cosplayerów, ze względu na post-apokaliptyczną scenografię zrujnowanych zabudowań.

Centrum miasta, pełne urokliwych i zabytkowych kamienic, sprawia wrażenie wymarłego i zapomnianego. Wpływ na ten fakt ma zarówno opłakany stan większości wspomnianych obiektów, jak i całkowity brak punktów gastronomicznych i miejsc, związanych z ofertą spędzania wolnego czasu. Zdecydowana większość znajdujących się tu nieruchomości znajduje się w rękach prywatnych – właściciele niechętnie wynajmują lokale na działalność gastronomiczną i handlową, proponowane przez nich ceny najmu nierzadko są zaporowe. Stan ten mocno kontrastuje z przeszłością podobszaru. Jeszcze w latach osiemdziesiątych – znajdowało się tu co najmniej kilka restauracji i pijalni piwa. Zastana sytuacja generuje zjawiska patologiczne, których właśnie w obszarze ścisłego centrum jest prawdziwe zagęszczenie. Dotyczy to ulic Sienkiewicza, Kochanowskiego i Żeromskiego. W przypadku tych ulic prawie wszystkie nieruchomości znajdują się w rękach prywatnych, co mocno ogranicza potencjalne działania ze strony gminy.

Na podobszarze są miejsca, gdzie skutecznie przeprowadzono już działania, związane z rewitalizacją przestrzeni. Mowa tu o wyremontowanym budynku przy ulicy Pocztowej (tuż obok Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej), który docelowo stanie się siedzibą Centrum Usług Społecznych. Otwarcie obiektu planowane jest na wrzesień 2025 – placówka stanie się kluczowym miejscem aktywizacji społecznej, w ofercie znajdzie się centrum coworkingu, w pełni wyposażona kuchnia, zgodnie z założeniami odbywać będą w niej będą się przeróżne kursy, warsztaty, a nadrzędnym celem inicjatywy jest reintegracja społeczna. We wspomnianym wcześniej budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przewidziane są prace termomodernizacyjne.

Podobszar obejmuje swoim zasięgiem także tereny usytuowane na północ względem rzeki Kwisy, która rozdziela region historyczny Łużyc oraz Śląska. Miejsce to stanowi swoistą „bramę do miasta”, większość zabudowań rozciąga się wzdłuż drogi wjazdowej (ul. Baworowo), co wynika z położenia terenu: po jednej stronie drogi znajdują się tory kolejowe i potok, po drugiej zaś zalesione zbocze. Bolączką mieszkańców jest z pewnością nadmierny ruch samochodowy, intensyfikowany jeszcze przez gęsty transport samochodów ciężarowych, przewożących bazalt.

Najważniejszym, w pełni wyremontowanym już obiektem, jest budynek dworca PKP. Obiekt, z którego przed I Wojną Światową kursowały pociągi do Drezna, jeszcze pięć lat temu groził zawaleniem. Finał gruntownego remontu planowany jest na grudzień 2024 – kiedy na jego terenie zorganizowany

zostanie jarmark świąteczny, natomiast oficjalne otwarcie nastąpi wiosną 2025 roku. Zgodnie z założeniami powstanie tam przestrzeń wystawowo-gastronomiczna (przekazana na użytek różnych organizacji) oraz centrum turystyczno-rekreacyjne, wraz ze stacją ładowania rowerów elektrycznych i funkcjonalną wiatą rowerową. Głównym celem tej placówki jest przechwytywanie turystów, jadących do zamku Czocho

Grafika 13 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Leśna

Źródło: opracowanie własne

Ponadto do największych deficytów podobszaru można zaliczyć brak terenów rekreacyjnych, a także wysoki poziom zasklepienia gruntów (niski udział powierzchni biologicznie czynnych). Przy działaniach rewitalizacyjnych należy zatem dążyć do rozszczelniania gruntów i stosowania nawierzchni przepuszczalnych.

Tabela 35 Sfera przestrzenno-funkcjonalna – porównanie, podobszar Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Dostępność do punktów usług publicznych	1,7	4,1
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	96%	75%
Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	2,0%	0,0%

Źródło: opracowanie własne

Sfera techniczna

Jak wspomniano wcześniej wiele elementów infrastruktury technicznej – w szczególności na terenie byłej fabryki Dolwis uniemożliwia wykorzystanie tego obiektu w celach społecznych. Co więcej na podobszarze zidentyfikowano 26 obiektów zabytkowych, których zabezpieczenie lub konserwacja jest kosztochłonna i przekracza możliwości finansowe właścicieli nieruchomości. W zakresie potrzeb termomodernizacyjnych 4 z 5 budynków użyteczności publicznej wymaga modernizacji energetycznej aby zoptymalizować koszty ich utrzymania oraz ograniczyć wykorzystanie zasobów energetycznych. Kolejnym deficytem w zakresie sfery technicznej jest ograniczona dostępność budynków użyteczności publicznej – znaczna ich część, a więc 4 z 5, wymagają dostosowania do osób o szczególnych potrzebach.

Tabela 36 Sfera techniczna – Leśna

	Wartość dla gminy Leśna	Wartość dla podobszaru Leśna
Liczba zabytków na km ²	0,87	92,86
Udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	77,8%	80%
Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	55,6%	80%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Leśna

5.5 Potencjały obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono największe potencjały podobszarów rewitalizacji, uporządkowane zgodnie z analizowanymi sferami. Zgromadzone dane są wypadkową przeglądu danych statystycznych, analizy danych zastanych oraz opinii osób biorących udział w badaniach jakościowych.

Tabela 37

<i>Sfera społeczna</i>	<i>Podobszar Pobiedna</i>	<i>Podobszar Miłoszów</i>	<i>Podobszar Leśna</i>
dostępność usług społecznych			
możliwości centrotwórcze i integracyjne			
dziedzictwo kulturowe			
<i>Sfera gospodarcza</i>			
potencjał handlowo-usługowy – centrum			
potencjał turystyczny			
dobrze skomunikowanie (bliskość ośrodków miejskich)			
<i>Sfera środowiskowa</i>			
relatywnie wysoki odsetek terenów zielonych			
występowanie zbiorników/cieków wodnych			
potencjał dla podjęcia działań podnoszących efektywność energetyczną,			
<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>			
położenie na terenie o dużych walorach krajobrazowych sprzyjających rozwojowi turystyki i rekreacji			
potencjał do rozwoju usług związanych z turystyką			
dostępność obiektów edukacyjnych			
<i>Sfera techniczna</i>			
potencjał przestrzeni publicznych			
koncentracja obiektów użyteczności publicznej			

Źródło: opracowanie własne

5.6. Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji

Tabela 38 Schemat problemowy GPR Gminy Leśna

Diagnoza pogłębiona – problemy	Potrzeba	Sfera
Obszar rewitalizacji dotyczący negatywne zjawiska migracyjne i demograficzne czego dowodem jest wysokie, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny. Wskazane zjawisko może wiązać się z niską atrakcyjnością osiedleńczą oraz trudnościami w wynajmie lub zakupie mieszkania.	Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej poprzez modernizację infrastruktury gminnej	Sfera społeczna
Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano nagromadzenie problemów społecznych czego wyrazem jest stosunkowo wysoka liczba przestępstw oraz klientów pomocy społecznej. Wsparcie społeczności lokalnej obszaru rewitalizacji, w postaci działań aktywizujących, integracyjnych i profilaktycznych powinno poprawić sytuację społeczną obszaru.	Wsparcie społeczności lokalnej w zakresie aktywnej integracji i profilaktyki	Sfera społeczna
Organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze rewitalizacji mogą stanowić potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych, z drugiej natomiast strony ich niska liczba może świadczyć o małej aktywności społecznej mieszkańców.	Wzmocnienie aktywności społecznej poprzez wsparcie organizacji pozarządowych	Sfera społeczna
Lokalny rynek pracy w Leśnej jest mało atrakcyjny i nie daje możliwości znalezienia interesującego zatrudnienia lub podnoszenia kompetencji zawodowych. Fakt ten potwierdza zdiagnozowany stosunkowo wysoki odsetek liczby osób bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz wysoki odsetek osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia.	Aktywizacja zawodowa oraz stworzenie warunków do rozwoju atrakcyjniejszego rynku pracy	Sfera gospodarcza
Niewątpliwym atutem Leśnej, a w szczególności podobszaru Miłoszów i Leśna jest wysoki potencjał turystyczny (związany z dziedzictwem przemysłowym i historycznym). Przystarzała i niszcząca infrastruktura, wysoki poziom degradacji budynków (w tym zabytkowych), mało atrakcyjna, niskiej jakości przestrzeń publiczna to czynniki wpływające na brak możliwości pełnego wykorzystania potencjału turystycznego obszaru rewitalizacji.	Podniesienie jakości przestrzeni publicznych poprzez ich rewaloryzację oraz doposażenie	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
W zakresie sfery technicznej dostrzega się znaczny poziom degradacji obiektów budowlanych. Budynki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji wymagają pilnych prac remontowych i modernizacyjnych, aby mogły pełnić swoje pierwotne lub zakładane funkcje. Wiele z nich stanowi zabytki, co zwiększa koszty utrzymania i utrudnia efektywne z nich korzystanie. Ponadto niski poziom wyposażenia budynków w nowoczesne źródła ciepła, a także brak zastosowania energooszczędnych rozwiązań, negatywnie oddziałuje na sferę środowiskową obszaru rewitalizacji.	Remonty i modernizacje obiektów budowlanych w tym zabytkowych i mieszkalnych oraz wyposażenie w niezbędną infrastrukturę	Sfera techniczna
Na obszarze rewitalizacji odczuwalne są okresowe pogorszenia jakości powietrza, w szczególności przekroczenia pyłu zawieszonego PM2.5. Wynika to w głównej mierze ze stosowania przestarzałych źródeł ciepła zasilanych paliwami kopalnymi, a także gęstą zabudową cechującą obszar rewitalizacji.	Działania zmierzające do podniesienia efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	Sfera środowiskowa

Źródło: opracowanie własne

6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja, zgodnie z ustawą o rewitalizacji jest obowiązkowym elementem programu rewitalizacji. W oparciu o przeprowadzone prace diagnostyczne, charakterystykę przyczynowo skutkową problemów podobszarów, a także analizę potencjałów, poniżej zaprezentowano pożądany stan każdego z podobszarów po przeprowadzeniu zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

Grafika 14 Wizja rozwoju podobszarów rewitalizacji w gminie Leśna

Wizja podobszaru rewitalizacji Pobiedna

Pobiedna, położona w malowniczej, przygranicznej części gminy Leśna, odzyskała swoją dawną rolę i stała się nowoczesną, dynamiczną wsią o atrakcyjnych warunkach do życia, pracy i wypoczynku. Proces rewitalizacji przekształcił Pobiedną z miejscowości bez perspektyw w prężnie rozwijający się ośrodek, który skorzystał z bliskości granicy z Czechami, bogatej historii oraz naturalnych zasobów. Kluczowymi celami rewitalizacji stały się odbudowa lokalnej gospodarki, reaktywacja społeczności lokalnej oraz wzrost atrakcyjności turystycznej i kulturowej wsi.

Wizja podobszaru rewitalizacji Miłoszów

Miłoszów, położony w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Leśna, stał się nowoczesnym i dynamicznym centrum lokalnym, które połączyło w sobie funkcje mieszkalne, rekreacyjne i gospodarcze. Rewitalizacja dawnych terenów przemysłowych, w tym zakładów Dolwis, przekształciła Miłoszów w przestrzeń tętniącą życiem, przyjazną mieszkańcom oraz atrakcyjną dla inwestorów i turystów.

Na obszarze byłej filii zakładów powstały nowe wielofunkcyjne obiekty. Centrum wsi zaprojektowano w sposób przyjazny mieszkańcom, z dużą ilością terenów zielonych, miejscami do spotkań oraz strefami rekreacyjnymi, które stały się sercem życia społecznego Miłoszowa

Wizja podobszaru rewitalizacji Leśna

Miasto Leśna, dzięki procesowi rewitalizacji, stanie się miejscem atrakcyjnym do zamieszkania, pracy i rekreacji, przywracającym swój dawny blask i wzmacniającym lokalną tożsamość. Rewitalizacja skupi się na trzech kluczowych filarach: odbudowie tkanki społecznej i gospodarczej, podniesieniu jakości życia mieszkańców oraz zrównoważonym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych i przemysłowych, w tym terenów przemysłowych. Obiekty przemysłowe, jak dawny teren Dolwis, zostaną zaadaptowane na potrzeby społeczności i gospodarki, przekształcając się w przestrzeń usługową i kulturalną. Leśna zostanie przekształcona w nowoczesne, zrównoważone miasto, z ofertą odpowiadającą na potrzeby mieszkańców i turystów, ale również atrakcyjne dla nowych inwestorów i młodych ludzi

Źródło: opracowanie własne

7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Realizacja wizji będzie możliwa dzięki wdrożeniu zaproponowanych celów strategicznych. Uzupełnieniem i jednocześnie rozwinięciem celów strategicznych jest katalog przypisanych kierunków działań, a w dalszej części dokumentu zbiór przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja urzeczywistni wizję. Poniżej przedstawiono schemat logiczny poszczególnych elementów planowania strategicznego.

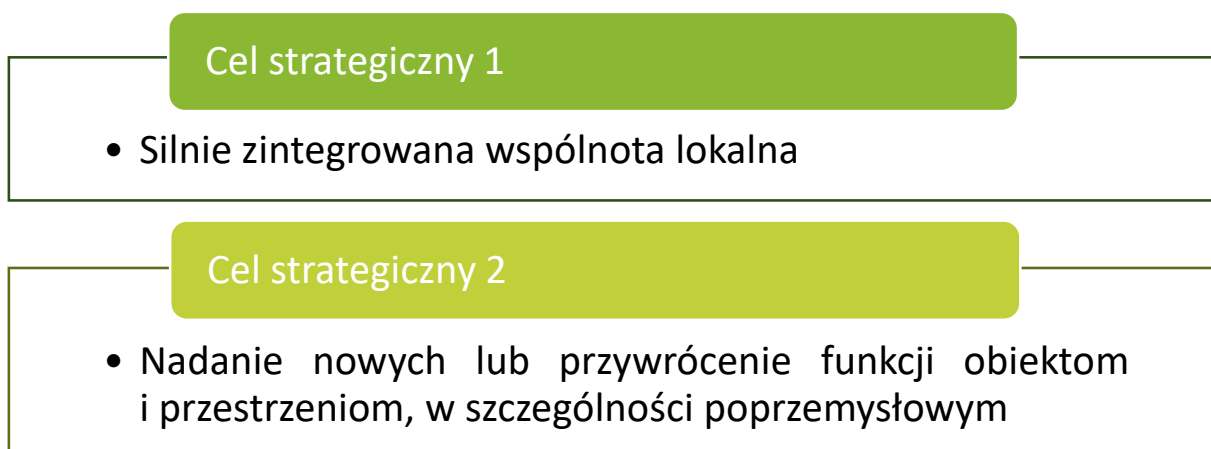
Grafika 15 Logika procesu rewitalizacji GPR Gminy Leśna

Źródło: opracowanie własne

Dwa cele strategiczne obejmują swoim zakresem 5 analizowanych sfer – społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Realizacja zaproponowanych celów ma przyczynić się do ożywienia, rewaloryzacji i odnowy obszaru rewitalizacji.

Grafika 16 Układ celów strategicznych dla Gminy Leśna

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39 Założenia interwencji rewitalizacyjnej GPR Gminy Leśna na lata 2025-2031

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
<p style="text-align: center;">1. Silnie zintegrowana wspólnota lokalna</p>	<p>1.1 Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, w tym grup zagrożonych marginalizacją (osób starszych, osób z niepełnosprawnością, bezrobotnych)</p> <p>1.2 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy na obszarze rewitalizacji</p>	<p>Funkcjonowanie grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (klientów pomocy społecznej, osób starszych, niepełnosprawnych, bezrobotnych)</p> <p>Złe warunki do prowadzenia działalności gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom dostępności do usług społecznych • koncentracja organizacji pozarządowych • postrzeganie obszaru rewitalizacji i identyfikacja jako centrum miasta i centrów lokalnych • możliwości centrotwórcze • bogate dziedzictwo kulturowe • potencjał handlowo-usługowy • koncentracja funkcji usługowych i administracyjnych o znaczeniu ogólnogminnym • wysoka liczba podmiotów gospodarczych • wielofunkcyjność obszaru, połączenie funkcji strefy aktywności gospodarczej, usługowej i mieszkaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby osób bezrobotnych • spadek liczby klientów MGOPS <ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby miejsc pracy <ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą, • poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji <ul style="list-style-type: none"> • większa liczba wydarzeń imprez integracyjnych, edukacyjnych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych • rozwinięte inicjatywy edukacyjne, kulturalne i sportowe • zwiększone uczestnictwo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu społeczno-kulturalnym gminy • wzrost liczby odwiedzających turystów

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
<p>2. Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym</p>	<p>2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców</p> <p>2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów</p> <p>2.3 Rozwój i przywrócenie funkcji obiektom przemysłowym</p>	<p>Niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb i oczekiwań społecznych, a zwłaszcza do potrzeb grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Utrata funkcji przez obiekty i brak dostosowania do potrzeb społecznych</p> <p>Wysoki poziom degradacji technicznej obiektów</p> <p>Niski poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji terenu</p> <p>Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów</p> <p>Niezadawalająca jakość powietrza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjność podobszarów potencjał turystyczny i rekreacyjno-wypoczynkowy • obecność rzeki Kwisy – potencjał do rozwoju turystyki • centralna historyczna część miasta • duża liczba obiektów zabytkowych i obiektów dziedzictwa historycznego • możliwość wykorzystania zasobów historycznych i walorów przyrodniczych do rozwoju turystyki weekendowej • potencjał do rozwoju usług związanych z turystyką i rekreacją • potencjał przestrzeni publicznych • koncentracja obiektów użyteczności publicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa ładu przestrzennego na obszarze rewitalizacji • poprawa wizerunku, estetyki przestrzeni publicznych <ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji • aktywne korzystanie z lokalnych przestrzeni publicznych <ul style="list-style-type: none"> • powstanie przestrzeni przyjaznych mieszkańcom i turystom • poprawa dostępności obiektów użyteczności publicznej rozszerzenie zasobów infrastrukturalnych dla działań kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych • wzrost dostępności do obiektów w tym użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami

Źródło: opracowanie własne

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Gmina Leśna ogłosiła nabór przedsięwzięć do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031 w dniu 21 sierpnia 2024 r. Nabór prowadzony był w terminie od 21.08.2024 r. do 27.09.2024 r. Celem naboru było stworzenie listy podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inicjatorzy projektów, które wpisane zostaną do Gminnego Programu Rewitalizacji, będą mogli aplikować o środki na ich realizację.

Poniżej w tabeli zaprezentowano projekty, które zostały zgłoszone do GPR w ramach otwartego naboru. Zestawienie uzupełnione jest o rodzaj projektu, wnioskodawcę oraz obszar, na którym będą realizowane.

Tabela 40 Zestawienie pozycji projektowych zebranych w otwartym naborze projektów do GPR Gminy Leśna

Nr	Nazwa projektu	Spółeczny / pozaspółeczny	Wnioskodawca	Lokalizacja
Przedsięwzięcia podstawowe				
1	Kompleksowa rewaloryzacja wsi Pobiedna – przywrócenie funkcji obiektom integracji społecznej	społeczno-inwestycyjny	Gmina Leśna	OR Pobiedna
2	Nowe centrum wsi	społeczno-inwestycyjny	Gmina Leśna	OR Miłoszów
3	Nadanie nowych funkcji obiektom wchodzącym w skład kompleksu dawnej fabryki zakładów Dolwis	społeczno-inwestycyjny	Gmina Leśna	OR Leśna
Przedsięwzięcia uzupełniające				
4	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów w Leśnej, przy ulicach: Sienkiewicza, Kochanowskiego, Morcinka, Izerskiej, Pocztowej, Orzeszkowej, Wiejskiej, Krótkiej, Szkolnej, Żeromskiego, Sienkiewicza, Rynek	społeczno-inwestycyjny	Wspólnoty Mieszkaniowe	częściowo OR Leśna, częściowo poza OR

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z naboru projektów rewitalizacyjnych

Zebrane w otwartym naborze propozycje projektowe zostały szczegółowo zweryfikowane przez pracowników Urzędu Gminy Leśna pod kątem położenia w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji, możliwości ich realizacji, spójności z celami procesu rewitalizacji wynikającymi z programu oraz ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców. Przedsięwzięcia muszą również rozwiązywać problemy, które zostały zidentyfikowane w diagnozie delimitacyjnej obszaru rewitalizacji. Po przeprowadzeniu weryfikacji zgłoszonych do GPR przedsięwzięć, zostały one pogrupowane według miejsca realizacji (podobszarowi rewitalizacji) i przedstawione w postaci tabelarycznej w poniższym podrozdziale..

8.1 Projekty podstawowe

OR Pobiedna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Kompleksowa rewaloryzacja wsi Pobiedna – przywrócenie funkcji obiektom integracji społecznej
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Leśna
Lokalizacja przedsięwzięcia	Pobiedna działki nr: 214, 242/2, 659/1, obręb 0008 Pobiedna
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Stan obecny:</u></p> <p>Planowane działania rewaloryzacyjne i rewitalizacyjne obejmują kilka obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Klub Ruchu – Teren przyległy do wieży kościelnej dawnego kościoła ewangelickiego – Plac Wolności. <p>„Klub Ruchu” nawiązuje bezpośrednio do historycznej nazwy placówki, która znajdowała się w opisywanym obiekcie przy ulicy Dworcowej przez dziesięciolecie. Był to obiekt, będący własnością Państwowego Gospodarstwa Rolnego aż do początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy to został przekazany Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Od tego czasu miejsce straciło funkcję, które pełniło od czasów przedwojennych (Volkshaus), poprzez lata powojenne (Klub Ruchu – jako centrum kulturalno-rozrywkowe Pobiednej), stając się niszczącym nieużytkiem. Długi, zlokalizowany wzdłuż ulicy Dworcowej dwupiętrowy budynek, składa się z części mieszkalnej oraz pustego nieużytku. W najważniejszym z perspektywy rewitalizacji pomieszczeniu, czyli sali widowiskowej (znajdującym się na piętrze), zauważalny jest stan postępującej dewastacji. Obiekt wymaga kompleksowego remontu oraz – ze względu na lokalizację na poziomie pierwszego piętra – uwzględnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową.</p> <p>W skład opisywanego terenu przy wieży kościelnej wchodzi zdewastowane i zarośnięte schody wejściowe na teren cmentarny, okoliczny cmentarz oraz znajdujący się na jego terenie wspomniany dawny obiekt sakralny, zwieńczony u szczytu tzw. Wieżą Kościelną. Teren jest własnością gminy. Zarówno schody, jak i Wieża Kościelna są – ze względu na obecny stan – niedostępne. Problem stanowi postępująca degradacja tej budowli, postawionej tu jeszcze w XIV wieku i przebudowanej w drugiej połowie wieku XVII.</p> <p>Plac Wolności znajduje się na dawnym, historycznym planie rynku (wskazuje na to charakterystyczny, wydzielony plan kwadratu i kilka pozostałych, mocno zaniedbanych kamienic), lecz od obecnej ulicy Rynek przedzielony</p>

	<p>jest blokiem. Środek ciężkości tego miejsca stanowi obecnie plac zabaw, wybudowany ponad dekadę temu, otoczony dość wysoką, dawno niekoszoną trawą. Chociaż miejsce to stanowi centrum miejscowości, to obecnie trudno spotkać tam jakichkolwiek mieszkańców</p> <p>Moduł I – Klub Ruchu</p> <ul style="list-style-type: none"> - przejęcie budynku. - remont dachu oraz pomieszczenia byłego klubu – około 200m² przestrzeni - budowa miejsc parkingowych - doprowadzenie łączy multimedialnych – światłowód - zagospodarowanie przyległego terenu - budowa Centrum Kulturalnego Pobiednej – miejsca organizacji wydarzeń kulturalno-towarzyskich - utworzenie siedziby dla lokalnych organizacji pozarządowych - stworzenie miejsca spotkań mieszkańców - stworzenie kawiarni i możliwości finansowania utrzymania tego miejsca; - zagospodarowanie miejsca przechowywania mienia sołectkiego na poziomie parterowym - przekazanie części obiektu bibliotece publicznej, stworzenie tam centrum edukacyjnego i multimedialnego <p>Moduł II – Plac Wolności</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymiana nawierzchni Placu Wolności - całkowita modernizacja placu zabaw: stworzenie miejsca o charakterze rekreacyjno-edukacyjnym - instalacja małej infrastruktury - zagospodarowanie zieleni - organizacja sezonowych jarmarków świątecznych - partycypacyjne tworzenia terenów zielonych - organizacji pikników rodzinnych, warsztatów historycznych z lokalnymi animatorami i historykami - organizacji ponadpokoleniowych zabaw dla dzieci i dorosłych - organizacji lokalnego bazaru, sprzedaży produktów regionalnych i rękodzieła <p>Moduł III – wieża kościelna</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompleksowy remont konserwatorski Wieży Kościelnej, renowacja drewnianych schodów - odbudowa bramy wejściowej od strony ulicy Nowomiejskiej - dobudowa budynku, łączącego stare schody od ulicy Nowomiejskiej ze starą Wieżą Kościelną (część budynku wydzielić na budowę kaplicy cmentarnej) - udostępnienie Wieży Kościelnej, pełniącej funkcję punktu widokowego - stworzenie Muzeum Tkactwa i historii Pobiednej - organizacja wystaw okolicznościowych, poświęconych historii lokalnej i historii przemysłu na terenie Pobiednej - utworzenie Centrum Turystycznego Pobiednej, wyposażonego w przewodniki i mapy.
<p>Spójność z celami i kierunkami działań GPR</p>	<p>Silnie zintegrowana wspólnota lokalna Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności poprzemysłowym</p>

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	Wskaźniki produktu: Powierzchnia zrewitalizowanego obiektu: ok. 4369,5 m ² = 0,437 ha Wskaźniki rezultatu: Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury: 3800 os.
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewalizowanej infrastruktury. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach
Czas realizacji (w latach)	8-10 lat
Szacowana wartość przedsięwzięcia w zł	22 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> – środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027; – pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS; – fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR).

OR Miłoszów

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Nowe centrum wsi
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Leśna
Lokalizacja przedsięwzięcia	Miłoszów działki nr: 595/9, obręb 0007 Miłoszów
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Stan obecny:</u> Teren pofabryczny Dolwis stanowi pozostałość po dawnej filii fabryki zakładów włókienniczych „Dolwis”, położony pomiędzy główną drogą miejscowości, a zalesionym zboczem. Sam kompleks budynków powstał na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego wieku. Zgodnie z miejskim planem zagospodarowania przestrzennego z 2014 roku, teren ten miał być przeznaczony pod zabudowę jednorodziną – obecnie jednak decyzja ta jest kwestionowana przez zarówno władarzy gminy, jak i mieszkańców. Obszar ten jest niemal w całości własnością gminy. Na opisywanym kompleksie znajdują się cztery obiekty: budynek mieszkalny (wciąż zamieszkały, wyposażony w 12 mieszkań – z których część należy do gminy, część jest własnością prywatną), dwie całkowicie zrujnowane i przeznaczone do rozbiórki hale produkcyjne oraz zabytkowy komin, stanowiący część dziedzictwa kulturowego. Zabytkowe elementy zdegradowanej zabudowy stanowią ponadto detale architektoniczne – czyli rdzewiejące słupy, znajdujące się na terenie większej hali produkcyjnej. Całość kompleksu, poza budynkiem mieszkalnym, znajduje się w stanie zaawansowanej degradacji. Dojście do obiektów jest znacznie utrudnione, ze względu na chaszcze, pokrywające większość terenu. W najgorszym stanie jest większa hala produkcyjna – zawaleniu uległa większa część dachu, jego fragmenty podtrzymywane są sporadycznie przez wspomniane zabytkowe słupy. Teren stanowi ogromną atrakcję jedynie dla miłośników urbexu oraz lokalnej młodzieży, która (z braku innych alternatywnych miejsc) chętnie spędza tu czas wolny. Ze względu na nieoczekiwanych i nieproszonych gości, na terenie obiektu często dochodzi do pożarów.</p> <p>Moduł I Inwentaryzacja terenu i prace rozbiórkowe budynków hali produkcyjnych i zabezpieczenie, lub odpowiednie wykorzystanie (za zgodą konserwatora zabytków) zabytkowych słupów, Moduł II – działania społeczne, -Stworzenie centrum usług opiekuńczych utworzenie miejsca opieki społecznej (dzienny lub całodobowy pobyt) w formie przedsiębiorstwa społecznego (w duchu idei deinstytucjonalizacji usług opiekuńczych). Miejsce pełnić będzie funkcję filii Centrum Usług Społecznych w Leśnej. - budowa świetlicy sołectkiej</p> <p>Inicjatywa wiąże się ze wsparciem lokalnych organizacji i stowarzyszeń. Powstanie wspólnej świetlicy, z której korzystać będą chętnie współpracujące ze sobą organizacje, zwiększy proces synergii i integracji środowisk, rozwiązując przy tym ich problemy lokalowe.</p>

	<p>Moduł III</p> <p>- stworzenie kompleksu rekreacyjnego</p> <p>W związku z obniżającą się aktywnością rekreacyjną mieszkańcy zgłosili zapotrzebowanie na miejsca, związane z aktywnością i rekreacją – wśród propozycji, znalazły się takie obiekty, jak ścianka wspinaczkowa, plac zabaw, oraz orlik.</p> <p>Moduł IV</p> <p>-stworzenie oferty turystycznej wraz z bazą gastronomiczną</p> <p>proponowane jest wykorzystanie zalesionego zbocza (znajdującego się w najbliższym sąsiedztwie terenu), na którym znajdują się historyczne sztolnie (mające status obiektów niespenetrowanych). Celem przedsięwzięcia jest stworzenie instytutu pamięci byłych więźniów przy budowie sztolni. Teren, należący do Lasów Państwowych, znajduje się poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Stanowi jednak ogromny potencjał w zakresie turystyki historycznej. Dodatkowym elementem powinna być bogata baza gastronomiczna pozwalająca na spotkania zarówno turystów jak i mieszkańców.</p>
Spójność z celami i kierunkami działań GPR	<p>Silnie zintegrowana wspólnota lokalna</p> <p>Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Powierzchnia zrewitalizowanego obiektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pow. budynku: 6407 m² - pow. ewidencyjna terenu: 1.1698 ha <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury: 1500 os.</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	<p>Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do zrewitalizowanej infrastruktury. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach</p>
Czas realizacji (w latach)	8- 10 lat
Szacowana wartość przedsięwzięcia w zł	12 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> – środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027; – pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS; – fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR).

OR Leśna

Karta przedsięwzięcia rewitalizacyjnego 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Nadanie nowych funkcji obiektom wchodzącym w skład kompleksu dawnej fabryki zakładów Dolwis
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Gmina Leśna
Lokalizacja przedsięwzięcia	Leśna działki nr: 793/29, 793/31, 793/32, 793/33, 793/35, 793/48, 793/49, 793/50, 793/52, obręb 0001 Leśna
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Stan obecny:</u></p> <p>Zakłady Przemysłu Jedwabniczego Dolwis przez dekady determinowały funkcjonowanie Leśnej, stanowiąc rozpoznawalną markę, wizytówkę i będąc największym pracodawcą w mieście. Proces agonii rozpoczął się już w latach dziewięćdziesiątych, natomiast w 2011 roku fabryka została ostatecznie zlikwidowana. Znajdujący się w ścisłym centrum miasta teren zakładów został przejęty przez gminę w 2015 roku. Część wydzielonych hal produkcyjnych sprzedano dotychczasowym dzierżawcom. Ta przestrzeń została zagospodarowana, wyremontowana, tworząc swoisty mikrokompleks przemysłowy, zatrudniający około sześćdziesięciu pracowników. Pozostała przestrzeń ulegała stopniowej degradacji – potencjalnych inwestorów odstraszał stan obiektu, spora odległość od ciągów komunikacyjnych (peryferyjne położenie gminy, oddalenie od autostrad), brak odpowiedniej infrastruktury i starzejące się społeczeństwo, które nie gwarantowało możliwości zatrudnienia odpowiedniej siły roboczej.</p> <p>Dzięki nakładom gminy sfinansowano dotychczas remont dachu na jednym z budynków, sąsiadujących z biurem Urzędu Miasta, wykonano również rozbiórkę hali, znajdującej się na pierwszym poziomie. Obecnie planowana jest budowa parkingu, placów manewrowych, remontu części hal magazynowych, które przekazane zostaną gminnym służbom komunalnym.</p> <p>Pusty niszczący obszar dawnej fabryki zakładów Dolwis, znajduje się w samym centrum miasta Leśna – ledwie 300 metrów od Rynku. Budynki ulegają degradacji, stanowiąc przez to zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i osób, przebywających na terenie obiektu.</p> <p>Leśna jest miastem pełnym negatywnych zjawisk społecznych. Mowa tu o takich zjawiskach, jak alkoholizm, ubóstwo, wandalizm, wysoki odsetek rodzin o charakterze dysfunkcyjnym, czy przestępczość. Ogromna przestrzeń dawnej fabryki stanowi, więc nieocenywany potencjał, który może być spożytkowany w celu wyraźnego podniesienia jakości życia mieszkańców Leśnej i stworzenia szerszej oferty spędzania wolnego czasu. Jego rewitalizacja miałaby ogromny wpływ na funkcjonowanie społeczności, pozbawionej atrakcji: lokali gastronomicznych i usług o charakterze społecznym.</p> <p>Mieszkańcom Leśnej doskwiera również problem braku miejsc parkingowych – szczególnie wykluczeni są mieszkańcy centrum i okolicznych bloków. Plany związane z rewitalizacją części obiektu przyczyniłyby się do zażegnania tego problemu.</p>

	<p>Moduł I – prace przygotowawcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza potencjalnych przyszłych funkcji (i popytu na nie) rewitalizowanego obiektu; 2. Opracowanie schematów komunikacyjnych rewitalizowanej przestrzeni; 3. Rozbiórka najbardziej zniszczonych obiektów i pozyskanie przestrzeni pod nowe działania; 4. Konsultacje społecznych z potencjalnymi inwestorami, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi 5. Wyremontowanie części obiektów z nadaniem im nowych funkcji; <p>Potencjalne kierunki zagospodarowania obiektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Miejsce parkingowo-garażowe (przeznaczone na użytek mieszkańców centrum Leśnej) – poziom parterowy, poziom 1 piętra w miejscu wyburzonej już hali. Inwestycja jest już na etapie zlecenia projektu parkingu; 2. Stworzenie przestrzeni, dedykowanej mieszkańcom. Mowa tu o potencjalnym miejscu spotkań, części rekreacyjnej, gastronomicznej, mikro-muzeum Dolwisu, industrial parku o funkcjach rekreacyjno-edukacyjnych itp. 3. Przeznaczenie części wyremontowanych hal na użytek przemysłu, drobnej i średniej przedsiębiorczości; <p>Moduł II – zagospodarowanie społeczne, rekreacyjne, integracyjne</p> <p>W zakresie zagospodarowania przestrzeni rekreacyjnej planuje się nawiązanie do historii obiektu sprzed funkcjonowania w tym miejscu zakładów Dolwis – mowa tu o okresie drugiej wojny światowej, podczas którego istniała w tym miejscu fabryka zbrojeniowa, produkująca m.in. silniki rakietowe.</p> <p>Nawiązując do tej spuścizny historycznej, proponuje się zaprojektowanie spójnej przestrzeni w estetyce ‘post-apo’, stanowiącej zarówno plener do scenografii gier (w tym LARP), jak również stworzenia escape-roomu. Obecne przestrzenie przyciągają miłośników urbexu, fotografów, goszczą również uczestników festiwalu PixelMania. Centralnym punktem tej części przestrzeni będzie Centrum Rakietowe (nazwa, nawiązująca do historii obiektu), przeznaczone do uprawiania sportów „rakietowych”, takich jak squash, badminton, czy tenis, jak również sportów halowych (bouldering, ścianka wspinaczkowa), ale też kojarzących się z zakładami zbrojeniowymi paintball, laser-tag, strzelnica sportowa itp.</p>
<p>Spójność z celami i kierunkami działań GPR</p>	<p>Silnie zintegrowana wspólnota lokalna Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności poprzemysłowym</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia zrewitalizowanego obiektu: ok. 24 769,6 m² = 2,48 ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury: 6500 os.</p>
<p>Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie</p>	<p>Obiekt zostanie dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewitalizowanej infrastruktury. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w dodatkowe elementy wizualne lub dźwiękowe ułatwiające korzystanie z obiektu osobom o szczególnych potrzebach</p>

Czas realizacji (w latach)	8-10 lat
Szacowana wartość przedsięwzięcia w zł	70 000 000,00 zł
Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">– środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027;– pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS;– fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR).

8.2 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Karta uzupełniającego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów w Leśnej, przy ulicach: Sienkiewicza, Kochanowskiego, Morcinka, Izerskiej, Pocztovej, Orzeszkowej, Wiejskiej, Krótkiej, Szkolnej, Żeromskiego, Sienkiewicza, Rynek
Inicjator i pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięcia	Wspólnoty Mieszkaniowe
Lokalizacja przedsięwzięcia	Nieruchomości wspólnot mieszkaniowych przy ulicach: Sienkiewicza, Kochanowskiego, Morcinka, Izerskiej, Pocztovej, Orzeszkowej, Wiejskiej, Krótkiej, Szkolnej, Żeromskiego, Sienkiewicza, Rynek, obręb 0001 Leśna
Opis przedsięwzięcia	<p><u>Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia</u> Redukcja negatywnych zjawisk społecznych i infrastrukturalnych</p> <p><u>Cel ogólny przedsięwzięcia:</u> Rewitalizacja obiektów mieszkaniowych w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki</p> <p><u>Zakres rzeczowy przedsięwzięcia:</u> Prace termomodernizacyjne, wymiana pokrycia dachowego, remont klatki schodowej remont schodów zewnętrznych, chodników, cokołów.</p> <p>Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu wskazuje na konieczność realizacji w technologii uwzględniającej możliwość zalania wodami powodziowymi minimalizującej starty powodziowe z zastosowaniem materiałów wodoodpornych lub mało wrażliwych na wodę z zabezpieczeniem wszelkich obiektów infrastruktury technicznej przed uszkodzeniami w czasie powodzi.</p>
Spójność z celami i kierunkami działań GPR	Silnie zintegrowana wspólnota lokalna Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p><u>Wskaźniki produktu:</u> Powierzchnia zrewitalizowanego obiektu: ok. 24 769,6 m² = 2,48 ha</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu:</u> Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury: 6500 os.</p>
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie	Obiekty i przestrzenie zostaną dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, bez względu na wiek, płeć, rasę, niepełnosprawność, pochodzenie, światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami w tym z różnymi typami niepełnosprawności będą miały zagwarantowany swobodny dostęp do rewitalizowanej infrastruktury.
Czas realizacji (w latach)	2025-2031
Szacowana wartość przedsięwzięcia w zł	5 000 000,00 zł

Potencjalne źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">– środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027;– pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS;– fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR).
---------------------------------	---

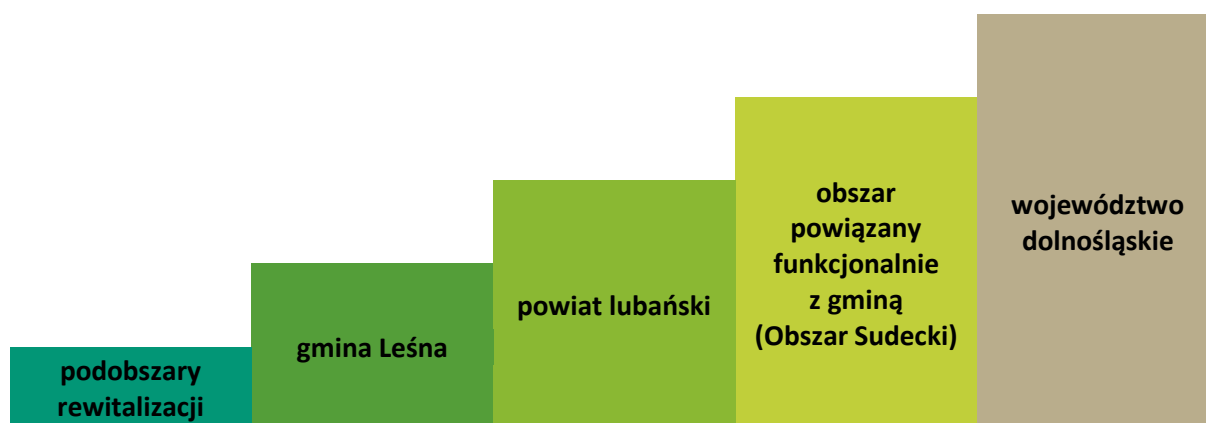
9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Ważnym elementem Gminnego Programu Rewitalizacji jest komplementarność, która kontroluje spójności przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach komplementarności sprawdzane są także zgodności z określonymi celami rewitalizacji oraz efektywności wydatkowania środków finansowych na zadania rewitalizacyjne. Komplementarność Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 podzielona została na pięć aspektów: przestrzenny, problemowy, proceduralno-instytucjonalny, międzyokresowy i finansowy (źródła finansowania).

9.1 Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna polega na relacjach przestrzennych, które zapewniają efekt synergii, a ten z kolei zapewnia ciągłość przestrzeni na powierzchni całej gminy.

Grafika 17 Komplementarność przestrzenna GPR

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Obszar rewitalizacji w gminie Leśna podzielony jest na trzy podobszary, które zajmują w sumie powierzchnię 64 ha (0,6% powierzchni gminy), a zamieszkuje je 2 138 osób (23,3% mieszkańców gminy). Oznacza to, że wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagania zawarte w ustawie o rewitalizacji odnośnie do powierzchni oraz liczby ludności obszaru. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji, a efekty ich działań będą oddziaływać nie tylko w sposób punktowy, ale i przestrzennie na całe otoczenie. Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe i nie przenosić ich w inne miejsca. Ponadto prowadzone będą starania aby nie doprowadzać do niepożądanych efektów takich jak segregacja społeczna, czy wykluczenie. Wiele przedsięwzięć dotyczy działań podejmowanych dla konkretnych miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co z efektów rewitalizacji korzystać będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru

rewitalizacji, ale także mieszkańcy całej gminy, jak i osoby odwiedzające gminę. W ten sposób zapewniona zostanie komplementarność przestrzenna, której kluczowym aspektem jest traktowanie przestrzeni jako całości.

9.2 Komplementarność problemowa

Zapewnienie wielokierunkowego oddziaływania rewitalizacji na każdy z podobszarów należy do zakresu komplementarności problemowej. Działa ona na wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych w różnych sektorach np. animacyjno-społecznych, aktywizacyjno-gospodarczych, środowiskowych i inwestycyjnych.

Dla zachowania spójności problemowej Gminnego Programu Rewitalizacji, działania rewitalizacyjne zostały zaprojektowane tak, aby odpowiadać na konkretne zdiagnozowane zjawiska kryzysowe we wszystkich sferach. Dla przykładu inwestycje zaplanowane do realizacji w obszarze społecznym będą również działać na przestrzeń publiczną. W ten sposób poprawi się jakość życia mieszkańców, a równocześnie zwiększy się stopień społecznej aktywizacji.

Warto wspomnieć, że wzajemne dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz powiązanie ich z konkretnymi celami rewitalizacji, zapobiega zjawisku fragmentaryzacji oraz zapewnia oddziaływanie na obszar rewitalizacji w sposób kompleksowy.

9.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 jest dokumentem strategicznym, którego wdrażanie będzie wymagało szeroko zakrojonej współpracy podmiotów z sektora pozarządowego lub biznesowego. W czasie naboru przedsięwzięć (projektów) możliwość zgłoszenia zadań miało wiele instytucji podmiotów, nie tylko samorząd gminy. W związku z tym potrzebne będzie stworzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji, który umożliwi efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność w zakresie wdrażanych procedur. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania GPR zostało opisane w kolejnych rozdziałach niniejszego dokumentu (Rozdział 11. Opis struktury zarządzania).

Za całościową realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 odpowiada Burmistrz Leśnej, przy wsparciu Urzędu Miejskiego w Leśnej, gminnych jednostek organizacyjnych i spółek. Bezpośredni nadzór nad realizacją GPR będzie pełnił Referat Inwestycji i Rozwoju. Pracownik merytoryczny Referatu będzie koordynatorem rewitalizacji w Gminie Leśna. Umieszczenie koordynatora w obrębie struktur Urzędu Miejskiego w Leśnej zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji zadań w programie rewitalizacji. W ramach komplementarności proceduralno-instytucjonalnej zakłada

się także współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu (jednostki organizacyjne i spółki gminne), instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego, organizacjami pozarządowymi oraz osobami fizycznymi. Ich zadaniem będzie konsultowanie oraz opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych (w ramach prac Komitetu Rewitalizacji), a także uczestniczenie w realizacji poszczególnych przedsięwzięć (na zasadach zlecenia zadań publicznych wg procedury przewidzianej w Ustawie dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych).

9.4 Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa polega na kontynuacji polityki rozwojowej opartej o rewitalizację. Oznacza to, że przedsięwzięcia planowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 są następstwem podjętych działań i inicjatyw samorządu w uprzednich latach. Opracowanie niniejszego dokumentu wskazuje kierunki dalszego rozwoju gminy oraz stanowi formalną deklarację samorządu gminy w zakresie kontynuacji polityki rozwojowej opartej o rewitalizację.

Grafika 18 Ewolucja procesu rewitalizacji w Gminie Leśna- dokumenty strategiczne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Leśna
na lata 2016-2023 (do 2024)

Gminny Program Rewitalizacji Gminy
Leśna na lata 2025-2031

Źródło: opracowanie własne

GPR jest kolejnym dokumentem dotyczącym tematu rewitalizacji. Niniejszy dokument był bezpośrednio poprzedzony LPR, który został przyjęty Uchwałą Nr XXIV/165/2016 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 5 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2016-2023. Poniżej w tabeli zestawiono cele strategiczne wraz z kierunkami działań określonymi w LPR, które wykazują komplementarność z celami strategicznymi i kierunkami działań zawartymi w GPR. Oba dokumenty wykazują daleko idącą zbieżność w tym zakresie, która została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 41 Komplementarność międzyokresowa Programów Rewitalizacji w gminie Leśna

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2016-2023	↔	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031
Cele strategiczne		Cele strategiczne

Ożywienie gospodarcze i turystyczne obszarów o charakterze kryzysowym	↔	Silnie zintegrowana wspólnota lokalna Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym.
Zwiększenie efektywności usług publicznych oraz wykorzystanie nowych form działań pomocowych na rzecz grup zmarginalizowanych	↔	Silnie zintegrowana wspólnota lokalna
Przywrócenie pierwotnej jakości terenom przemysłowym i pokolejowym	↔	Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym

Źródło: opracowanie własne

Gmina Leśna realizując proces rewitalizacji zachowuje zasadę ciągłości zarówno na poziomie celów, jak i poszczególnych zadań wpisujących się bezpośrednio lub pośrednio w proces rewitalizacji gminy. Jednocześnie obszar rewitalizacji wyznaczony w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2016-2023 częściowo pokrywa się z obszarem wyznaczonym do rewitalizacji, wskazanym w niniejszym dokumencie. Wobec powyższego, GPR należy traktować jako kontynuację podjętego i prowadzonego procesu rewitalizacji, gdyż rewitalizacja jest realizowana w najważniejszych miejscach z punktu widzenia rozwoju gminy. Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym programie powinny być następstwem działań i inicjatyw z zakresu rewitalizacji podjętych we wcześniejszych latach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnione w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Leśna lata 2016-2023, obejmowały zarówno zadania o charakterze głównym (lista A - 76), jak i zadania uzupełniające (lista B - 53), a realizowane były na terenie dwóch obszarów: Leśna i Pobiedna.

Należy zauważyć, że przyjmowanie programów rewitalizacji jest ściśle powiązane z okresami programowania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdyż to właśnie środki finansowe pochodzące z UE mogą w dużym stopniu przyczynić się do powodzenia projektów rewitalizacyjnych. W tabeli poniżej przedstawiono projekty inwestycyjne, zrealizowane na terenie gminy ze środków zewnętrznych w perspektywie lat 2014-2020.

Tabela 42 Projekty zrealizowane w latach 2014-2020

Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu [zł]	Cel projektu
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w miejscowości Smolnik.	5 616 064,98	Inwestycja polegała na kompleksowej termomodernizacji budynku użyteczności publicznej – Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Smolniku. Celem projektu było zwiększenie efektywności energetycznej budynku Szkoły. Projekt realizowany był przez Wnioskodawcę – Gminę Leśna.
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Smolnika oraz Leśnej	1 452 657,14	Głównym zamierzeniem przedsięwzięcia była budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Smolnik oraz południowo-zachodniej części miasta Leśna gdzie kanalizowane były ulice Elizy Orzeszkowej oraz Wiejska. Łącznie podłączonych zostało 144 mieszkańców (RLM). Projekt realizowany był na terenie aglomeracji Leśna (wyznaczonej uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr 4 z dn. 04.08.2005 r., Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 151 poz. 2968), która została uwzględniona w V aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK).

Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu [zł]	Cel projektu
„Cyfrowy urząd w twoim domu – elektroniczna administracja blisko Mieszkańców Leśnej, Olszyny i Siekierczyna”	713 354,55	Głównym celem projektu „Cyfrowy Urząd w Twoim domu–elektroniczna administracja blisko Mieszkańców Leśnej, Olszyny i Siekierczyna” było podniesienie jakości oraz rozszerzenie zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną przez w/w Urzędy. Osiągnięcie tego celu było możliwe przez rozwój infrastruktury informatycznej i wdrożenie 19 e-Usług. Dzięki temu, uatrakcyjniona została oferta Urzędów, a Mieszkańcy i Przedsiębiorcy z całego regionu mogą załatwić wiele spraw administracyjnych bez wychodzenia z domu. Dzięki realizacji projektu, e-usługi są bardziej dostępne dla wszystkich mieszkańców całego regionu niezależnie od płci, wyznania, światopoglądu czy przynależności etnicznej
Nowoczesna edukacja@	453 775,90	Głównym celem projektów było kształtowanie i rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów SP im. JP II w Smolniku i w SP Pobiednej, w zakresie przedmiotów ścisłych – matematyki, przyrodniczych i językowych poprzez organizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. W ramach projektów zaplanowano zarówno zajęcia dążące do wyrównania braków edukacyjnych uczniów jak również koła zainteresowań pozwalające rozwinąć posiadaną wiedzę. Działania zostały uzupełnione o zajęcia z psychologiem, aby ułatwić uczniom z deficytami odnalezienie swojego miejsca w szkole i codzienną naukę, chroniąc ich przed wykluczeniem. Wzbogaceniem działań w projekcie było zakupienie wyposażenia i pomocy dydaktycznych umożliwiających prowadzenie planowanych działań. Wyposażenie pracowni przyrodniczej oraz wyposażenie sali fizyczno-chemicznej stworzyły odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Dodatkowo wyjazdy na wycieczki edukacyjne były uzupełnieniem i atrakcyjnym przekazem dodatkowych treści nauczania. Zwieńczeniem pracy uczniów w ramach projektu było przeprowadzenie prezentacji – rodzaju ogólnoszkolnego festiwalu wiedzy, podczas którego uczniowie mogli pochwalić się efektami swojej pracy.
Akademia równych szans	231 185,00	Głównym celem projektu było zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej wśród dzieci niepełnosprawnych intelektualnie poprzez organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych. W ramach projektu, oprócz realizacji zajęć specjalistycznych wśród dzieci z orzeczeniami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną skierowaną do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w których co najmniej jeden rodzic nie pracuje. Nadrzędnym zadaniem projektu była dbałość o to, by dzieci z niepełnosprawnością nie musiały żyć w izolacji, lecz aby ich obecność w codziennym życiu była oczywista. Fałszywa informacja na temat niepełnosprawności lub jej brak uprzedza, a niepewność i niewiedza często skazuje osoby niepełnosprawne i ich rodziny na izolację. Dlatego koniecznością jest wspólne życie już od dzieciństwa. Dzięki realizacji naszego zadania nastąpiło włączenie dzieci z deficytami rozwojowymi w życie grupy rówieśniczej na zasadzie równości praw i obowiązków, a także zapewnianie optymalnych warunków do harmonijnego rozwoju we wszystkich sferach życia. Tak rozumiana integracja przyniesie korzyści dzieciom w normie intelektualnej i dzieciom z niepełnosprawnością.
Przyjaciele Kubusia Puchatka	220 028,67	Głównym celem projektu było zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej wśród dzieci niepełnosprawnych intelektualnie poprzez organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych. W ramach projektu, oprócz realizacji zajęć specjalistycznych wśród dzieci z orzeczeniami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną skierowaną do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w których co najmniej jeden rodzic nie pracuje. Nadrzędnym zadaniem projektu była dbałość o to, by dzieci z niepełnosprawnością nie musiały żyć w izolacji, lecz aby ich obecność w codziennym życiu była oczywista. Fałszywa informacja na temat niepełnosprawności lub jej brak uprzedza, a niepewność i niewiedza często skazuje osoby niepełnosprawne i ich rodziny na izolację. Dlatego koniecznością jest wspólne życie już od dzieciństwa. Dzięki realizacji naszego zadania nastąpiło włączenie dzieci z deficytami rozwojowymi w życie grupy rówieśniczej na zasadzie równości praw i obowiązków, a także zapewnianie optymalnych warunków do harmonijnego rozwoju we wszystkich sferach życia. Tak rozumiana integracja przyniesie korzyści dzieciom w normie intelektualnej i dzieciom z niepełnosprawnością.
PoCOVIDowa edukacja w Gminie Leśna	134 513,00	Epidemia COVID-19 i długotrwała nauka zdalna w znacznym stopniu wpłynęły na rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów szkół. Tym samym zadecydowano o wdrożeniu projektu ukierunkowanego na wsparcie edukacyjne uczniów SP w Smolniku i w Pobiednej. Działania niwelujące zidentyfikowane problemy zostały zrealizowane poprzez wdrożenie zadań polegających na realizacji zajęć wyrównawczych, rozwijających, sensorycznych (uzupełniających ofertę szkoły), warsztatów, kółek zainteresowań, wycieczek szkolnych, doradztwa i opieki pedagogicznej. Tym samym głównym celem projektu było podniesienie u uczniów z terenu Gminy Leśna kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz rozwijanie

Nazwa przedsięwzięcia	Wartość projektu [zł]	Cel projektu
		indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
Leśne Skrzaty: realizacja dodatkowych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych zwiększających szanse edukacyjne dzieci z Miejsko-Gminnego Przedszkola w Leśnej	78 863,72	Głównym celem projektu było zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej wśród dzieci niepełnosprawnych intelektualnie poprzez organizację dodatkowych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych. W ramach projektu, oprócz realizacji zajęć specjalistycznych wśród dzieci z orzeczeniami z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, przeprowadzono szeroką kampanię informacyjną skierowaną do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w których co najmniej jeden rodzic nie pracuje.
Kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Kochanowskiego nr 3,5,7 należących do Spółdzielni Mieszkaniowej "Zgoda" w Leśnej	1 333 329,76	Projekt pt. „Kompleksowa termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Kochanowskiego nr 3,5,7 należących do Spółdzielni Mieszkaniowej „Zgoda” w Leśnej powstał z uwagi na komfort życia mieszkańców budynków mieszkalnych przy ulicy Kochanowskiego, numery: 3,5,7. Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej budynku. W trakcie realizacji projektu przeszkolono mieszkańców w zakresie obsługi innowacyjnych technologii a także w zakresie ochrony środowiska i korzystania z Odnawialnych Źródeł Energii. Grupą docelową byli wszyscy mieszkańcy termo modernizowanych budynków mieszkalnych.
Suma (ogólna wartość projektów)		10 233 772,72 zł (całkowita wartość projektów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapadotacji.gov.pl/> [Dostęp:18.03.2024]

Projekty przedstawione w powyższej tabeli powinny stanowić podstawę do realizacji obecnie zaplanowanych działań, gdyż wpisują się w aktualne problemy mieszkańców oraz stanowią składową szerszej odnowy wskazanych do rewitalizacji podobszarów.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą finansowane z różnych źródeł, w tym m. in. ze środków własnych podmiotów realizujących dane przedsięwzięcia, środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych takich jak: Fundusze Europejskie, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Fundusz Odbudowy, Fundusze Norweskie (EEA) i Fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, programy krajowe i państwowe fundusze celowe, pożyczki, kredyty, dotacje.

Taki montaż finansowy, uwzględniający różne podmioty oraz metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027 (FEDS 2021-2027) jest to program regionalny oparty jest na wsparciu mieszkańców województwa, a planowana w programie interwencja skupia się na ochronie środowiska, rozwoju przedsiębiorczości, wzmocnienia tzw. „Europy społecznej” i zbliżenie do obywateli. Warto podkreślić, że dofinansowane przedsięwzięcia i inwestycje muszą się wpisać w jeden z pięciu celów wspólnej polityki, czyli:

- Bardziej inteligentna Europa
- Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa

- Lepiej połączona Europa
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym
- Europa bliżej obywateli

Priorytet FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku

EFRR/FS.CP2.I - Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych: Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.I będzie osiągnięty poprzez realizację typów projektów obejmujących kompleksową modernizację energetyczną budynków publicznych, renowację zwiększającą efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej.

W skład powyższego celu szczegółowego wchodzi poniższe działania:

- Działanie FEDS.02.01 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych;
- Działanie FEDS.02.03 Instrumenty finansowe na efektywność energetyczną.

Priorytet FEDS.05 Fundusze Europejskie na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego na Dolnym Śląsku

Działanie FEDS.05.02 Kultura i turystyka, Cel szczegółowy EFRR.CP4.VI - Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych, wsparcie obejmuje zakres interwencji w obrębie:

- Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych,
- Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury

Priorytet FEDS.07 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, obejmuje typy projektów, głównie w aspekcie promowania integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

W skład ww. priorytetu wchodzi Działanie FEDS.07.05 Aktywna integracja, Celu szczegółowego EFS+.CP4.H - Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) jest to program, który został zaplanowany w celu wspierania rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania wraz z adaptacją do zmian klimatu. Jego założenia przewidują wspieranie inwestycji związanych z poprawą jakości infrastruktury drogowej, poprawą wydolności ochrony zdrowia, a także wykorzystaniem potencjału tkwiącego w dziedzictwie kulturowym. Wszystkie działania programu mają na celu wpłynąć na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy kraju.

Priorytet I. Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności

2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Poprawa efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej i gospodarki o obiegu zamkniętym, wspieranie przystosowania do zmian klimatu, a także wzmacnianie ochrony przyrody i zielonej infrastruktury.

Priorytet VII. Kultura

4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacji społecznych

Planowana interwencja obejmuje rozwój infrastruktury kultury oraz ochronę dziedzictwa kulturowego w celu wzmocnienia ich potencjału w zakresie oddziaływania na rozwój gospodarczy i włączenie społeczne. Efektem planowanych działań będzie wzrost udziału społeczeństwa w życiu kulturalnym oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów. Wsparcie ukierunkowane zostanie po pierwsze na tworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych stymulujących do aktywnego uczestnictwa w kulturze i w życiu społecznym, w tym eliminację barier w dostępie do kultury dla grup z różnych przyczyn wykluczonych.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027(FERS) jest to program uwzględniający wszelkie działania na rzecz szerokokorozumianego rozwoju społecznego. Zapewnia wsparcie w celach: zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami; poprawy sytuacji na rynku pracy; zapewniania opieki nad dziećmi; integracji społecznej; ochrony zdrowia; podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji oraz rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej.

Priorytet I. Lepsze polityki dla rozwoju społecznego
Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących na rynku pracy, wspieranie niedyskryminacji, dostosowywanie uczestników rynku pracy do zmian, poprawa włączenia społecznego i integracji społeczno-gospodarczej.
Wspieranie dostępu do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
Priorytet III. Równe szanse dla osób z niepełnosprawnościami
Wspieranie aktywnego włączenia społecznego, promowanie równości szans i niedyskryminacji.
Priorytet VI. Innowacje społeczne
Opracowywanie, testowanie, upowszechnianie i podejmowanie działań w zakresie włączenia wybranych nowych rozwiązań do polityki lub praktyki.

Inne możliwe formy dofinansowania:

- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy;
- Środki własne gminy;
- Środki z budżetu państwa;
- Środki budżetów samorządów;
- Środki prywatne oraz inne środki publiczne.

9.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR zaprezentowano na poziomie celów i kierunków działań. Związane jest to z postrzeganiem procesu rewitalizacji jako narzędzia osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów. Dla pełnego przedstawienia komplementarności zdecydowano się na wykorzystanie matrycy pokazującej wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi celami procesu, wskazując wiążący rodzaj jej komplementarności. Poniżej przedstawiona matryca prezentuje poszczególne projekty rewitalizacyjne wraz z przypisanymi im kierunkami działań oraz celami strategicznymi.

Tabela 43 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań

Cele strategiczne	Silnie zintegrowana wspólnota lokalna		Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym		
	1.1 Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, zagrożonych marginalizacją	1.2 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy na obszarze rewitalizacji	2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów	2.3 Rozwój i przywrócenie funkcji obiektom przemysłowym
Kierunki działania/ Przedsięwzięcia					
Kompleksowa rewaloryzacja wsi Pobiedna – przywrócenie funkcji obiektom integracji społecznej					
Nowe centrum wsi					

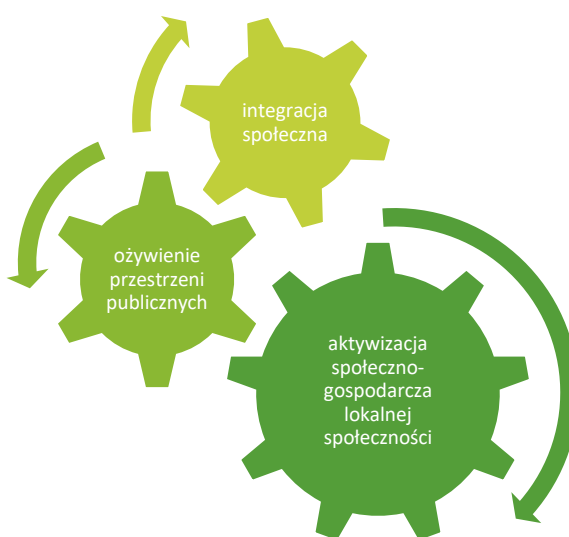
Cele strategiczne	Silnie zintegrowana wspólnota lokalna		Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom w szczególności przemysłowym		
Kierunki działania/ Przedsięwzięcia	1.1 Stworzenie warunków do integracji różnych grup społecznych, zagrożonych marginalizacją	1.2 Wzrost poziomu przedsiębiorczości, rozwój rynku pracy na obszarze rewitalizacji	2.1 Zagospodarowanie i uporządkowanie zdegradowanych przestrzeni służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców	2.2 Modernizacja i adaptacja istniejących obiektów	2.3 Rozwój i przywrócenie funkcji obiektom przemysłowym
Nadanie nowych funkcji obiektom wchodzącym w skład kompleksu dawnej fabryki zakładów Dolwis					

Źródło: opracowanie własne

9.7 Mechanizmy integracji

Integrowanie działań rewitalizacyjnych jest istotnym elementem procesu rewitalizacji, koniecznym dla osiągnięcia zamierzonych celów. Integrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Oznacza to, że mechanizmy integracji stanowią uzupełnienie komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie. Tym samym mechanizmy integracji wzmacniają sprzężenie zwrotne pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami.

Rysunek 1 Schemat integrowania działań rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

1. Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględniał takie mechanizmy jak:

- a. Konsultacje w sprawie wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonych na jego podstawie podobszarów rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału interesariuszy w tworzeniu GPR.
- b. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR - otwarty nabór przedsięwzięć przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji przedsięwzięć z punktu widzenia ich oddziaływania na podobszary rewitalizacji i zaplanowania kompleksowej oraz zintegrowanej interwencji.

Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu - weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania dla GPR.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR, mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- a. Powołanie Komitetu Rewitalizacyjnego - podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji.
- b. Współpracę ze środowiskiem interesariuszy GPR, w tym m.in. seniorów, młodzieży, podmiotów świadczących usługi dla osób zagrożonych wykluczeniem, głównie osób z niepełnosprawnościami i osób bezrobotnych, z przedstawicielami organizacji pozarządowych w zakresie realizowanych działań rewitalizacyjnych.
- c. Periodyczne spotkania z interesariuszami procesu rewitalizacji.
- d. Dodatkowym narzędziem integracji będzie kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany będzie poprzez monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji zostały opisane w rozdziale 14. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

9.8 Dostępność

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem wymaganych ustawowo kwestii dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹³. Zgodnie z art. 2 tej ustawy, są to osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyżnienia barier, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami obejmują:

1. W zakresie dostępności architektonicznej będą stosowane następujące udogodnienia:

¹³ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1411.

- a. zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b. instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- c. zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d. zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- e. zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

2. W zakresie dostępności cyfrowej zastosowane wymagania określone w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

3. W zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

- a. obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się⁴⁷, lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b. instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c. zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d. zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Wszystkie zgłoszone do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 propozycje przedsięwzięć poddano analizie pod kątem wyżej wymienionych udogodnień. Według ustawy o rewitalizacji poprawa warunków życia i funkcjonowania osób ze szczególnymi potrzebami, którzy są w najwyższym stopniu narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby należy do jednych z najważniejszych celów realizowanych w ramach GPR.

10. Indykatywne ramy finansowe

Określenie źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczynia się efektywniejszej ich realizacji. Dlatego w niniejszym rozdziale opracowano komplementarność źródeł finansowania. Dodać należy, że działania rewitalizacyjne mogą być realizowane przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego oraz pozarządowego.

W poniższej tabeli zestawiono szacunkowe kwoty oraz źródła finansowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Ze względu na dynamiczną sytuację gospodarczą, zastrzega się jednak, że zestawienie ma charakter orientacyjny.

Tabela 44 Indykatywne ramy finansowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Lokalizacja przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Potencjalne źródła finansowania	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia
1.	Kompleksowa rewaloryzacja wsi Pobiedna – przywrócenie funkcji obiektom integracji społecznej	Pobiedna działki nr: 214, 242/2, 659/1, obręb 0008 Pobiedna	środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027; pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS; fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR)	22 000 000 zł
2.	Nowe centrum wsi	Miłoszów działki nr: 595/9, obręb 0007 Miłoszów	środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027; pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS; fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR)	12 000 000 zł
3.	Nadanie nowych funkcji obiektom wchodzącym w skład kompleksu dawnej fabryki zakładów Dolwis	Leśna działki nr: 793/29, 793/31, 793/32, 793/33, 793/35, 793/48, 793/49, 793/50, 793/52, obręb 0001 Leśna	środki w ramach funduszy regionalnych FED 2021-2027; pozostałe fundusze z UE: EFRR, EFS, FS; fundusze krajowe, publiczne (np. NOWEFIO, NIW, PFR)	70 000 000 zł
SUMA				104 000 000,00 zł

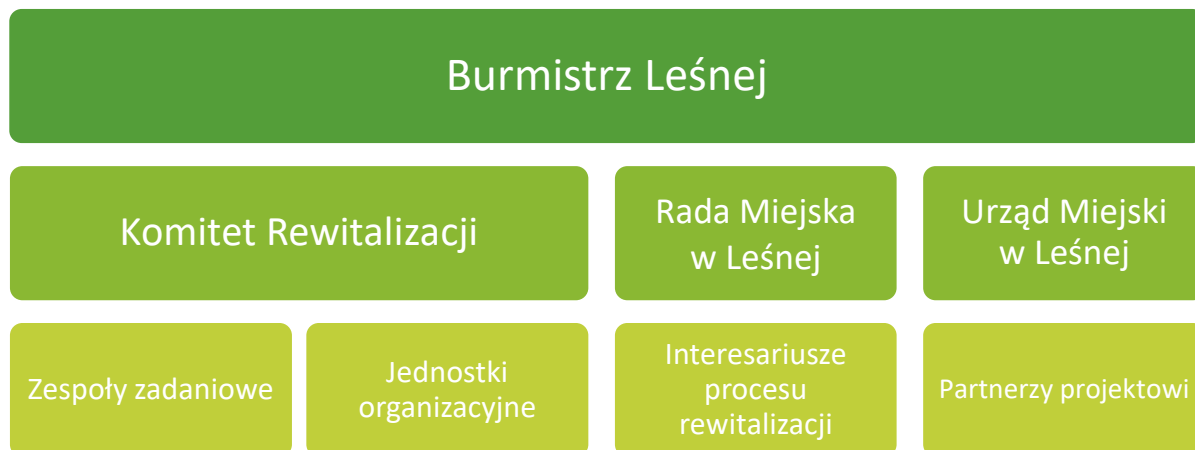
Źródło: opracowanie własne

Na podstawie prowadzonych szacunków ogólny koszt realizacji wszystkich zadań podstawowych wynosi 104 000 000,00 zł. Natomiast koszty przedsięwzięć uzupełniających zamykają się w kwocie 5 000 000,00 zł. Razem koszty wszystkich projektów zaplanowanych w GPR Gminy Leśna oscylują więc w okolicach 109 000 000,00 zł.

11. Opis struktury zarządzania

We wstępie niniejszego dokumentu wspomniano już, iż zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2024 r. poz. 278), „przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie mieści się w zakresie zadań własnych gminy”. Głównymi stronami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 są te, przedstawione na poniższym schemacie.

Rysunek 2 Struktura organizacyjna ds. rewitalizacji w Gminie Leśna

Źródło: opracowanie własne

1. Burmistrz Leśnej to organ wykonawczy w gminie, a także główny organ zarządzający GPR. Odpowiedzialny jest za wdrażanie programu rewitalizacji i za uwzględnienie procesu rewitalizacji w projektowaniu budżetu gminy. Do zadań Burmistrza należy także: występowanie do różnych instytucji i organów administracji z prośbą o zaopiniowanie projektu GPR (jeśli jest to wymagane obowiązującymi przepisami prawa); przeprowadzanie konsultacji społecznych oraz zwracanie się o udostępnianie informacji do analiz i diagnozy do odpowiednich podmiotów.

2. Komitet Rewitalizacji ma funkcję doradczą dla Burmistrza Leśnej w celu nadzoru nad prawidłową realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji. Jego dodatkowym zadaniem jest prowadzenie komunikacji pomiędzy poszczególnymi interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy. Do innych funkcji Komitetu należy także inicjowanie współpracy pomiędzy samorządem a partnerami projektowymi, w celu realizacji przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Burmistrz Leśnej odpowiedzialny jest za powołanie Komitetu Rewitalizacji, co odbywa się poprzez realizację odpowiednich etapów. Po pierwsze Rada Miejska w Leśnej w drodze uchwały określa zasady wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Zapewnia to klarowny proces wyłaniania przez interesariuszy przedstawicieli Komitetu. Mechanizm ten następuje przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące licząc od

dnia jego uchwalenia. Konsultacje społeczne projektu uchwały trwały w dniach 16.09.2024-21.10.2024. Uchwała została podjęta z dniem 31.10.2024. Na koniec w drodze zarządzenia Burmistrza powołany zostanie Komitet Rewitalizacji.

Rysunek 3 Schemat organizacji Komitetu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

3. Zgodnie z przepisami ustaw ustrojowych regulujących zasady działania jednostek samorządu terytorialnego, do zadań **Rady Miejskiej w Leśnej** należy: uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji, akceptowanie jego zmiany, uchwalenie jego aktualizacji, zatwierdzanie środków finansowych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne w budżecie gminy oraz wprowadzanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, 1273, 1407, 1429, 1641, 1693, 1872). Ostatecznie Rada Miejska w Leśnej prowadzi nadzór nad realizacją GPR przez Burmistrza Leśnej.

4. Urząd Miejski w Leśnej jest jednostką organizacyjną, stanowiącą aparat pomocniczy Burmistrza, przy pomocy którego wykonuje on swoje zadania i kompetencje. Urząd odpowiedzialny jest także za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031, a zarządzanie procesem rewitalizacji odbywać się w ramach istniejących struktur Urzędu. W ten sposób zaplanowany schemat zarządzania nie generuje dodatkowych kosztów.

5. Zespoły zadaniowe powoływane są przez Burmistrza Leśnej w celu zwiększenia efektywności i realizacji większych zadań inwestycyjnych. W skład takich zespołów mogą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania przedsięwzięciem. Dzięki powołaniu ww. zespołów możliwe jest właściwe przygotowanie przedsięwzięcia od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

6. Gminne jednostki organizacyjne występują jako aparat pomocniczy, za pomocą którego Burmistrz wykonuje swoje zadania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i infrastruktury przestrzennej. Jednostki te będą bezpośrednio zaangażowane w realizację przedsięwzięć ujętych w GPR, zgodnie z ich właściwościami.

7. Definicja **Interesariuszy procesu rewitalizacji** została przedstawiona w słowniczku pojęć na początku niniejszego dokumentu.

8. Partnerzy projektowi w realizacji zadań w ramach GPR ważną rolę przypisano partnerom projektowym, zgodnie z Ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 225). Na podstawie art. 28a tejże ustawy w celu wspólnej realizacji projektów, mogą być tworzone partnerstwa, przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt (zwany projektem partnerskim), na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie partnerskiej lub na podstawie odrębnych przepisów.

Realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 powierza się Burmistrzowi Leśnej poprzez Urząd Miejski w Leśnej w szczególności – Referat Inwestycji i Zamówień Publicznych. Zakres kompetencji wskazanych jednostek został przedstawiony w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Leśnej stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 334/2023 Burmistrza Leśnej z dnia 20.12.2023 r.

Referat Inwestycji i Zamówień Publicznych ma przypisane zadania wynikające z: ustawy Prawo Budowlane, ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy Prawo energetyczne, ustawy o drogach publicznych, ustawy o transporcie drogowym, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.

Do zakresu obowiązków Referatu należy między innymi:

- Przygotowanie i realizacja gminnych zadań inwestycyjnych,
- Przygotowanie i wydawanie dokumentów dla mieszkańców i inwestorów (wypis, wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, zaświadczenia dotyczące stref rewitalizacji itp),
- Zadania związane z efektywnością energetyczną,
- Zadania związane ze stosowaniem i propagowaniem infrastruktury zagospodarowania wód deszczowych i roztopowych wśród mieszkańców oraz w zadaniach inwestycyjnych i remontowych,
- Zlecenie zadań grupie remontowo-konserwacyjnej i nadzór nad ich realizacją,
- Zadania związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych,
- Odpowiedzialność za zgodność realizowanych przez gminę zadań o charakterze projektowym i inwestycyjnym z przyjętymi strategiami, programami, planami na szczeblu lokalnym i regionalnym,
- Współpraca z samorządem województwa, partnerstwami i koalicjami samorządowymi w sprawach polityki regionalnej oraz wspierania rozwoju regionalnego.

Nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031, gdyż będzie się ono odbywać w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego. Efektywna realizacja założonych i zhierarchizowanych w planie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapewni spójność oraz zgodność niniejszego programu z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Leśna na lata 2024 - 2031 (WPF), a także poszczególnymi budżetami rocznymi.

12. System monitoringu

Dzięki opracowaniu systemu monitoringu oraz zastosowaniu systematycznego monitorowania realizacji Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031, możliwy będzie wgląd w realizację podejmowanych działań, ocena ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Monitoring prowadzony będzie przez cały okres realizacji założeń programu, a swoim zasięgiem obejmie wszystkie zaangażowane podmioty, zarówno publiczne, prywatne jak i społeczne.

12.1 Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji posługuje się wskaźnikami realizacji, które stanowią jedno z podstawowych narzędzi do sprawdzenia postępu GPR. Zmienne te dostarczają informacji dotyczących efektów realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w dokumencie. Podczas wyboru wskaźników, należy skupić się na ocenie osiągnięcia poszczególnych celów rewitalizacji, a nie produktach poszczególnych przedsięwzięć. Wybór zmiennych związany jest z postrzeganiem interwencji w ramach rewitalizacji jako procesu całościowego. Celem procesu rewitalizacji jest osiągnięcie korzystnej zmiany na obszarze rewitalizacji, a nie sama suma realizowanych przedsięwzięć.

W tabeli poniżej przedstawiono zmienne monitoringu kolejnych celów, zgodnych ze wskaźnikami użytymi do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:

Tabela 45 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Wskaźnik	Wartość wskaźnika gmina Leśna	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika
Cel strategiczny 1: Silnie zintegrowana wspólnota lokalna			
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	29,3	PUP w Lubaniu	spadek
Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	34,4	M-GOPS w Leśnej	spadek
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	6,8	UM w Leśnej	wzrost
Cel strategiczny 2: Nadanie nowych lub przywrócenie funkcji obiektom i przestrzeniom			
Dostępność do punktów usług publicznych	1,7	BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	wzrost
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	96%	BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	wzrost
Udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem	2,0%	UM w Leśnej	wzrost

Źródło: opracowanie własne

Warunki, etapy oraz wymagane elementy przeprowadzenia oceny aktualności i stopnia realizacji zawarte zostały w ustawie o rewitalizacji, a zdefiniowane poniżej¹⁴:

- Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Burmistrza Leśnej co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
- Ocena sporządzona przez Burmistrza Leśnej podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.
- W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Burmistrz Leśnej występuje do Rady Miejskiej w Leśnej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w wymienionym powyżej, poprzednim punkcie.
- W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Miejska w Leśnej uchyla uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Leśnej.

12.2 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitorowanie powinno odbywać się w cyklach rocznych z udziałem przygotowanych wcześniej kart projektów. Podmiot odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego jest zobowiązany do wypełnienia karty projektu, zgodnie z załączonym wzorem:

Tabela 46 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Źródło: opracowanie własne

¹⁴ Art. 22. ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Powyższy wzór może podlegać modyfikacjom w uzasadnionych przypadkach (jeśli np. realizowane zadanie tego wymaga lub jest bardziej skomplikowane). Sporządzone karty winny zostać przekazane do Referatu Inwestycji i Rozwoju, natomiast pracownik merytoryczny przedmiotowego referatu na podstawie zgromadzonych kart sporządzi raport z realizacji projektów GPR do 31 grudnia danego roku. Przedmiotowy raport zostanie przekazany Komitetowi Rewitalizacji i będzie stanowił źródło wiedzy

o bieżących postępach w realizacji GPR.

12.3 Aktualizacja GPR

Aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 może okazać się konieczna w różnych sytuacjach, a zwłaszcza biorąc pod uwagę dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze. Do takich przypadków zaliczyć można np. nieosiągnięcie zakładanych wskaźników podczas monitorowania; brak terminowości realizacji działań; pojawienie się problemów i niskiej efektywności w realizacji przedsięwzięć na etapie monitorowania. W przypadku, gdy dojdzie do aktualizacji GPR i zastosowane zostaną zmiany oraz korekty w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, w dokumencie konieczne będzie zawarcie powodu, dla którego zdecydowano się do aktualizacji przystąpić.

Jak już wspomniano w niniejszym rozdziale, Gminne Programy Rewitalizacji podlegają ocenie aktualności oraz stopnia realizacji raz na trzy lata. Oceny tej dokonuje Burmistrz Leśnej, a następnie przekazuje ją do zaopiniowania przez komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej. To również Burmistrz Leśnej występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o zmianę GPR, kiedy następuje jeden z powodów wymienionych w pierwszym akapicie. Do wniosku Burmistrza powinna być załączona ocena aktualności i stopnia realizacji, dzięki której stwierdzone zostanie osiągnięcie lub nie osiągnięcie celów rewitalizacji. Następnie Rada Miejska uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Burmistrza Leśnej. W aktualizacji GPR należy zamieścić uzasadnienie przeprowadzonych zmian oraz ich opis wraz z wpływem na dalszą realizację Programu. Wprowadzenie aktualizacji odbywa się w takim samym trybie, w jakim został on uchwalony. Natomiast, jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, należy ponadto: przeprowadzić konsultacje, wystąpić o uzyskanie opinii oraz przeprowadzić procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

12.4 Harmonogram realizacji

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast okresy realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały podane w rozdziale 8 „Przedsięwzięcia rewitalizacyjne”.

Tabela 47 Harmonogram rewitalizacji

WYSZCZEGÓLNIENIE	OKRES REALIZACJI
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031	2024 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacyjny	2025 r. (w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Leśna	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2024 r. do 2030 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2025 r. do 2031 r.
Monitoring	Od 2025 r. do 2031 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2025 r. do 2031 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r. do 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

12.5 Koszty zarządzania

Podczas opracowania zaprezentowanej powyżej metodologii monitorowania procesu rewitalizacji, wzięto pod uwagę aspekt, jakim jest minimalizacja obciążenia biurokracją zaangażowanych podmiotów zewnętrznych względem Urzędu Miejskiego w Leśnej. Całość procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji będzie realizowana przez pracowników Urzędu Miejskiego w Leśnej w ramach obowiązków służbowych, w związku z czym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z obsługą procesu. Komitet Rewitalizacyjny powołany jako ciało doradcze przez Burmistrza Leśnej, funkcjonować będzie w oparciu o przedstawicieli Urzędu Miejskiego i innych jednostek organizacyjnych, jak również wyłonionych przedstawicieli podmiotów publicznych i prywatnych oraz mieszkańców. Praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego będzie miała charakter społeczny i nieodpłatny.

13. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

13.1 Upowszechnienie opracowania GPR

Proces partycypacji społecznej podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 był zorganizowany wieloetapowo.

1. Konsultacje projektu uchwały Rady Gminy w Leśnej w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Leśna¹⁵.

Konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Leśna przeprowadzono od dnia 29.05.2024 r. do dnia 03.07.2024 r.

Konsultacje zostaną przeprowadzone w następujących formach:

- 1) zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Miejskim w Leśnej oraz na stronie internetowej gminy www.lesna.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.umlesna.nv.pl, a także pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/lesna_formularz_uwag_or_oz
- 2) spotkania otwartego dla interesariuszy procesu rewitalizacji – w dniu 18.06.2024 r. o godz. 15:00 w Urzędzie Miejskim w Leśnej (Ratusz);
- 3) wypełnienia elektronicznego formularza ankiety dostępnej na stronie internetowej gminy www.lesna.pl i w Biuletynie Informacji Publicznej www.bip.umlesna.nv.pl oraz pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/lesna_ankieta_or ;
- 4) ustnej do protokołu w Urzędzie Miejskim w Leśnej, pokój nr 22 (budynek przy ul. Elizy Orzeszkowej 11b).

Wypełnione formularze można było dostarczyć:

- 1) za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: sekretariat@lesna.pl;
- 2) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miejski w Leśnej, Rynek 19, 59-820 Leśna;
- 3) osobiście do Urzędu Miejskiego w Leśnej, Rynek 19, 59-820 Leśna w godzinach pracy Urzędu;
- 4) poprzez wypełnienie formularza uwag on-line: https://ankieta.deltapartner.org.pl/lesna_formularz_uwag_or_oz ;
- 5) podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 18.06.2024 r (Ratusz).

2. Przystąpienie do opracowywania GPR

Formalne rozpoczęcie prac nad dokumentem Gminnego Programu Rewitalizacji ogłoszono dnia 2 sierpnia 2024 roku poprzez Obwieszczenie Burmistrza Leśnej w sprawie przystąpienia do

¹⁵ Uchwała Nr V/25/24 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 4 lipca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Leśna.

opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Leśna na lata 2025-2031, który poinformował w ten sposób o podjęciu w dniu 2 sierpnia 2024 r. przez Radę Miejską w Leśnej uchwały nr VI/29/2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031. Obwieszczenie zostało opublikowane na stronie gminy w dniu 5 sierpnia 2024 r. pod linkiem:

<https://lesna.pl/2024/08/05/obwieszczenie-burmistrza-lesnej-z-dnia-02-sierpnia-2024-r-w-sprawie-przystapienia-do-opracowania-gminnego-programu-rewitalizacji-dla-gminy-lesna-na-lata-2025-2031/>.

3. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Otwarty nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzony był w terminie od 21.08.2024 r. do 27.09.2024 r. Celem naboru było stworzenie listy podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Inicjatorzy projektów, które wpisane zostaną do Gminnego Programu Rewitalizacji, będą mogli aplikować o środki na ich realizację. Fiszka projektowa dostępna była:

- w formie papierowej załączonej poniżej lub dostępnej w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Leśnej;
- w formie elektronicznej, dostępnej pod linkiem:

https://ankieta.deltapartner.org.pl/gpr_lesna_nabor_projektow.

Formularz w wersji papierowej można było złożyć:

- osobiście w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Leśnej, ul. Rynek 19, 59-820 Leśna;
- przesłać listem na adres: Urzędu Miejskiego w Leśnej, ul. Rynek 19, 59-820 Leśna.

W dniach 18-19.09.2024 r. o godz. 11:00 w Urzędzie Miejskim w Leśnej odbyły się spotkania warsztatowe na temat przedsięwzięć, które można było zgłaszać do Gminnego Programu Rewitalizacji. Zebrane w otwartym naborze propozycje projektowe zostały szczegółowo zweryfikowane przez pracowników Urzędu Gminy Leśna.

4. Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Miejskiej w Leśnej w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Konsultacje projektu Uchwały Rady Miejskiej w Leśnej w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji zostały ogłoszone Obwieszczeniem Burmistrza Leśnej z dnia 12 września 2024r. o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Miejskiej w Leśnej w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Obwieszczenie zostało opublikowane na stronie gminy w dniu 12 września 2024 r. pod linkiem:

<https://lesna.pl/2024/09/13/obwieszczenie-burmistrza-lesnej-z-dnia-12-wrzesnia-2024r/>.

Burmistrz Leśnej ogłosił konsultacje społeczne na podstawie art. 6 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), których przedmiotem był

projekt uchwały Rady Miejskiej w Leśnej w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Konsultacje miały na celu zebranie od interesariuszy rewitalizacji uwag do wyżej wymienionego projektu uchwały. W konsultacjach społecznych mogli wziąć udział wszyscy interesariusze rewitalizacji wymienieni w art. 2 Ustawy o rewitalizacji. Konsultacje prowadzone były w okresie od 16.09.2024 r. do 21.10.2024 r. roku w następujących formach:

1. zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez udostępnienie projektu uchwały wraz z formularzem do zgłaszania opinii w Urzędzie Miejskim w Leśnej oraz poprzez zamieszczenie ich w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Leśnej <https://lesna.pl/> ;
2. wypełnienia elektronicznego formularza ankiety dostępnej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Leśnej <https://lesna.pl/> i w Biuletynie Informacji Publicznej;
3. otwartego spotkania konsultacyjnego, podczas którego zbierane były uwagi do projektu uchwały wraz z załącznikiem. Spotkanie zaplanowano na dzień 7.10.2024 r., na godzinę 10:00. Spotkanie odbyło się za pomocą platformy zoom pod linkiem: <https://us02web.zoom.us/j/89707724367?pwd=XC8n3mcHLYm1tirzcyMVcoVDSNnRFC.1> ;
4. ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Leśnej, pokój nr 22 (budynek przy ul. Elizy Orzeszkowej 11b).

Uwagi do projektu można było składać w okresie 16.09.2024 – 21.10.2024 r. w formie:

- a) papierowej, poprzez dostarczenie lub przesłanie pocztą wypełnionego formularza konsultacyjnego do sekretariatu Urzędu Miejskiego w Leśnej (Ratusz, ul. Rynek 19)
- b) elektronicznej poprzez:
 - przesłanie wypełnionego formularza konsultacyjnego na adres sekretariat@lesna.pl;
 - poprzez wypełnienie formularza konsultacyjnego dostępnego elektronicznie pod adres: https://ankieta.deltapartner.org.pl/lesna_kr_formularz ;
 - wypełnienie elektronicznego formularza ankiety dostępnej elektronicznie pod adresem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/lesna_kr_ankieta ;
- c) podczas otwartego spotkania konsultacyjnego online, które odbyło się w dniu 7.10.2024 r., o godzinie 10:00 pod linkiem <https://us02web.zoom.us/j/89707724367?pwd=XC8n3mcHLYm1tirzcyMVcoVDSNnRFC.1> ;
- d) ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Miejskiego w Leśnej, pokój nr 22 (budynek przy ul. Elizy Orzeszkowej 11b).

W przypadku dostarczenia formularza za pośrednictwem poczty decydowała data wpływu korespondencji do Urzędu Miejskiego w Leśnej.

5. Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Konsultacje te stanowią ostatni etap partycypacji społecznej GPR, a sposoby oraz forma konsultacji społecznych zostaną uzupełnione w dokumencie po ich przeprowadzeniu.

6. Podsumowanie

Urząd Miejski w Leśnej prowadził działania edukacyjno-informacyjne, na każdym etapie prowadzonego procesu rewitalizacji, poprzez stały dostęp do informacji na temat rewitalizacji. Proces uspołecznienia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 obejmował wymagane ustawowo formy konsultacji społecznych, jak i realizował zaawansowane metody konsultacji. Uprawnionymi do uczestnictwa byli mieszkańcy oraz wszystkie działające na obszarze gminy podmioty społeczno-gospodarcze, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, interesariusze rewitalizacji wymienieni w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.:

- zbieranie uwag w postaci papierowej;
- zbieranie uwag w wersji elektronicznej;
- zbieranie pomysłów (przedsięwzięć rewitalizacyjnych);
- badanie ankietowe (ankietyzacja mieszkańców);
- bezpośrednie spotkania dla interesariuszy procesu rewitalizacji (zaawansowana metoda partycypacji).

13.2 Upowszechnienie wdrażania GPR

Proces rewitalizacji opiera się na wymiarze społecznym, a jego głównym celem jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy. W związku z tym proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji GPR odbywać się będzie na dwa sposoby:

- a) pośrednio – poprzez informowanie z wykorzystaniem strony internetowej miasta, publikacje promocyjne i informacyjne oraz lokalną prasę,
- b) bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz z organizacjami pozarządowymi, dopuszczalna formuła zdalna.

Polityka komunikacji i informacji będzie prowadzona w stosunku do interesariuszy procesu rewitalizacji, którymi są: mieszkańcy miasta i gminy, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Leśnej dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji;
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR;
- współpraca z lokalnymi mediami mająca na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji GPR;
- publikowanie raportów z monitoringu i oceny aktualności GPR.

Uspołecznienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem i wspieraniem rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji składającego się z przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji). Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących prowadzenia i oceny rewitalizacji. Będzie on również pełnił funkcję opiniodawczo - doradczą Burmistrza Leśnej,
- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,

- opracowanie, co najmniej raz na 3 lata, ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji, prowadzonego procesu rewitalizacji oraz możliwości zgłaszania nowych potrzeb rewitalizacyjnych, wynikających ze zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej,
- organizację co najmniej jednego w roku spotkania informacyjnego (dopuszczalna formuła zdalna) lub współudział w spotkaniach, gremiach, posiedzeniach, w trakcie których mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje na temat aktualnego zaawansowania prac nad wdrożeniem procesu rewitalizacji oraz zgłosić uwagi dotyczące prowadzonych prac.

Proponowane działania mające na celu wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi mogą zostać rozszerzone, dostosowane do aktualnych regulacji prawnych.

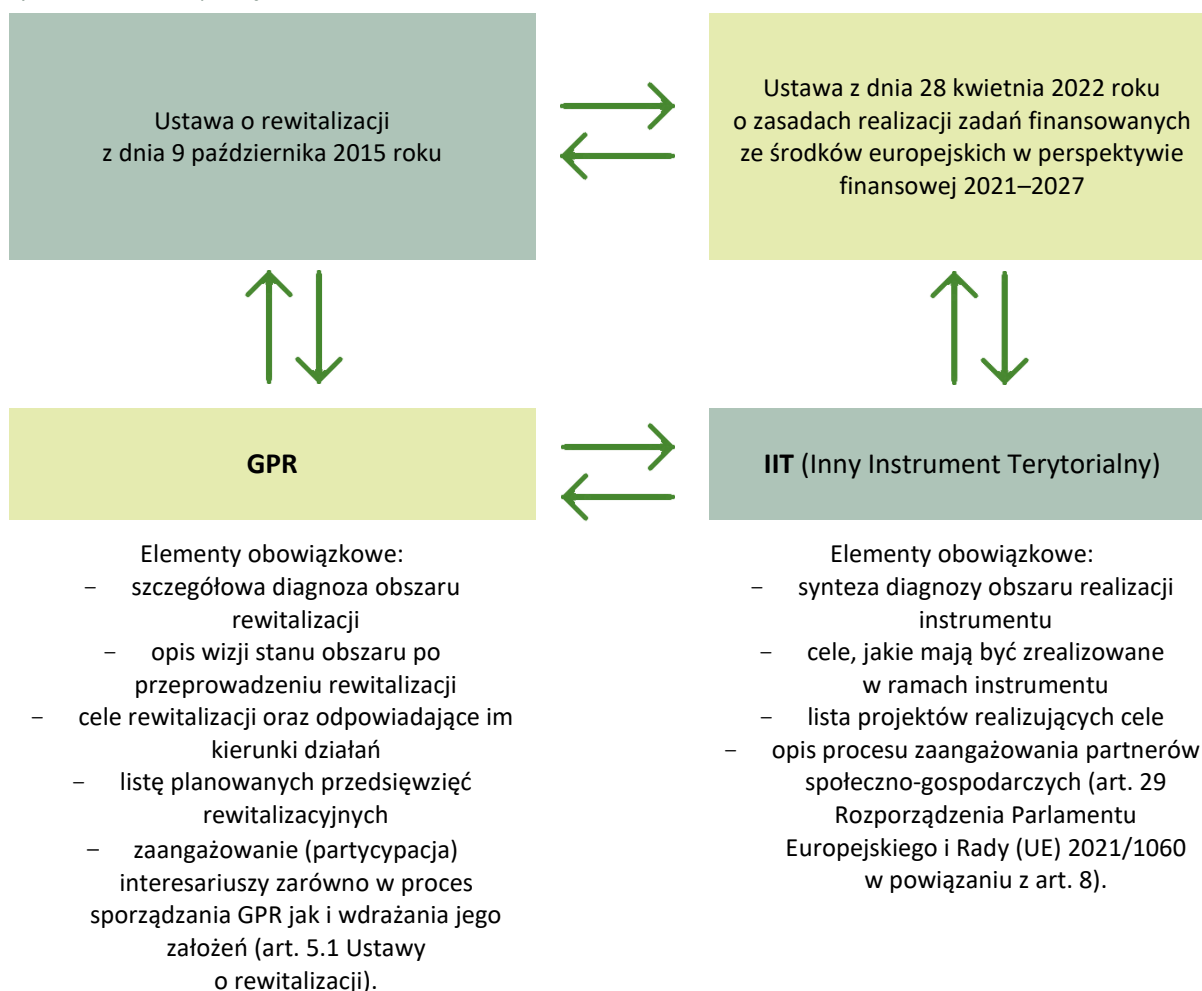
W proces realizacji i wdrażania GPR zaangażowani zostaną wszyscy partnerzy, o których mowa w art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w tym m.in. właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie. Kluczową przesłanką realizującą ten postulat będzie możliwość udziału przedstawicieli tych podmiotów w Komitecie Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Leśna w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo - doradczą Burmistrza Leśnej. Udział w pracach Komitetu przedstawicieli organizacji pozarządowych, organizacji społecznych i grup nieformalnych działających na terenie Gminy Leśna, pozwoli na zaangażowanie się przedstawicieli podmiotów partnerskich w realizowany proces rewitalizacji, a nadto pozwoli na wyrażanie opinii w zakresie wpływu realizowanych projektów na osoby i grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

14. GPR jako strategia IIT

Według zapisów Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 roku o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027¹⁶, Strategia IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego) pełni rolę strategii terytorialnej i jest podstawowym dokumentem realizacji działań realizowanych w formule ZIT. Natomiast zgodnie z regulacjami wykonawczymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, Gminny Program Rewitalizacji powinien obligatoryjnie pełnić funkcję strategii IIT, a zwłaszcza w odniesieniu do zaplanowanych w nim działań finansowych ze środków polityki spójności.

Poniższy schemat przedstawia powiązania pomiędzy GPR, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Rysunek 4 Schemat powiązań GPR z IIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustawy o rewitalizacji oraz Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce

¹⁶

Zgodnie z zapisami dokumentu „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027” Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 stanowi strategię IIT, ponieważ w dokumencie tym uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 48 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów GPR

Rozdział GPR	Lp.	Element obowiązkowy strategii IIT
4. Synteza diagnozy 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	I	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	II	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	III	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
13. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	IV	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Źródło: opracowanie własne

Należy zauważyć, że IV element obowiązkowy strategii IIT z powyższej tabeli jest ekwiwalentny do zapisów ustawy o rewitalizacji o uspołecznieniu procesu tworzenia i wdrażania GPR. Co więcej, ustawodawcę dokładnie wskazuje na katalog interesariuszy rewitalizacji; wymagane formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR; katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR¹⁷.

Oprócz standardowych technik partycypacyjnych (takich jak: konsultacje społeczne, spotkania warsztatowe, zbieranie uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej), proces zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych wymagał również przeprowadzenia procedury opiniowania. W związku z tym projekt dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,

¹⁷ Ustawa z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji: art. 5.1 – partycypacja społeczna; art. 6.1 – konsultacje społeczne; art. 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z art. 2.2 – interesariusze rewitalizacji oraz art. 17.1 – proces opiniowania (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitetu Rewitalizacji (jeżeli został powołany¹⁸),
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1054) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

Ponadto, na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i włączono w proces przygotowania GPR następujących partnerów:

- władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne,
- partnerów społecznych i gospodarczych,
- podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie.

Wskazane podmioty miały 21 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie gminy oraz w biuletynie informacji publicznej

¹⁸ Na czas wykonania procesu opiniowania Komitet Rewitalizacji nie był powołany.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią:

1. Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37);
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094);
3. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Zgodnie z powyższym projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 został przedłożony do zaopiniowania Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w celu ustalenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Niniejszy rozdział zostanie uzupełniony po otrzymaniu opinii.

16. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Niniejszy dokument jest zgodny z zapisami uchwał prawa lokalnego oraz prawa miejscowego i w związku z tym, nie przewiduje się wprowadzania zmian w tych dokumentach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w GPR nie kolidują z zapisami uchwał, o którym mowa w art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 725). Ponadto przedsięwzięcia te nie ingerują w zasoby mieszkaniowe gminy ani Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy (Uchwała Nr XLIV/286/2021 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Leśna na lata 2022-2026”).

17. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

17.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 nie planuje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa jest w art. 25 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

17.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Niezbędne zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Realizacja przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym, zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Leśna, nie może kolidować z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tej gminy. Natomiast ze względu na nadrzędność GPR nad SUIKZP, w razie konfliktu potrzebne będzie wprowadzenie zmian w ustaleniach studium, aby zagwarantowały możliwość realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne zawarte w Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 nie są sprzeczne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Leśna (tekst studium stanowi zał. nr 2 do uchwały Nr XLII/277/2017 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna) stąd też brak konieczności modyfikacji wskazanego dokumentu.

Miejscowy plan rewitalizacji

W ramach programu nie przewiduje się konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Podobnie jak w przypadku Studium, zakres realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinien być zgodny z przeznaczeniem terenu określonym w planie miejscowym (MPZP), a ich lokalizacja nie może być objęta ograniczeniami związanymi z istniejącymi formami ochrony. Ponadto, ważne jest, aby w MPZP nie było przewidzianych realizacji, które kolidowałyby z projektem inwestycji celu publicznego, czy zakazu zabudowy kubaturowej. Jeśli jednak zdarzy się konflikt pomiędzy GPR a MPZP, konieczne będzie dokonanie zmian w planach miejscowych.

Na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Leśna działa plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Gminy Leśna Nr LIII/355/02 z dnia 10 września 2002r. w sprawie uchwalenia

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna. Na przełomie lat uległ on wielu zmianom, wobec czego poniżej wymieniono ostatnią zmianę odnoszącą się do całej gminy:

- zamiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna z dnia 30 października 2015 roku (UCHWAŁA NR XIV/89/2015 RADY MIEJSKIEJ w LEŚNEJ);

oraz ostatnie 6 zmian dotyczących konkretnych obszarów w gminie:

Tabela 49 Zmiany MPZP w ostatnich latach

Opis uchwały	Nr uchwały	Data
<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XLIV/283/2021 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna obejmującej 2 obszary położone w obrębach Leśna miasto i Pobiedna, w gminie Leśna 	XLIV/283/2021	30.11.2021
<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XXXIX/255/2021 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna 	XXXIX/255/2021	29.06.2021
<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XVIII/138/2019 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna na obszarze położonym w miejscowości Pobiedna – d. nieruchomość fabryki „Fatma” 	XVIII/138/2019	20.12.2019
<ul style="list-style-type: none"> • Wyrok nr II SA/WR 132/19 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu z dnia 30 kwietnia 2019 r. wydany po rozpoznaniu sprawy ze skargi Wojewody Dolnośląskiego na uchwałę Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 27 kwietnia 2018 r., nr XLVI/303/2018 w przedmiocie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie nieruchomości dawnego „Dolwisu” w mieście Leśna 	II SA/WR132/19	30.04.2019
<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XLVI/303/2018 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie nieruchomości d. „Dolwisu” w mieście Leśna 	XLVI/303/2018	27.04.2018
<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XLVI/302/2018 Rady Miejskiej w Leśnej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie uchwalenia zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Leśna 	XLVI/302/2018	27.04.2018

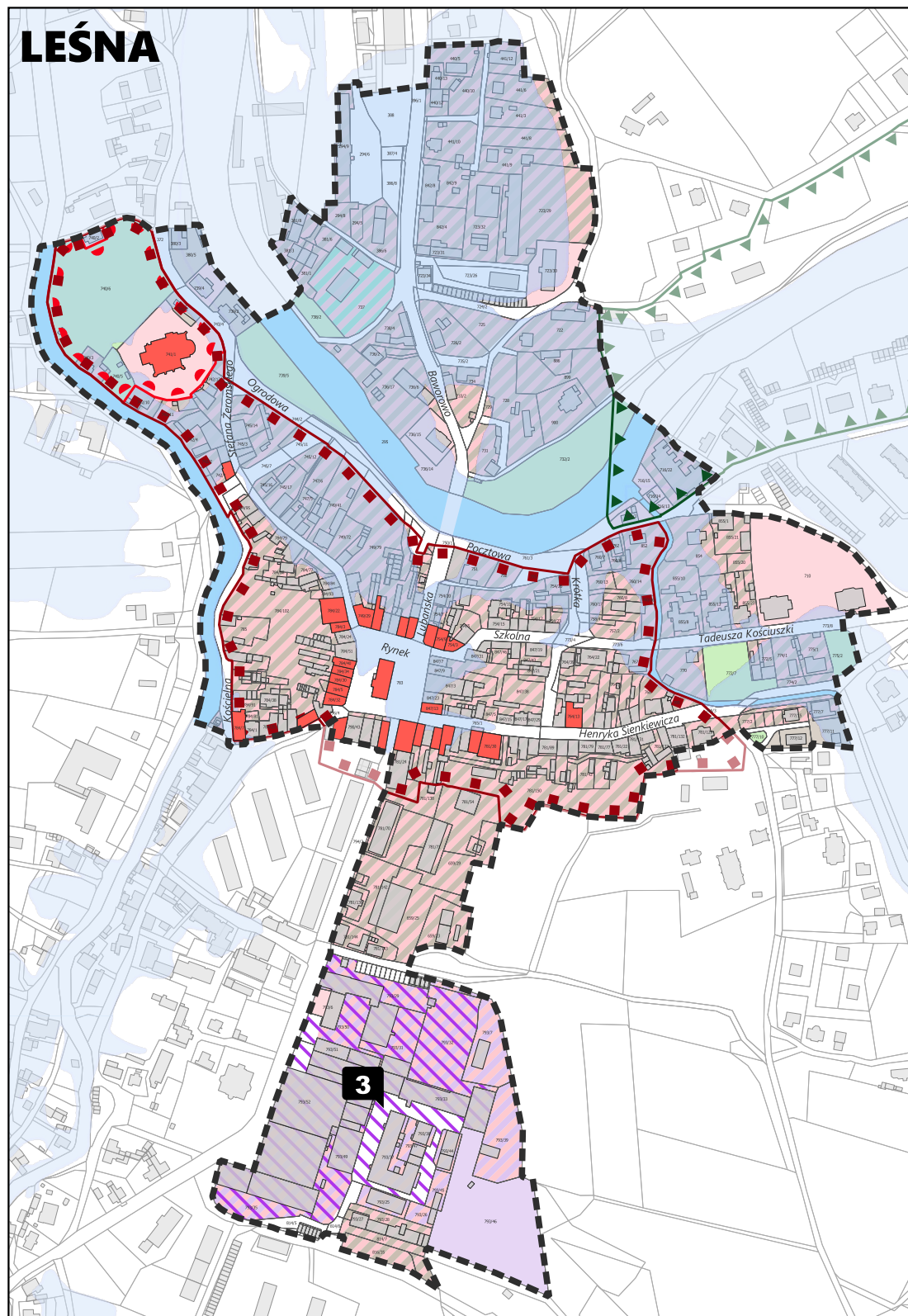
Źródło: Gmina Leśna

Planowane przedsięwzięcia infrastrukturalne zawarte w Gminny Program Rewitalizacji Gminy Leśna na lata 2025-2031 będą realizowane zgodnie z obowiązującymi MPZP, stąd też nie przewiduje się konieczności modyfikacji wyżej wskazanych dokumentów.

Spis grafik i tabel

Grafika 1 Podział gminy na jednostki porównawcze	29
Grafika 2 Wskaźnik syntetyczny degradacji w obszarze społecznym	34
Grafika 3 Obszar zdegradowany Gminy Leśna	40
Grafika 4 Obszar rewitalizacji Gminy Leśna na tle jednostek porównawczych	42
Grafika 5 Obszar rewitalizacji - podobszar Pobiedna	43
Grafika 6 Obszar rewitalizacji - podobszar Miłoszów	44
Grafika 7 Obszar rewitalizacji - podobszar Leśna	45
Grafika 8 Mapa topograficzna podobszaru Pobiedna	49
Grafika 9 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Pobiedna	53
Grafika 10 Mapa topograficzna podobszaru Miłoszów	56
Grafika 11 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Miłoszów	60
Grafika 12 Kierunki zagospodarowania przestrzennego – podobszar Leśna	67
Grafika 13 Wizja rozwoju podobszarów rewitalizacji w gminie Leśna	71
Grafika 14 Logika procesu rewitalizacji GPR Gminy Leśna	72
Grafika 15 Układ celów strategicznych dla Gminy Leśna	72
Grafika 16 Komplementarność przestrzenna GPR	86
Grafika 17 Ewolucja procesu rewitalizacji w Gminie Leśna- dokumenty strategiczne	88
Tabela 1 Schemat celów strategicznych i operacyjnych GPR Gminy Leśna	10
Tabela 2 Charakterystyka JCWP oraz JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Leśna	23
Tabela 3 Zestawienie obszarów porównawczych w gminie Leśna	28
Tabela 4 Katalog wskaźników - kryteria delimitacji	30
Tabela 5 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników	35
Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości zestandaryzowane	36
Tabela 7 Podsumowanie analizy pozostałych obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 1	37
Tabela 8 Podsumowanie analizy pozostałych obszarów - sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna – wartości wskaźników część 2	38
Tabela 9 Zestawienie wskaźników obligatoryjnych	41
Tabela 10 Komplementarność międzyokresowa Programów Rewitalizacji w gminie Leśna	88
Tabela 11 Projekty zrealizowane w latach 2014-2020	89
Tabela 12 Matryca komplementarności – komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań	94
Tabela 13 Indykatywne ramy finansowe	99
Tabela 14 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR	104
Tabela 15 Wzór karty monitorowania przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	105
Tabela 16 Harmonogram rewitalizacji	107
Tabela 17 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów GPR	115
Tabela 18 Zmiany MPZP w ostatnich latach	119

Załącznik graficzny: podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

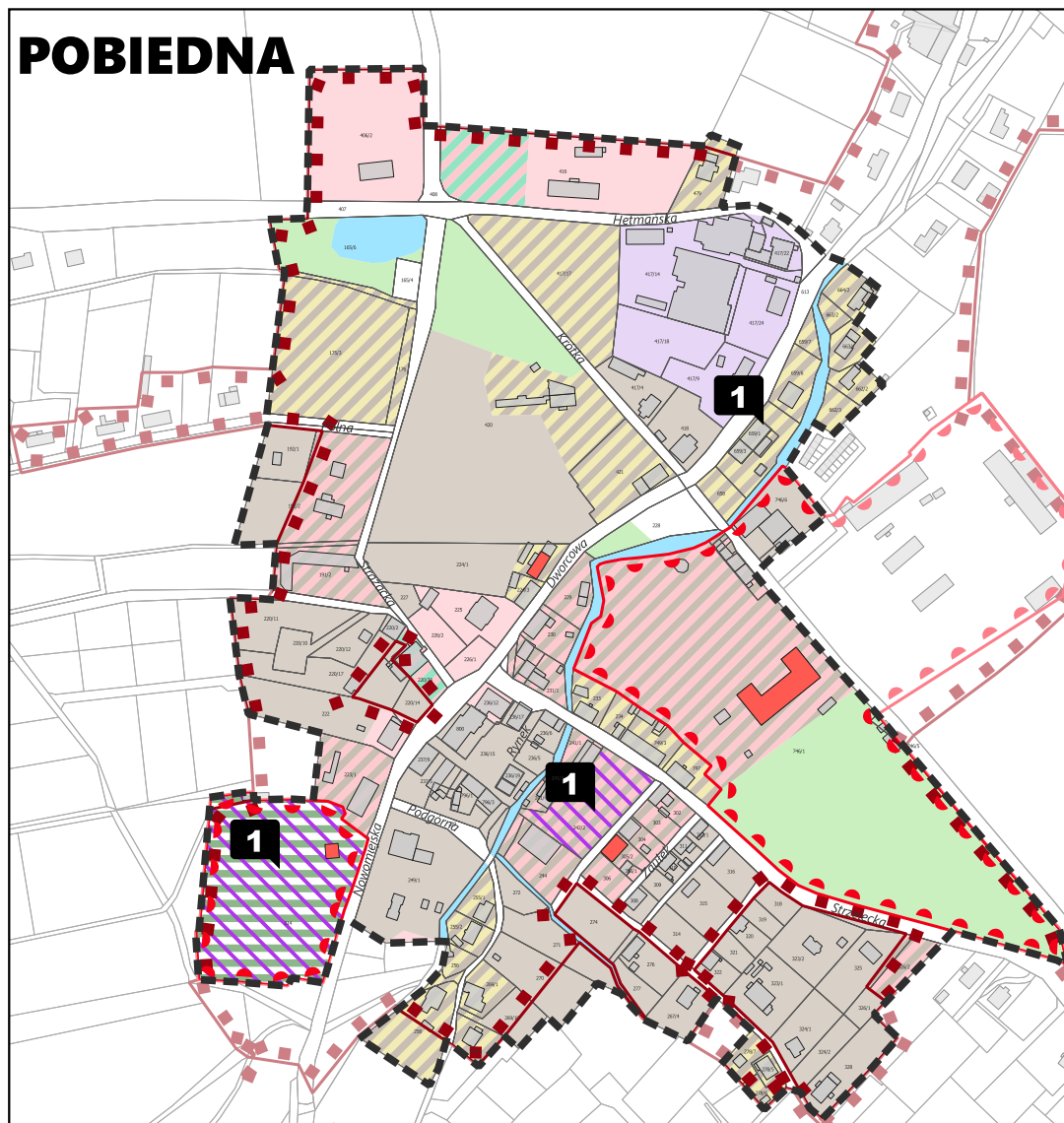
PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNICH OBSZARU REWITALIZACJI

GMINY LEŚNA

0 100 200 m

SKALA 1:5000

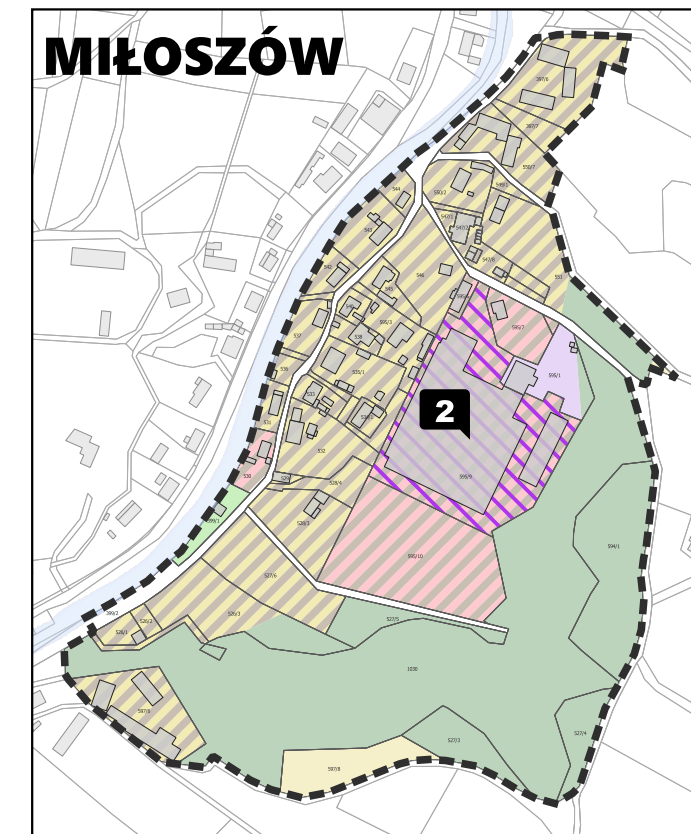

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1** Kompleksowa rewaloryzacja wsi Pobiedna – przywrócenie funkcji obiektom integracji społecznej
- 2** Nowe centrum wsi
- 3** Nadanie nowych funkcji obiektom wchodzącym w skład kompleksu dawnej fabryki zakładów Dolwis

Pozostałe objaśnienia:

- granica obszaru rewitalizacji
- granica działki ewidencyjnej
- budynek
- obszar chronionego krajobrazu
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- budynek wpisany do rejestru zabytków
- obszar wpisany do rejestru zabytków
- układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków
- rewitalizacja przestrzeni publicznej

Kierunki zagospodarowania przestrzennego wg MPZP (uproszczone)

- tereny aktywności gospodarczej i przemysłowej
- tereny zabudowy mieszkaniowej
- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- tereny rolnicze
- tereny zabudowy zagrodowej
- tereny zabudowy usługowej
- tereny zabudowy usług i aktywności gospodarczej
- tereny rekreacyjne
- tereny wód powierzchniowych
- tereny cmentarzy
- tereny lasów i zadrzewień
- tereny zieleni